

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 289

от 20 април 2016 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА СРЕДНОСРОЧНАТА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА
ПЕРИОДА 2017-2019 г.

На основание чл. 72, ал. 1 от Закона за публичните финанси

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
РЕШИ:

Одобрява средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-
2019 г. съгласно приложението.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Веселин Даков/

Приложение

**СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА
ПРОГНОЗА
ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
Част 1. Икономически перспективи за периода 2016-2019 г.	9
Част 2. Фискална политика и основни параметри за периода 2017-2019 г.	20
Част 3. Основни политики за периода 2017-2019 г. и основни допускания.....	27
Част 4. Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2017-2019 г.....	62
Част 5. Управление на средствата от фондовете и програмите на ЕС за периода 2017-2019 г.....	64
Част 6. Политика по дълга и финансирането	76
Част 7. Перспективи за развитието на публичните финанси	80
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	88
Приложение № 1	88
Приложение № 2	100
Приложение № 3	107
Приложение № 4	111
Приложение № 5	113
Приложение № 6	114
Приложение № 7	115
Приложение № 8	116
Приложение № 9	117

Използвани съкращения

АД	Акционерно дружество
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДЖ	Български държавни железници
БДС	Брутна добавена стойност
БНБ	Българска народна банка
БНД	Брутен национален доход
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВС	Въоръжени сили
ДВ	Държавен вестник
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физически лица
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФ	Държавен фонд
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
Евратом	Европейска общност за атомна енергия
Евростат	Статистическа служба на Европейския съюз
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕО	Европейска общност
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕСС	Европейска система от сметки
ЕЦБ	Европейска централна банка
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДФЛ	Закон за данъците върху доходите на физическите лица
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративното подоходно облагане

ЗПФ	Закон за публичните финанси
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФП	Консолидирана фискална програма
лв.	Лева
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРЗ	Минимална работна заплата
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МВФ	Международен валутен фонд
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НАТО	Организация на Северноатлантическия договор
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НРС	Наблюдение на работната сила
НСИ	Национален статистически институт
НС	Народно събрание
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОП	Оперативна програма
ОСП	Обща селскостопанска политика
ОФП	Обща факторна производителност
ПМС	Постановление на Министерския съвет
пр.п.	Процентен пункт
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РЕВК	Реален ефективен валутен курс
РМС	Решение на Министерския съвет
САЩ	Съединени американски щати
СБ	Световна банка

СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СНС	Система на националните сметки
СКФ	Структурни и Кохезионен фондове
Съвета	Съвета на ЕС
УПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени
щ.д.	Щатски долар

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата средносрочна бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. е естествено продължение на последната утвърдена от правителството прогноза за периода 2016-2018 г., в която са отчетени актуалните към момента на приемането на Бюджет 2016 параметри на бюджетната рамка. Провежданата последователна фискална политика през последните години дава надеждна основа за устойчивост на бюджетната рамка и възможност за определяне на бюджетните перспективи в средносрочен план.

Фискалната политика за периода 2017-2019 г. може да бъде дефинирана като стриктна и съобразена с реалностите на националната икономика, гарантирайки висока степен на стабилност и предсказуемост. Ясно зададената посока и поставените високи цели са гаранция за позитивния имидж на страната пред чуждестранните инвеститори.

Средносрочната перспектива се обвързва със заложения приоритет за запазване на стабилността на публичните финанси и се изразява в следване на вече определените цели за **продължаване на фискалната консолидация** и придържане към консолидационните стъпки за периода 2016-2018 г., следвайки същата тенденция и за 2019 г.

Запазват се целите за дефицита за 2017 и 2018 г., съответно на 1,4% и 1,0% от БВП, заложи в последната средносрочна бюджетна прогноза. Същата по размер консолидационна стъпка (около 0,5% от БВП) е предвидена и за 2019 г., когато се очаква дефицитът по КФП да е на ниво от 0,5% от БВП.

Следването на политиката за постепенна консолидация е предпоставка за свеждането до минимум на потенциалното негативно въздействие на фискалната политика върху икономическия растеж.

В периода 2017-2019 г. икономическият растеж плавно ще се ускори до 2,7%, като основен принос за него ще имат частното потребление и инвестициите. Износът на стоки и услуги също ще нараства и заедно с повишението на вътрешното търсене ще доведат до ускоряване на растежа на вноса. Така положителният принос на нетния износ постепенно ще се понижи до 0,1 пр.п. в края на прогнозния период.

Целта на провежданата данъчна политика е повишаване на бюджетните приходи и намаляване на дела на сенчестата икономика, като мерките ще бъдат насочени към борба с данъчните измами и укриването на данъци, както и за намаляването на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. Следва се политиката на запазване ниските нива на данъчно облагане при преките данъци и прехвърляне на данъчната тежест от преките към косвените данъци. Постигането на целта за изпълнение на бюджетните приходи е свързана с поддържане на устойчиво ниво на приходите при запазване на тежестта на данъчното облагане и очакван положителен ефект от засилените действия при администриране на приходите.

Запазват се съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на държавното обществено осигуряване, като за 2017 и 2018 г. се повишава размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на ДОО с по един процентен пункт. Целта е да се намали недостигът от средства по бюджета на ДОО и субсидирането му от държавния бюджет.

Повишаването на ефективността на публичните разходи в отделните сектори продължава да бъде сред приоритетите на правителството, като мерките не се ограничават само до реализирането на програми за структурни реформи, а се фокусират и върху характера и насочеността на разходите в съответния сектор с цел засилване на техния принос за повишаване на икономическия растеж.

Сред основните разходни приоритети е секторът на отбраната, като в СБП приоритетно са планирани средства за модернизация и повишаване на отбранителните способности на въоръжените сили – за осигуряване на летателната годност на самолети МиГ-29, за придобиване на нов тип боен самолет и на многофункционални модулни патрулни кораби.

Приоритетите в областта на здравеопазването ще бъдат насочени към подобряване на ефективността и удовлетвореността на гражданите от функционирането на сектора. През тригодишния период се предвижда да продължи развитието на спешната медицинска помощ с цел осигуряване на по-добро качество, достатъчност и своєвременност.

Приоритетите в областта на средното образование през периода 2017-2019 г. ще бъдат насочени към постигане на по-висока прозрачност и ефективност на изразходването на публични средства чрез финансиране на продукта на образователната система, оптимизация на структурите в системата на училищната мрежа и по-пълно обхващане на учениците в системата. Националното финансиране на образованието ще продължи да се допълва и със средства от фондовете на ЕС. Те са насочени главно към квалификация на учителите, практическо обучение и стажове за учениците.

Пенсионната политика предвижда от 2017 г. вместо осъвременяване на пенсиите, от 1 юли да се извършва преизчисляване на всички пенсии за трудова дейност с по-голяма тежест на една година осигурителен стаж, като увеличението ще бъде с процент равен или по-голям от процента, определен по чл. 100 на КСО.

Предвидено е увеличаване на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2017 г. на 460 лв. и запазване на този размер за 2018 г. и 2019 г.

Политиките по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие. В процес на съвместни анализи са направленията за подобряване ефективността на местните власти и създаване на условия за подобряване на качеството и обхвата на дейностите на местно равнище. Сред приоритетите е и усъвършенстването на механизмите за разпределение на изравнителната субсидия и на целевата субсидия за капиталови разходи.

Продължава диалогът с представителите на местната власт както по отношение усвояването на европейските средства, така и по всички актуални въпроси, касаещи местните общности. Ще се иницират механизми за оценка на финансовото състояние на общините, за да се подобри ефикасността и устойчивостта на местните финанси.

И през следващия тригодишен период приоритет за страната ни остава успешното усвояване на средствата от европейските фондове и програми на ЕС. Оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, са насочени към изграждане на балансирана и устойчива транспортна система чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна инфраструктура за връзки от национално, трансгранично и европейско значение и към развитие на екологичната инфраструктура и подобряване, опазване и възстановяване на природната среда и биоразнообразието, обхващат проекти с голям мащаб от национално значение, реализиреми поетапно във времето.

Програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, са насочени към насърчаване на заетостта на населението и подпомагане на най-нуждаещите се. От тези европейски фондове се финансират и програми, насочени към подобряване на качеството на услугите в образованието и обучението, подпомагане въвеждането на иновационни образователни технологии и методи в учебния процес чрез ефективно използване на съвременни информационни и комуникационни технологии, както и към модернизиране на публичната администрация и намаляване на бюрокрацията чрез улесняване на процедурите и опростяване на регулаторните режими.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към осигуряване на стабилна пазарна среда, подкрепа на доходите на земеделските стопани и развитие на селските райони.

Политиката на правителството за управление на държавния дълг за следващия тригодишен период, в съответствие с основните цели и правила на фискалната политика и управлението на публичните финанси, ще бъде насочена към осигуряване на необходимите средства за финансиране на държавния бюджет и рефинансиране на дълга в обращение като пряко следствие от нуждите за покриване на падежиращия се дълг, бюджетните дефицити и гарантиране стабилността на фискалния резерв.

Част 1. Икономически перспективи за периода 2016-2019 г.

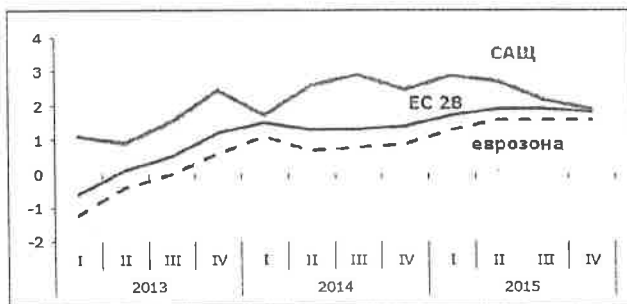
1.1. Преглед на развитието на световната и европейската икономика за 2015 г.

Растежът на световната икономика се забави през 2015 г. основно в резултат на по-слабото представяне на развиващите се пазари. Преструктурирането на китайската икономика към по-нисък, но устойчив растеж, движено от потреблението и услугите, имаше негативно влияние върху световната търговия.

Влошаването на външната среда и поскъпването на щатския долар ограничиха приноса на нетния износ към растежа на американската икономика и се отразиха в плавно понижаване на растежа на БВП на САЩ през четирите тримесечия на 2015 г. В същото време, благоприятното развитие на пазара на труда и спадът в енергийните цени имаха положителен ефект върху частното потребление. През декември 2015 г. Федералният резерв на САЩ повиши лихвения процент за първи път през последните девет години, обратно на провежданата от ЕЦБ политика.

Европейската икономика отчете умерен растеж през изминалата година. Обезценката на еврото имаше положителен ефект върху износа, а спадът в цените на петрола, подобряването на условията на пазара на труда и по-високите публични разходи, свързани с нарастващия миграционен поток към страни от ЕС, се отразиха в по-високи потребителски разходи.

Графика: Реален БВП (% промяна спрямо съответно тримесечие на предходната година)

Източник: Еуроустат, Американско бюро за икономически анализи

1.2. Преглед на развитието на националната икономика за 2015 г.

Брутен вътрешен продукт

През 2015 г. реалният растеж на брутния вътрешен продукт на България достигна 3%, най-високата стойност от 2008 г. насам. За това допринесоха едновременно външното (2,1 пр.п.) и вътрешното търсене (0,9 пр.п.). В номинално изражение БВП на страната достигна 86 372 млн.лв., което е с 3,3% повече от 2014 г.

Подобреното търсене от страна на търговските партньори от ЕС благоприятства ускорението на растежа на износа на стоки и услуги до 7,6%, което при по-умерено нарастване на вноса (4,4%) доведе до положителен принос на нетния износ за ръста на БВП през 2015 г. В същото време крайното потребление забави растежа си до 0,7% при нарастване от 2,2% през 2014 г. За това развитие допринесе потреблението на домакинствата поради по-слабото нарастване на реалния разполагаем доход през годината. Растежът при инвестициите в основен капитал достигна 2,5% и за трета поредна година бе формиран от публичните капиталови разходи, които се повишиха благодарение на изплатените средства по оперативни програми на ЕС, включително национално съфинансиране. Частните инвестиции в икономиката продължиха да спадат.

По линия на предлагането икономическата активност в страната се забави. Растежът на брутната добавена стойност достигна 1,5% през 2015 г. при ръст от 1,8% през 2014 г. Отчетеното забавяне се дължеше на по-слабото представяне на услугите в сравнение с 2014 г. и спад в селското стопанство, докато индустрията следваше възходяща динамика.

Пазар на труда

Под влияние на ускорената икономическа активност през 2015 г. търсенето на труд се съживи и броят на заетите се повиши с 0,4% (ЕСС 2010). Основен принос за нарастването на заетостта имаха индустрията и услугите. Положителното развитие беше подкрепено от нарастването на заетостта в промишлеността (с 2,0%), повлияно от повишението на индустриалното производство и силното представяне на износа. Строителството също отбеляза увеличение на заетите (2,5%) в резултат от нарасналата икономическа активност в гражданското строителство. Броят на заетите в услугите отбеляза повишение от 0,6%, като с най-висок растеж се характеризираха някои високотехнологични дейности, като създаване и разпространение на информация и творчески продукти и далекосъобщения. В селското стопанство броят на заетите се понижи поради значително по-слабия растеж на добавената стойност спрямо година по-рано. Нивото на безработица продължи тенденцията на намаление, започнала през 2014 г., и през 2015 г. достигна 9,1% (НРС). Понижението на безработицата беше свързано с увеличението на заетостта, но така също и със свиването на работната сила, повлияно от негативните демографски развития и застаряването на населението. Отчетеното благоприятно развитие в нивото на безработица беше свързано и с

подобрене при структурните показатели на пазара на труда, в т.ч. при коефициента на дългосрочна безработица и при младежите.

Положителното развитие на заетостта бе съпроводено с възходяща динамика на производителността на труда в българската икономика, чийто темп на реален растеж се ускори до 2,6% през 2015 г. Всички икономически сектори имаха положителен принос с водещо влияние от страна на промишлеността. Текущото развитие на разглеждания показател обуслови подобряването на разходната конкурентоспособност на предприятията, измерена чрез динамиката на разходите за труд на единица продукция. Последните се понижиха с 0,7% в номинално и 1,1% в реално изражение за 2015 г.

Динамиката на средната работна заплата през 2015 г. се определяше от възходящото развитие на частния сектор на икономиката. Темпът на номинален растеж възлезе на 8,8% за 2015 г., а в реално изражение, дефлиран с ХИПЦ - на 9,9%. В частния сектор на икономиката номиналното нарастване на заплатите достигна 10,2%, а в обществената беше отчетено забавяне до 4,8%. Последното беше отчасти свързано с планираното оптимизиране на разходите за труд в публичната администрация, което обуслови ограничаването на растежа на заплатите и намалението на наетите лица в сектора.

Инфлация

Инфлацията, по месеци на годишна база, остана отрицателна през цялата 2015 г., като се забави до -0,9% през декември, в сравнение със спад в общото равнище на цените от 2% в края на 2014 г. Средногодишната инфлация за 2015 г. също бе отрицателна -1,1%.

По-ниските цени на автомобилните горива, във връзка със спада в международните цени на суровия петрол, имаха основно влияние за динамиката на общия индекс. Отрицателната базисна инфлация също се забави значително и започна да отчита положителни стойности от септември. Поскъпването на долара спрямо еврото спомогна за ограничаване на поевтиняването при нехранителните стоки и особено на тези с дълготраен характер. В същото време, низходящата динамика при цените на услугите се обърна през втората половина на годината поради изчерпване на еднократни ефекти при цените на комуникационните услуги, а също така и по линия на по-високи цени в сферата на общественото хранене и туризма.

Регулираните цени отчетоха поевтиняване средно с 1,1% в края на годината. Най-голям спад бе регистриран при цените на централно газоснабдяване и топлоенергия, съответно от -20% и -15% към декември 2015 г.

Платежен баланс

През 2015 г. излишъкът по текущата сметка достигна 1,4% от БВП.

Подобриенето на салдото спрямо 2014 г. бе породено от по-ниския търговски дефицит и нарастването на излишъка по услугите.

В условия на спадащи международни цени през 2015 г. износът на стоки се повиши с 5,5% в номинално изражение, воден както от някои еднократни фактори

(възстановяването на преработката и износа на нефтопродукти след временно прекъсване през 2014 г.), така и от подобрена конкурентоспособност. Динамиката на реалния ефективен валутен курс (РЕВК) показва подобрение на ценовата и разходната конкурентоспособност през 2015 г., а в структурно отношение се наблюдава плавно увеличаване на дела на стоките с по-висока добавена стойност в периода след 2008 г.

Номиналният ръст на вноса през 2015 г. бе 1,3% и се дължеше на по-големи изтъргувани количества, докато цените на вноса, особено по отношение на търговията с горива, продължиха да се понижават.

През 2015 г. по финансовата сметка¹ в страната влязоха нетно 940 млн. евро, а основните входящи потоци бяха свързани с привлечените преки чуждестранни инвестиции. Нетните ПЧИ възлязоха на 1,5 млрд. евро или 3,4% от БВП, под формата на дялово участие и реинвестирана печалба от компаниите майки към местните дружества.

Паричен сектор

През цялата 2015 г. международните валутни резерви на БНБ осигуряваха адекватно покритие на паричната база, което в края на декември бе на равнище от 144,3%. Резервите имаха положителен годишен темп на растеж от началото на годината. Към края на 2015 г. нивото на резервите бе достатъчно за да покрие 8,5 месеца внос на стоки и услуги или 257,3% от краткосрочния външен дълг.

Банковата система през 2015 г. се характеризираше с нарастваща ликвидност и стабилни капиталови буфери. Основен фактор за засилването на ликвидната позиция на банките беше продължаващото нарастване на депозитите в съчетание с ниското търсене на кредити в страната и ограничените инвестиционни алтернативи. Допълнително влияние за ликвидната и капиталова позиция на банките оказва и подготовката за предстоящите през 2016 г. преглед на качеството на активите и стрес-тестове. Към края на декември 2015 г. коефициентът на ликвидните активи достигна 36,71%. Системата остана със стабилно ниво на капиталова адекватност, значително над минимално изискуемите нива. Към края на 2015 г. коефициентът на общата капиталова адекватност бе 22,18%. Нетната печалба на банковата система в края на 2015 г. бе в размер на 898,4 млн. лв., или с 20,4% повече спрямо година по-рано.

Депозитната база запази тенденцията си на разширяване през 2015 г. След техническия ефект от изключването на КТБ от паричната статистика през ноември 2014 г., годишният ръст на депозитите, включени в широките пари (М3), беше на положителна територия още от началото на годината с изключение на април и май. Към края на 2015 г. те отбелязаха годишен ръст от 8,2%, движен основно от нарастването на депозитите на нефинансови предприятия (18,9%) и на домакинства (7,8%).

¹ Аналитичното представяне на платежния баланс.

Кредитната активност през цялата година остана на ниски нива. Годишният темп на изменение на кредита за частния сектор до октомври 2015 г. включително остана под влияние на ефекта от КТБ. Кредитът за частния сектор приключи 2015 г. с отрицателен годишен ръст от 1,2%. Динамиката му се определяше основно от спада на годишна база при корпоративните кредити, които се задълбочи до 1,7% в края 2015 г., при положителен годишен растеж от 0,3% месец по-рано и изчерпан базов ефект от КТБ.

Продължаващото от началото на 2015 г. нарастване на ликвидността в банковата система заедно със значително по-ниската цена на финансиране на паричните пазари и все още слабото търсене на кредити от страна на корпоративния сектор бяха сред основните фактори, влияещи върху динамиката на лихвените проценти, чиято дългосрочна тенденция на намаляване се запази. Среднопретеглените лихвени проценти по новите корпоративни кредити през последните два месеца на 2015 г. достигнаха исторически най-ниски стойности.

1.3. Основни допускания, на които се основава прогнозата и макроикономическа рамка за периода 2016-2019 г.

През 2016 г. се очаква растежът на световната икономика, а в това число и на европейската икономика, леко да се ускори. В средносрочен план се очаква плавно ускорение на световната икономика в резултат на по-благоприятното развитие в част от развиващите се пазари. В същото време, забавянето на растежа на икономиката на Китай и по-ниските цени на суровините ще ограничават растежа. Рисковете пред развитието на европейската икономика остават значителни и са свързани както с пониския ръст на световната търговия, така и с продължаващата геополитическа несигурност и нарастващия миграционен поток към страни от ЕС.

Таблица: Основни допускания за развитието на световната и европейската икономика

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ		ПРОГНОЗА			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Международни средства						
Световна икономика (реален растеж, %)	3.4	3.1	3.2	3.6	3.7	3.9
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	1.4	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9
Валутен курс щ.д./евро	1.33	1.11	1.09	1.09	1.09	1.09
Цена на петрол "Брент" (щ.д./барел)	98.9	52.4	39.7	45.3	49.2	52.6
Цена на неенергийни суровини (в щ.д. %)	-4.6	-15.1	-9.5	-0.7	0.1	0.6

Източник: МФ, ЕК, МВФ, СБ

Прогнозата за курса щ.д./евро се основава на наличието на фиксиран курс на лева към единната европейска валута и техническо допускане за разменния курс на еврото към щатския долар с отчетни дневни данни към 11.03.2016 г.

Ценовите индекси на всички основни групи суровини се очаква да отчетат спадове през 2016 г. поради голямото предлагане и свитото търсене в световен мащаб.

Допускането за цената на суровия нефт тип „Брент“ от есенната прогноза бе ревизирано надолу за целия прогнозен период. Очакванията за цените на неенергийните суровини също са за по-голям спад през 2016 г., а възстановяването през 2017 г. бе ревизирано на продължаващо, макар и с по-малък темп, понижение.

1.4. Макроикономическа прогноза за периода 2016-2019 г.

Таблица: Основни макроикономически показатели

ОС ЮВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ		ПРОГНОЗА			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Мониторинжни среди						
Световна икономика (реален растеж, %)	3.4	3.1	3.2	3.6	3.7	3.9
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	1.4	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9
Валутен курс щ.д./евро	1.33	1.11	1.09	1.09	1.09	1.09
Цена на петрол "Брент" (ш.д./барел)	98.9	52.4	39.7	45.3	49.2	52.6
Цена на неенергийни суровини (в щ.д. %)	-4.6	-15.1	-9.5	-0.7	0.1	0.6
Брутен вътрешен продукт						
БВП (млн. лв.)	83 612	86 373	89 219	92 426	95 979	99 730
БВП (реален растеж %)	1.5	3.0	2.1	2.5	2.7	2.7
Потребление	2.2	0.7	1.5	2.2	2.5	2.4
Брутообразуване на основен капитал	3.4	2.5	-1.8	-0.1	2.7	3.5
Износ на стоки и услуги	-0.1	7.6	4.5	4.7	4.9	5.1
Внос на стоки и услуги	1.5	4.4	2.6	3.6	4.7	5.2
Търговията и цени						
Зантост (СНС) (%)	0.4	0.4	0.5	0.6	0.6	0.6
Коефициент на безработица (НРС, %)	11.4	9.1	8.6	7.9	7.4	7.1
Компенсации на един нает (%)	5.6	1.8	2.7	3.4	3.8	4.0
Дефлатор на БВП (%)	0.4	0.3	1.2	1.1	1.1	1.2
Средногодишна инфлация (ХИПЦ, %)	-1.6	-1.1	-0.8	1.1	1.2	1.4
Платежен баланс						
Текуща сметка (% от БВП)	0.9	1.4	1.8	2.0	1.7	1.8
Търговски баланс (% от БВП)	-6.5	-4.3	-2.8	-2.4	-2.6	-3.0
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	3.6	3.6	3.7	3.7	3.7	3.8
Търговски сектор						
МЗ (%)	1.1	8.8	8.0	8.3	8.7	9.0
Вземания от предприятия (%)	-10.8	-1.8	-0.6	2.7	4.6	6.2
Вземания от домакинства (%)	-1.6	-1.3	0.0	1.9	3.4	4.3

Източник: МФ, НСИ

Брутен вътрешен продукт

През 2016 г. се очаква растежът на българската икономика да се забави до 2,1% в резултат на по-нисък нетен износ и спад в инвестициите. Очаква се по-нисък принос на нетния износ поради по-умерено нарастване на износа, заради високата база от 2015 г. Вносът също ще се забави по линия на суровините, необходими за експортно ориентирани отрасли, но от друга страна понижението в растежа ще бъде ограничено от ускореното потребление на домакинствата. Спадът в бруто образуването на основен капитал през 2016 г. ще се дължи на по-ниските инвестиционни разходи на правителството във връзка с необходимото време за техническото оформление и стартиране на реализацията на проектите по програмите, финансирани от фондовете на ЕС по новата финансова рамка 2014-2020 г. Частните инвестиции под форма на жилищни сгради се прогнозира да нарастват поради повишеното търсене на имоти и реалното нарастване на цените на жилищата. Инвестициите под формата на машини и оборудване също ще растат поради регистрираното през 2015 г. увеличение на натоварването на мощностите в промишлеността, но растежът на частните инвестиции няма да може да компенсира спада в публичните. В същото време се очаква благоприятната динамика на заетостта и нарастването на реалния разполагаем доход на домакинствата да подкрепи потреблението на домакинствата и растежът от втората половина на 2015 г. да продължи, достигайки 2,1% за 2016 г.

В периода 2017-2019 г. икономическият растеж плавно ще се ускори до 2,7%, като основен принос за него ще имат частното потребление и инвестиции. Износът на стоки и услуги също ще нараства и заедно с повишението на вътрешното търсене ще доведат до ускоряване на растежа на вноса. Така положителният принос на нетния износ постепенно ще се понижи до 0,1 пр.п. в края на прогнозния период.

Пазар на труда

Отчетените положителни тенденции на пазара на труда през 2015 г. се очаква да продължат и през 2016 г. Растежът на вътрешното търсене в частния сектор на икономиката през 2016 г. се очаква да подкрепи търсенето на труд и темпът на увеличение на заетостта слабо ще се ускори до 0,5%. Това ще доведе до продължаващ спад в нивото на безработица до 8,6%, но той ще бъде по-ограничен в сравнение с 2015 г., тъй като очакваното понижение на работната сила ще бъде по-слабо в резултат от предприетите мерки за повишаване на възрастта и стажа за пенсиониране. Последните се очаква да окажат по-силно влияние върху икономически активното население към края на прогнозирания период поради плавното повишение през годините на месечите възраст и стаж, необходими за пенсиониране. Очаква се нивото на безработица да бъде около 7% в края на прогнозния период.

През 2016 г. доходите от труд ще продължат да се повишават с 2,7%, следвайки ускоряването на реалния растеж на производителността на труда, инфлационните процеси и повишеното търсене на труд в страната. В рамките на целия прогнозен период до 2019 г. се очаква възходяща динамика на доходите от труд и известно нарастване на дела на компенсациите на наетите в брутната добавена стойност. По този

начин растежът на разходите за труд в реално изражение ще остане ограничен до ниво от 0,5-1% средно за 2016-2019 г.

Инфлация

Изменението на общото равнище на потребителските цени в края на 2016 г. се очаква да бъде положително, като забавянето на дефлацията и обръщането на тенденцията ще започнат през втората половина на годината. Средногодишната инфлация обаче ще остане отрицателна в размер на -0,8%.

Енергийните стоки ще имат отрицателен принос за инфлацията в края на годината по линия на очаквания спад в международните цени на петрола и по-ниските вътрешни цени на горивата. Поевтиняването на еврото спрямо щатския долар ще продължи да способства за забавяне на дефлацията при нехранителните стоки. Нарастването на цените на хранителните стоки ще бъде близко до това от предходната година, а това в сферата на услугите се очаква слабо да се ускори, подкрепено от вътрешното търсене.

Средногодишната инфлация през 2017 г. се очаква да бъде 1,1%, а в периода 2018-2019 г. тя ще се ускори при допускане за по-високи международни цени на петрола и неенергийните суровини и засилване на вътрешното търсене.

Влиянието на промените в данъчната политика върху динамиката на потребителските цени в страната се очаква да бъде сравнително слабо. Планираното увеличение на акцизните ставки върху цигарите в периода 2016-2018 г. се очаква да доведе до повишение на цените им средно с 4% в края на 2016 г. и 3,6% за 2017 г., а приносът им за повишението на общия индекс се оценява съответно на 0,17 и 0,15 пр.п. Промяната на ставките в началото на 2018 г. ще доведе до поскъпване на цигарите средно с 1,8% и принос в инфлацията в края на годината от 0,08 пр.п.

Платежен баланс

Очакваното по-умерено реално нарастване на износа и вноса през 2016 г. при продължаваща низходяща динамика на цените ще се отрази и в забавяне на индикаторите за търговия в номинално изражение. Темпът на нарастване на износа на стоки (3,4%) ще бъде по-голям от повишението на вноса (0,3%). Ръстът на общия износ на стоки и услуги (3,6%) също ще остане над този на вноса (0,4%). Подобрението на баланса по *Стоки и услуги* напълно ще компенсира по-малкото трансфери от ЕС, свързани с преминаването към оперативни програми от новия програмен период 2014-2020 г. Балансът на текущата сметка ще се покачи до 1,8% от БВП през 2016 г.

От 2017 г. реалното нарастване на вноса ще бъде подкрепено и от ускорение във вътрешното търсене. Очакваното средногодишно покачване в цените на нефта и други водещи стоки във външната търговия на страната ще се отрази в по-осезаемо нарастване на дефлаторите и, съответно, в ускорение в номиналните растежи както на вноса, така и на износа. Износът на стоки и услуги ще нараства от 4,9% през 2017 г. до 6,5% през 2019 г., а вносът – от 4,2% до 6,9%.

Очакванията са ПЧИ да бъдат на нива около 3,7% от БВП в периода 2016-2019 г.

Паричен сектор

Паричното предлагане ще нарасне с 8% през 2016 г., като се очаква този темп да се повиши леко през следващата година до 8,3%. Тенденцията на плавно ускоряване на ръста на годишна база на широките пари ще се запази и до 2019 г., когато той ще достигне 9%. Депозитите в банковата система ще нарастват с близки темпове до тези на паричното предлагане през целия прогнозен период. През настоящата и следващата години основен принос за това ще имат овърнайт депозитите, но през 2018 и 2019 г. растежът им ще се забави за сметка на ускоряването на по-ниско ликвидните депозити (с договорен матурирет и договорените за ползване след предизвестие).

Кредитирането за частния сектор ще се активизира плавно в периода 2016-2019 г. В края на 2016 г. растежът му на годишна база ще остане леко отрицателен (-0,4%), което в най-голяма степен ще се дължи на провеждащите се в банковия сектор прегледи на качеството на активите и предстоящите стрес-тестове. По-забележимо ускоряване на темпа на растеж на кредита за частния сектор ще има през 2017 г. до 2,4%, а в края на 2018 и 2019 г. той ще достигне съответно до 4,2% и 5,5%. Основен двигател за това ще бъде нарастването на корпоративните кредити, които през 2016 и 2017 г. ще покриват предимно нужди от оборотни средства, докато през последните две години от разглеждания период ще нараства ролята на инвестиционните кредити. Кредитите за домакинства също ще се ускорят, благодарение както на потребителските, така и на жилищните кредити, влияние за което ще окажат прогнозираното ускоряване на растежа на частното потребление, положителните тенденции на пазара на труда от гледна точка на заетост и доходи и започналото възстановяване на пазара на недвижими имоти.

1.5. Потенциален растеж и отклонение от потенциалния БВП²

По оценки на Министерството на финансите растежът на потенциалния БВП през 2015 г. е достигнал 2,7% и се очаква да се забави до 2,4% през 2016 г. Плавното нарастване на общата факторна производителност ще допринесе за постепенно ускоряване на растежа през следващите години, като се очаква през 2019 г. той да достигне 2,6%. Положителната динамика на пазара на труда, наблюдавана през 2015 г., се отрази и в спад на естествената норма на безработица. Нейното постепенно понижаване заедно с покачването на коефициента на икономическа активност ще компенсират намалението на населението в трудоспособна възраст и ще доведат до

² Отклонението от потенциала се изчислява като разлика между фактическия и потенциалния БВП в съотношение към потенциалния. Потенциалният БВП за българската икономика е изчислен с помощта на производствена функция по методология, разработена от ЕК: Karel Havik & Kieran Mc Morrow & Fabrice Orlando & Christophe Planas & Rafal Raciborski & Werner Roeger & Alessandro Rossi & Anna Thum-Thysen & Valerie Vandermeulen, 2014. "The Production Function Methodology for Calculating Potential Growth Rates & Output Gaps," European Economy – Economic Papers 535

положителен принос на труда като фактор за потенциалния растеж през прогнозния период. Прогнозираният спад на инвестициите в икономиката през 2016 г. ще понижи приноса на капиталовите запаси за потенциалния растеж през прогнозния период, като се очаква нарастването на инвестициите през 2018 и 2019 г. да се отрази в повишение на капиталовите запаси в края на периода.

През 2016 г. се очаква по-висок растеж на потенциалния БВП спрямо фактическия и в резултат отрицателното отклонение от потенциала ще се разшири до 0,7%. За периода 2017-2019 г. икономиката ще се приближи бавно към потенциала, но отклонението ще остане отрицателно в размер на 0,5% през 2019 г.

Таблица: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП

Година	Потенциален растеж, %	Отклонение от потенциалния БВП, %
2015	2,7	-0,4
2016	2,4	-0,7
2017	2,5	-0,7
2018	2,5	-0,5
2019	2,6	-0,5

Таблица: Приноси към потенциалния растеж (процентни пункта)

Година	Труд	Капитал	ОФП
2015	0,5	1,3	0,9
2016	0,4	1,1	1,0
2017	0,4	1,0	1,1
2018	0,4	1,0	1,1
2019	0,4	1,1	1,2

1.6. Съпоставка на макроикономическата прогноза на МФ с тази на ЕК

Направено е сравнение на макроикономическата прогноза на МФ със зимната макроикономическа прогноза на ЕК, публикувана на 4 февруари 2016 г. и която към момента на изготвянето на СБП за периода 2017-2019 г. е последната публично оповестена. Поради по-ранния период на публикуване на прогнозата на ЕК, при нейното изготвяне не са включени отчетни данни по националните сметки за брутният вътрешен продукт и пазара на труда, както и за платежния баланс за 2015 г.

Таблица: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

ПОКАЗАТЕЛИ	ОТЧЕТНИ ДАННИ	МФ	ЕК	МФ	ЕК
	2015	2016		2017	
БВП, реален растеж, %	3,0	2,1	1,5	2,5	2,0
Частно потребление	0,8	2,1	1,4	2,6	1,7
Инвестиции в основен капитал	2,5	-1,8	-2,1	-0,1	0,5
Износ на стоки и услуги	7,6	4,5	4,4	4,7	4,8
Внос на стоки и услуги	4,4	2,6	3,2	3,6	4,1
БВП дефлатор, %	0,3	1,2	1,5	1,1	1,5
Текуща сметка, % от БВП	1,4	1,8	2,2	2,0	2,8
Инфлация, средногодишна, %	-1,1	-0,8	-0,1	1,1	0,9
Безработица, %	9,1	8,6	9,4	7,9	8,8
Заетост (СНС)	0,4	0,5	0,4	0,6	0,5

Източник: ЕК, МФ, НСИ

И двете институции имат сходни очаквания за развитието на българската икономика, като прогнозираят забавяне на растежа на БВП през 2016 г. в резултат на понижение на инвестициите и по-нисък положителен принос на нетния износ и ускорение на икономическия растеж през 2017 г., движен основно от по-силното частно потребление.

Основните разлики в двете прогнози за 2016 г. представляват по-слабото ускорение на частното потребление и очакваният по-силен спад на инвестициите в прогнозата на ЕК, който се отразява и в по-нисък растеж на БВП. Министерството на финансите също очаква спад на брутообразуването в основен капитал в резултат на понижението на публичните капиталови разходи поради необходимото време за техническото оформление и стартиране на реализацията на проектите по програмите, финансирани от фондовете на ЕС по новата финансова рамка 2014-2020 г. В същото време се очаква възстановяване на частните инвестиции, което ще бъде подкрепено от една страна от повишеното търсене на имоти и от друга - от търсенето на машини и оборудване в резултат на регистрираното през 2015 г. увеличение на натоварването на мощностите в промишлеността. Растежът на частното потребление ще бъде подкрепен както от положителната динамика на индикаторите на пазара на труда, така и от нарастването на реалния разполагаем доход на домакинствата и повишаването на доверието на потребителите.

Различните очаквания за растежа на БВП през 2016 г. се отразяват и в прогнозите за 2017 г. ЕК предвижда по-нисък ръст както на частното потребление, така и на външното търсене. В същото време, експертите на ЕК са по-оптимистични от тези на МФ относно динамиката на инвестиционната активност в страната. Прогнозата на ЕК за средногодишната инфлация в България за 2016 г. е за дефлация от -0,1% при заложен спад на потребителските цени в макрорамката на МФ от 0,8%. Разликата може да бъде свързана най-вече с по-големия обхват на отчетните данни към момента на изготвяне на прогнозата на МФ и наблюдаваното ускорение на отрицателните стойности на инфлация в началото на настоящата година. Въпреки това очакванията за профила на инфлацията през годината и на двете институции са сходни, като се очаква потребителските цени да отчетат ниска положителна промяна към декември 2016 г. За 2017 г. ЕК очаква инфлацията в страната да е с 0,2 пр.п. по-ниска от прогнозата на МФ или 0,9%.

При индикаторите от пазара на труда също има разлики, които в прогнозата на МФ показват по-благоприятно развитие. Те се дължат на по-силно изразената положителна динамика, отчетена през 2015 г., както и на очакванията за по-висок икономически растеж в рамките на прогнозния период.

Част 2. Фискална политика и основни параметри за периода 2017-2019 г.

2.1. Средносрочни цели на фискалната политика

Провежданата последователна фискална политика през последните години дава надеждна основа за устойчивост на бюджетната рамка и възможност за определяне на бюджетните перспективи в средносрочен план. Настоящата средносрочна бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. е естествено продължение на последната утвърдена от правителството прогноза за периода 2016-2018 г., в която са отчетени актуалните към момента на приемането на Бюджет 2016 параметри на бюджетната рамка.

Средносрочната перспектива се обвързва със заложения приоритет за запазване на стабилността на публичните финанси и се изразява в следване на вече определените цели за продължаване на фискалната консолидация и придържане към консолидационните стъпки за периода 2016-2018 г., следвайки същата тенденция и за 2019 г.

Прегледът на фискалната политика през фокуса на основните параметри на консолидираната фискална програма визуализира инструментите за реализиране на заложените цели, а именно в посока към постигане на балансиран бюджет чрез комбинация от мерки в приходната и разходната част на бюджета.

Отчетените положителни данни за развитието на националната икономика и подобрените макроикономически перспективи за следващите години също са намерили отражение при определянето на хоризонтите за развитието на политиките.

Разглеждайки фискалната консолидация като основен измерител на политиката следва да отбележим, че постигането на корекциите на дефицита е обвързано с мерки както в приходната част на бюджета чрез мерки за повишаване на събираемостта на приходите и за борба със сивата икономика, така и в разходната част на бюджета - за оптимизиране и намаляване на разходите.

На фона на макроикономическата прогноза (спрямо актуалната оценка за номиналния размер на БВП за годините от периода) се очертава трайно задържане на приходите на ниски нива под 37% от БВП за периода 2017-2019 г. с тенденция за лек ръст през годините в резултат на мерките, както и свиване на разходите като отношение спрямо прогнозния размер на БВП. Това от своя страна означава стабилизиране на фискалната политика, което се изразява и в прогнозираните относително малки номинални разлики по основните показатели в годините от периода. При запазване на тази тенденция и без значителни промени в политиките може да се предположи, че постигането на балансиран бюджет би се осъществило при нива на приходите и разходите от около 37% от БВП.

Настоящите оценки и прогнозите за приходната част на бюджета остават положителни и са подкрепени и от данните за изпълнението на бюджета за миналата година, като разчетите за данъчно-осигурителните приходи показват допълнително подобрение спрямо последната СБП и съответно допълнителен положителен фискален ефект. Това показват и разчетите за ефектите от мерките за повишаване на

събираемостта на данъчно-осигурителните приходи. В прогнозата също така са отчетени и макроикономическите ефекти.

По отношение на разходите се запазват очакванията за ограничаване на темпа на тяхното нарастване чрез оптимизиране на разходите на бюджетните организации и повишаването на ефективността на публичните разходи в отделните сектори и засилване на техния принос за повишаване на икономическия растеж.

В резултат на това се очаква дефицитът по КФП на касова основа за 2016 г. да се ограничи в рамките на 1,9% от БВП. Запазват се целите за дефицита за 2017 и 2018 г., съответно на 1,4% и 1,0% от БВП, заложи в последната средносрочна бюджетна прогноза. Същата по размер консолидационна стъпка (около 0,5% от БВП) е предвидена и за 2019 г., когато се очаква дефицитът по КФП да е на ниво от 0,5% от БВП.

Запазването на политиката за постепенна консолидация е предпоставка за свеждането до минимум на потенциалното негативно въздействие на фискалната политика върху икономическия растеж.

В средносрочен план се предвижда приходите, помощите и даренията по КФП да нараснат номинално с 508,3 млн. лв. за 2017 г. спрямо очакваното изпълнение за 2016 г., с 1 350,5 млн. лв. за 2018 г. спрямо 2017 г. и с 1 667,8 млн. лв. за 2019 г. спрямо 2018 г. или при очаквани приходи в размер на 33 067,2 млн. лв. през 2016 г. разчетите са те да достигнат до 36 593,8 млн. лв. през 2019 г.

В средносрочен план не се предвиждат значителни промени на основните данъци и ставки, като се запазва правителственият приоритет в областта на данъчната политика – ниските данъци. В прогнозата за приходите са отчетени потвърждаващите се и в настоящата пролетна макроикономическа прогноза положителни тенденции за стабилизиране на националната икономика.

Настоящата прогноза за периода 2017-2019 г. показва минимален номинален ръст на общите разходи за 2017 г. спрямо очакваното изпълнение за 2016 г. със 117,7 млн. лв., като за 2018 г. спрямо 2017 г. е 1 010,5 млн. лв. и за 2019 г. спрямо 2018 г. е 1 207,8 млн. лв., като с най-голям принос за този ръст са капиталовите разходи и социалните и здравноосигурителните плащания.

Република България продължава да е обект на превантивните мерки на Пакта за стабилност и растеж и на засилено наблюдение от страна на Европейската комисия за наличие на макроикономически дисбаланси, въпреки че е отчетен напредък по отношение на изпълнението на специфичните препоръки за 2015 г., които не са адресирани пряко към фискалната политика. Провежданата фискална политика, използвайки инструментите за постигане на плавна фискална консолидация в средносрочен план, цели да създаде предпоставки за преодоляването на идентифицираните от Европейската комисия през м. февруари 2015 г. и потвърдени в доклад от м. ноември 2015 г. в страната ни макроикономически дисбаланси, свързани преди всичко с нетната международна инвестиционна позиция на България, задължениостта на частния сектор и структурните проблеми на трудовия пазар. От

съществено значение за гарантирането на дългосрочна устойчивост на публичните финанси е усилията да са насочени към елиминирани на бюджетните дисбаланси и осигуряване на изпълнението на бюджетните цели.

2.2. Предизвикателства и мерки за намаление на бюджетния дефицит по КФП

Главен приоритет на провежданата фискална политика през следващите години остава стремежът за запазване на стабилността на публичните финанси, което следва да бъде постигнато чрез плавни и премерени стъпки за постепенна фискална консолидация в рамките на 0,4%-0,5% годишно за дефицита по КФП за периода 2017-2019 г.

Постигането на целите за бюджетния дефицит по КФП за периода 2017-2019 г. се изразява, от една страна, в намаляване на нивото на разходите като процент от БВП (от 39,0% от БВП през 2016 г. до 37,2% от БВП през 2019 г.), а от друга, в ръст на данъчните приходи през 2017 и 2018 г. спрямо 2016 г. (от 29,1% от БВП през 2016 г. до 29,6% от БВП през 2019 г.), при намаляване на общия размер на приходите от 37,1% от БВП през 2016 г. на 36,7% от БВП през 2019 г. Номиналният ръст на данъчните приходи се дължи както на подобрени макроикономически индикатори (ръст на потреблението, ръст на вноса, инфлация, ръст на средната работна заплата и заетостта, и др.), така и на мерки от страна на приходните агенции за повишаване на приходите.

Планираното намаление на дефицита по КФП от 1,9% от БВП по очаквано изпълнение за 2016 г. на 1,4% от БВП през 2017 г. се дължи на консолидационно усилие както от страна на приходите, така и от страна на разходите.

Данъчно-осигурителните приходи за 2017 г. нарастват с 0,4 пр.п. от БВП спрямо очакваното изпълнение за 2016 г., основно поради планираното увеличение на вноската за фонд „Пенсии“, увеличение на акциза на цигарите през 2017 г., мерки за борба с измамите и повишаване на събираемостта, както и на положителната динамика на макроикономическите показатели.

Отрицателен принос в размера на приходите по КФП (0,1 пр.п.) имат помощите и даренията от ЕС, което се дължи на плавното стартиране на проектите по програмите, финансирани от фондовете на ЕС по новата финансова рамка 2014-2020 г. Намаление от 1 пр.п. се наблюдава и при неданъчните приходи в резултат на еднократните приходи от концесия на летище София в размер на 600 млн. лв. през 2016 г.

За 2018 г. консолидацията в частта на приходите е съответно с 0,1 пр.п. и е в резултат основно на данъчно-осигурителните приходи предвид продължаващото и през 2018 г. увеличение на вноската за фонд „Пенсии“ и увеличение на акциза на цигарите с цел достигане на минималните нива на ЕС. През 2019 г. се очаква консолидацията в частта на приходите да бъде в размер на 0,3 пр.п. от БВП, като основен принос имат помощите и даренията от ЕС.

Таблица: Принос на основните приходни категории в консолидацията на бюджетния дефицит по КФП³

Показател	2015 Предл. отчет	2016 Очкв. итв.	2017 Прог- ноза	2018 Прог- ноза	2019 Прог- ноза	Измене- ние 2016 пр.п.	Измене- ние 2017 пр.п.	Измене- ние 2018 пр.п.	Измене- ние 2019 пр.п.
% от БВП									
Приходи, помощи и дарения	37,3%	37,1%	36,1%	36,4%	36,7%	-0,2	-0,7	0,1	0,3
Данъчно-осигурителни приходи	28,8%	29,1%	29,5%	29,6%	29,6%	0,4	0,4	0,2	-0,1
<i>Преки данъци</i>	5,3%	5,3%	5,4%	5,4%	5,4%	0,0	0,1	0,0	0,0
Корпоративни данъци	2,2%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%	0,0	0,1	0,0	0,0
Данъци върху доходите на физическите лица	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	8,0%	8,0%	8,2%	8,3%	8,2%	0,0	0,2	0,1	-0,1
<i>Косвени данъци</i>	14,4%	14,8%	14,8%	14,9%	15,0%	0,4	0,0	0,1	0,1
ДДС	9,0%	9,4%	9,4%	9,5%	9,6%	0,4	0,0	0,1	0,1
Акцизи	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%	0,0	0,0	0,0	0,0
Мита и митнически такси	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0	0,0	0,0	0,0
Неданъчни приходи	4,3%	5,1%	4,1%	4,0%	3,8%	0,8	-1,0	-0,1	-0,1
<i>Други</i>	4,2%	5,0%	4,1%	4,0%	3,8%	0,8	-1,0	-0,1	-0,1
Приходи от такси	2,0%	2,2%	2,0%	1,9%	1,9%	0,2	-0,2	-0,1	-0,1
Приходи и доходи от собственост	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%	0,0	-0,1	0,0	0,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	-0,1	0,0	0,0	0,0
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,1	0,0	0,0	0,0
Приходи от концесии	0,1%	0,8%	0,1%	0,1%	0,1%	0,6	-0,7	0,0	0,0
Други приходи	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	-0,1	0,0	0,0	0,0
Помощи и дарения	4,2%	2,9%	2,8%	2,8%	3,3%	-1,4	-0,1	0,0	0,5

Основен принос за консолидацията от страна на разходите (1,2 пр.п.) за 2017 г. спрямо очакваното изпълнение за 2016 г. се дължи на спад от 1,3 пр.п. на капиталовите разходи и известно намаление от 0,1 пр.п. при текущите нелихвени разходи. Консолидацията в капиталовите разходи е свързана най-вече със започването на новия програмен период и очакваната по-ниска усвояемост на европейските фондове през първите му години. Най-съществен принос за консолидацията в текущите нелихвени разходи за 2017 г. има политиката на правителството по отношение на разходите за заплати, която предвижда запазване на техния номинален размер на нивото на 2016 г., като са отразени единствено ефектите от увеличението на минималната работна заплата, в т.ч. и върху стандартите за финансиране на делегираните от държавата дейности. В разходната част са отразени и някои увеличения, които са планирани в частта за здравноосигурителни плащания (0,1 пр.п.) и за лихви (0,1 пр.п.).

³ Поради закръгляне (в % от БВП) някои сумарни позиции в таблиците и графиките в средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. и приложенията към нея не се изчерпват от съставните им числа.

Процесът на консолидация ще продължи и през 2018 и 2019 г., като значителен принос за 2018 г. ще имат съответно текущите нелихвени разходи (0,6 пр.п.), както и разходите за лихви (0,1 пр.п.), а за 2019 г. най-голям се очаква да бъде приносът на текущите нелихвени разходи (0,8 пр.п.). Увеличение се очаква при капиталовите разходи, съответно с 0,3 пр.п. за 2018 г. и с 0,6 пр.п. за 2019 г., дължащо се на очакваното по-високо усвояване на средства от европейските фондове и програми от новия програмен период.

Таблица: Принос на основните разходни категории в консолидацията на бюджетния дефицит по КФП

Показатели % от БВП	2015 Препл. отчет	2016 Очакв. изп.	2017 Прогноз	2018 Прогноз	2019 Прогноз	Изме- нение 2016/ пр.п.	Изме- нение 2017/ пр.п.	Изме- нение 2018/ пр.п.	Изме- нение 2019/ пр.п.
Общо разходи и Вноса в бюджета на ЕС	40,2%	39,0%	37,8%	37,4%	37,2%	-1,2	-1,2	-0,3	-0,2
Текущи нелихвени разходи	29,5%	29,7%	29,6%	29,1%	28,3%	0,2	-0,1	-0,6	-0,8
Залплати и стипендии	5,5%	5,4%	5,3%	5,1%	4,9%	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Осигурителни вноски	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,5%	0,0	0,0	0,0	-0,1
Издръжка - общо	4,9%	5,3%	5,3%	5,2%	4,9%	0,4	0,0	-0,1	-0,2
Субсидии и други текущи трансфери - общо	1,9%	1,7%	1,8%	1,9%	1,7%	-0,1	0,1	0,0	-0,2
Социални и здравноосигурителни плащания	15,7%	15,7%	15,6%	15,4%	15,3%	0,0	0,0	-0,2	-0,1
Пенси	9,8%	9,8%	9,7%	9,6%	9,6%	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Текущи трансфери, обществения и помощи за домакинствата	2,8%	2,7%	2,7%	2,6%	2,5%	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Здравноосигурителни плащания	3,1%	3,1%	3,3%	3,2%	3,2%	0,0	0,1	0,0	0,0
Капиталови разходи	7,8%	6,8%	5,6%	5,8%	6,4%	-1,0	-1,3	0,3	0,6
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	0,9%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	-0,4	0,0	0,0	0,0
от тях:									
- за допълнителни фискални мерки	0,4%					-0,4			
Лихви	0,8%	0,9%	1,0%	1,0%	0,9%	0,1	0,1	-0,1	0,0
Бюджетно салдо (+/-)	-2,9%	-1,9%	-1,4%	-1,0%	-0,5%	0,9	0,5	0,4	0,5

2.3. Основни фискални параметри за периода 2017-2019 г.

Определянето на реалистични цели за основните бюджетни параметри и спазването на установените фискални правила е изключително важно за устойчивостта на публичните финанси.

Включените в СБП за периода 2017-2019 г. разчети за приходите, помощите и даренията по КФП показват относително постоянно ниво спрямо БВП с тенденция за леко повишаване от 36,3% до 36,7% от БВП. Съобразено със заложените цели за дефицита по КФП, съответно 1,4% от БВП за 2017 г., 1,0% от БВП за 2018 г. и 0,5% от БВП за 2019 г., свързани с мерки за фискална консолидация, и очакваното ниво на приходите за периода 2017-2019 г., възможностите за финансиране на публични разходни политики са ограничени в рамките от 37,8% от БВП през 2017 г. до 37,2% от БВП през 2019 година.

Таблица: Основни показатели по КФП за периода 2016-2019 г.⁴

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА млн. лв.	2016 Очаквано изпълнение	2017 Прогноза	2018 Прогноза	2019 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	33 067,2	33 575,5	34 925,9	36 593,8
% от БВП	37,1%	36,3%	36,4%	36,7%
Данъчно-осигурителни приходи	25 992,2	27 252,7	28 451,7	29 503,5
Неданъчни приходи	4 531,0	3 777,9	3 792,8	3 816,9
Помощи и дарения	2 544,0	2 544,9	2 681,4	3 273,4
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	34 797,7	34 915,5	35 925,9	37 133,8
% от БВП	39,0%	37,8%	37,4%	37,2%
Разходи	33 788,0	33 900,4	34 853,4	35 990,0
% от БВП	37,9%	36,7%	36,3%	36,1%
Нелихвени разходи	33 005,7	32 963,6	33 940,4	35 074,7
Лихви	782,3	936,7	913,0	915,3
Вноски в общия бюджет на ЕС	1 009,7	1 015,1	1 072,6	1 143,8
БЮДЖЕТНО САЛДО (-/+)	-1 730,6	-1 340,0	-1 000,0	-540,0
% от БВП	-1,9%	-1,4%	-1,0%	-0,5%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	1 730,6	1 340,0	1 000,0	540,0
% от БВП	1,9%	1,4%	1,0%	0,5%
БВП - текущи цени	89 218,9	92 425,6	95 979,3	99 729,7
БВП - реален растеж (%)	2,1%	2,5%	2,7%	2,7%

Таблица: КФП – Национален бюджет за периода 2016-2019 г.

КФП НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ млн. лв.	2016 Очаквано изпълнение	2017 Прогноза	2018 Прогноза	2019 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	30 554,8	31 064,3	32 277,7	33 353,8
% от БВП	34,2%	33,6%	33,6%	33,4%
Данъчно-осигурителни приходи	25 992,2	27 252,7	28 451,7	29 503,5
Неданъчни приходи	4 531,0	3 777,9	3 792,8	3 816,9
Помощи и дарения	31,6	33,7	33,2	33,4
ОБЩО РАЗХОДИ, ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС И ТРАНСФЕРИ	32 134,8	32 084,5	32 982,8	33 712,8
% от БВП	36,0%	34,7%	34,4%	33,8%
Разходи	30 087,5	30 532,7	31 013,0	31 655,5
% от БВП	33,7%	33,0%	32,3%	31,7%
Нелихвени разходи	29 305,2	29 596,0	30 100,0	30 740,2
Лихви	782,3	936,7	913,0	915,3

⁴ Поради закръгление (в млн. лв.) някои сумарни позиции в таблиците и графиките в средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. и приложенията към нея не се изчерпват от съставите им числа.

Вноса в общия бюджет на ЕС	1 009,7	1 015,1	1 072,6	1 143,8
Трансфер за сметки за средства от ЕС (нето)	-1 037,5	-536,6	-897,3	-913,5
БЮДЖЕТНО САЛДО (-/+)	-1 580,0	-1 020,2	-705,2	-359,0
% от БВП	-1,8%	-1,1%	-0,7%	-0,4%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	1 580,0	1 020,2	705,2	359,0
% от БВП	1,8%	1,1%	0,7%	0,4%
БВП	89 218,9	92 425,6	95 979,3	99 729,7

В подкрепа на икономическото и социално развитие на страната е ефективно усвояване на европейските фондове, чрез които да се постигне устойчив икономически растеж, по-висока заетост, социално включване и териториално сближаване и изграждане на конкурентоспособна и иновативна икономика.

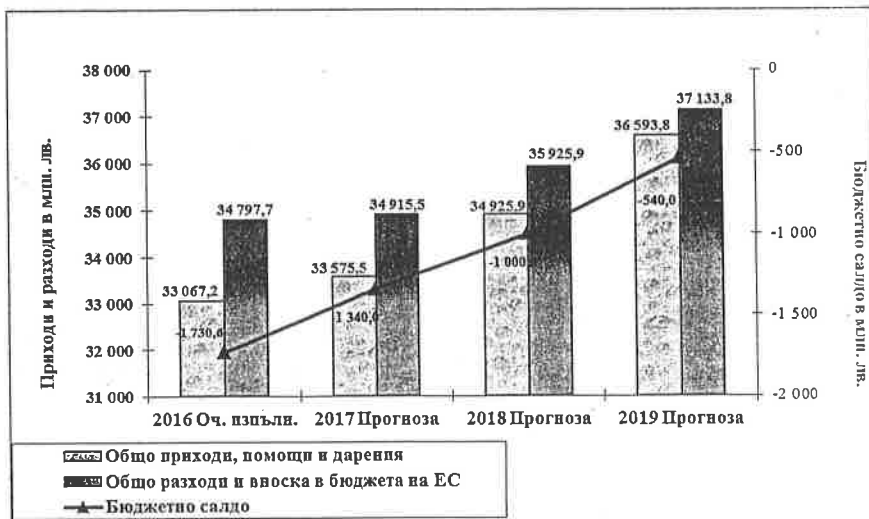
Въздействието върху бюджета за периода 2016-2019 г. от финансовите взаимоотношения с ЕС е представено в следващата таблица.

Таблица: КФП – Сметки за средства от ЕС за периода 2016-2019 г.

КФП СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС млн. лв.	2016	2017	2018	2019
	Очаквано изпълнение	Прогноза	Прогноза	Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	2 512,4	2 511,2	2 648,3	3 240,0
% от БВП	2,8%	2,7%	2,8%	3,2%
ОБЩО РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ	2 663,0	2 831,0	2 943,1	3 421,0
% от БВП	3,0%	3,1%	3,1%	3,4%
Разходи	3 700,5	3 367,6	3 840,4	4 334,5
% от БВП	4,1%	3,6%	4,0%	4,3%
Трансфер от/за държавния бюджет (нето)	1 037,5	536,6	897,3	913,5
% от БВП	1,2%	0,6%	0,9%	0,9%
БЮДЖЕТНО САЛДО (-/+)	-150,6	-319,8	-294,8	-181,0
% от БВП	-0,2%	-0,3%	-0,3%	-0,2%
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	150,6	319,8	294,8	181,0
% от БВП	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%
БВП	89 218,9	92 425,6	95 979,3	99 729,7

Забелужка: В таблицата са включени сметки за средства от ЕС на: ДФ „Земеделие“; Национален фонд и другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС.

Графика: Основни параметри по КФП за периода 2016-2019 г. (в млн. лв.)⁵

Част 3. Основни политики за периода 2017-2019 г. и основни допускания

3.1. ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРИХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.

Сред основните приоритети на провежданата от Министерството на финансите данъчно-осигурителна политика през периода 2017-2019 г. са постигането на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план, осигуряването на необходимия финансов ресурс за изпълнение на фискалната политика на правителството, както и подобряване на бизнес средата, с цел стимулиране на икономическия растеж и заетостта.

Основна цел през периода е провеждането на политика, насочена към повишаване на бюджетните приходи и намаляване на дела на сенчестата икономика. Следва се политика на запазване ниските нива на данъчно облагане при преките данъци

⁵ Използваните в някои от графиките в доклада съкращения към годините за периода 2016-2019 г. са със следното значение:

2016 Оч. изпълн. – очаквано изпълнение за 2016 г.;

2017 П – прогноза за 2017 г.;

2018 П – прогноза за 2018 г.;

2019 П – прогноза за 2019 г.

и прехвърляне на данъчната тежест от преките към косвените данъци. Постигането на целта за изпълнение на бюджетните приходи е свързана с поддържане на устойчиво ниво на приходите при запазване на тежестта на данъчното облагане и очакван положителен ефект от засилените действия при администриране на приходите.

Друга стратегическа цел на провежданата от правителството данъчна политика е борбата с данъчните измами и укриването на данъци, както и намаляването на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите.

Посочените приоритети на данъчната политика кореспондират с направените от Съвета на ЕС през 2014 г. и 2015 г. специфични препоръки към България, а именно:

- повишаване на събираемостта на данъците и борба със сенчестата икономика;
- намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите.

Сред приоритетите за периода 2017-2019 г. е и достигане на минималните нива на акцизните ставки в ЕС в съответствие с договорения преходен период. За изпълнение на целите са предприети както действия за законови промени, така и действия на приходните администрации в областта на събирането и контрола. За повишаване на бюджетните приходи и изсветляване на сенчестата икономика са направени промени в данъчните закони по отношение регистрирането и отчитането на извършваните на територията на страната сделки, както и относно предаването на данни от средствата за измерване и контрол по електронен път до приходните агенции и обмяна на информация между тях. Промените целят осъществяването на ефективен контрол и коректно определяне на задълженията за данъци.

С постигането на резултати по втория приоритет – намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, са свързани извършените промени в данъчните закони относно отпадане на задължения или увеличаване на периода за деклариране, разширяване на възможностите за предоставяне на услуги по електронен път, съкращаване на срокове за извършване на услуги от приходните агенции.

Приети са и промени, свързани с усъвършенстване на законодателството за улесняване на практическото му прилагане, както и за привеждане в съответствие на националното законодателство с правото на ЕС. Приетите законодателни промени включват и разпоредби, свързани с въвеждане в националното законодателство на европейски директиви в областта на данъците, както и за привеждане на националната правна уредба в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз. От 1 януари 2016 г. са приети промени в Закона за корпоративното подоходно облагане относно критериите, на базата на които ще се определят държавите/териториите като юрисдикции с преференциален данъчен режим и в процедурата по приемане на списъка, а с приетите промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица е разширен обхватът на необлагаемите доходи със средствата, изплащани на

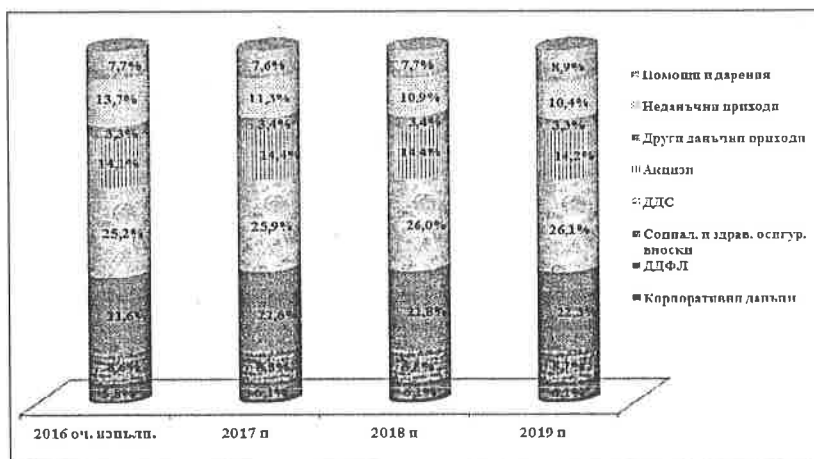
лицата по програма Еразъм+ на Европейския съюз в областта на образованието, обучението, младежта и спорта.

Предприети са редица мерки за повишаване на събираемостта на данъчните приходи, администрирани от НАП и Агенция „Митници“, както и такива, предотвратяващи възможностите за избягване от данъчно облагане и мерки срещу сивия сектор и контрабандата.

Прогнозните приходи за периода 2017-2019 г. са базирани на основни макроикономически показатели (ръст на БВП, крайно потребление, внос, инвестиции и др.), а също така и на предприетите мерки от страна на приходните агенции за подобряване на събираемостта.

Рисковете за изпълнението на прогнозираните приходи за периода са свързани с евентуални отклонения от прогнозните макроикономически показатели като напр. инфлация, крайно потребление, реален растеж на БВП, ръст на заетостта и средната работна заплата, брутен опериращ излишък и др., използвани в процеса на прогнозиране на приходите за периода 2017-2019 г. Съществуват също и рискове, свързани с вътрешната и външна политико-икономическа среда. Те се отнасят до процесите в икономиките на основните външно-търговски партньори на България, а също така и до факторите, оказващи влияние върху цената на петрола и валутните курсове, крайното вътрешно потребление и други.

Графика: Структура на приходите по КФП в % за периода 2016-2019 г.

3.1.1. Данъчна политика

Данъчната политика през периода 2017-2019 г. ще бъде ориентирана към утвърждаване на ефективна данъчна система, предоставяща макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план.

Приоритетите в данъчната политика и промените в данъчното законодателство, на която основа са извършени прогнозите за данъчните приходи за 2017 г., са структурирани, както следва:

3.1.1.1. Повишаване на бюджетните приходи и борба с контрабандата

Повишаването на бюджетните приходи е един от основните приоритети на правителството. За реализирането му са набелязани мерки за превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителни измами и мерки за подобряване събираемостта на митата, данъците и задължителните осигурителни вноски.

- *Разработена е Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството 2015-2017 г. и План за действие към нея. Стратегията е одобрена с Решение № 806 на Министерския съвет от 15 октомври 2015 г.*

За реализиране на заложените цели, мерки и дейности в националната стратегия е разработена система от индикатори за мониторинг и оценка с конкретни срокове за изпълнение.

- *Промени в резултат на констатирани несъответствия с правото на ЕС и хармонизиране на националното с европейското законодателство, с цел единното прилагане, при съобразяване с практиката на Съда на ЕС*

В резултат на законовото изменение за постигане на съответствие с Директива 2006/112/ЕО се въвежда изрична разпоредба, която предвижда, че доставката на услуга по предоставяне на медицинска помощ от лице, упражняващо медицинска професия съгласно Закона за здравето, е освободена от ДДС. Със същата цел се въвежда изрична разпоредба за освобождаване от ДДС на услугата по изработка, свързана с валута, банкноти, монети, използвани като законно платежно средство.

Определен е моментът на възникване на данъчното събитие при предоставяне на услуга за лични нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, за която е използвана стока с приспаднат данъчен кредит, а именно последният ден от месеца, през който е предоставена услугата.

Уточнено е, че извършването на безвъзмездна доставка на стока или услуга за личните нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, извършена в случай на крайна нужда или непреодолима сила, не се приравнява на възмездна доставка.

Във връзка с решения на Съда на ЕС е прието при определяне на данъчната основа на безвъзмездна доставка на услуга за личните нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на работниците и служителите или, най-общо за цели, различни от независимата икономическа дейност на лицето, която законът е приравнил на възмездна и за която е използвана стока с приспадна данъчен кредит и която е, или би била, дълготраен актив по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане, ако се използваше в дейността на лицето, да се взема предвид разход за изхвърлянето на използваната стока.

➤ *Промени в Закона за ограничаване на плащанията в брой*

Нормативно регламентираният праг за ограничение на плащания в брой в страната е намален от 15 000 лв. на 10 000 лв. като мярка за ограничаване на сивата икономика. Допълнителното ограничаване на плащанията в брой чрез промяна в Закона за ограничаване на плащанията в брой е в съответствие с наложилата се практика в държавите-членки на Европейския съюз, където прагът за ограничаване на плащанията в брой е в диапазон от 2 000 до 3 000 евро.

В резултат на приетата мярка плащанията на територията на страната трябва да се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, когато са:

- на стойност, равна на или надвишаваща 10 000 лв.;
- на стойност под 10 000 лв., представляваща част от парична престация по договор, чиято стойност е равна на или надвишава 10 000 лева.

Ограничението ще се прилага и в случаите на плащания в чуждестранна валута, когато левовата им равностойност е равна на или надвишава 10 000 лв. по курса на Българската народна банка в деня на плащането.

Мярката ще стимулира текущото отразяване на паричните потоци чрез първични счетоводни документи и ще способства за минимизиране на разплащанията в брой по сделки между лицата, участници в стопанския оборот.

➤ *Усъвършенстване на контрола върху доставките и движението на течни горива*

И в средносрочен план ще продължи да се осъществява ефективен контрол от приходните агенции върху целия процес, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител, като ще се предотвратява укриването и невнасянето на данъци. Съгласно приетите законодателни изменения всички данъчно задължени лица, които извършват зареждане на течни горива за собствени нужди, са длъжни да регистрират и отчитат зареждането по реда на Наредба № Н-18 от 13.12.2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства, чрез използване на електронни системи с фискална памет, както и да предават по дистанционна връзка на НАП и данните, които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение в обекта.

Във връзка с констатирани нарушения от контролните органи при продажбите на течни горива - извършване на продажби от подвижни резервоари и други нерегламентирани съдове, нерегистриране и неотчитане на продажбите чрез електронните системи с фискална памет, както и предаване на данните по дистанционната връзка на НАП, са приети законодателни промени, съгласно които се създава задължение за органите по приходите на НАП да уведомяват съответните компетентни органи (Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и др.) за предприемане на действия по отнемане и полза на държавата на съдовете - предмет на нарушението и горивата, съдържащи се в тях. Предвидено е изключение за продажбите на течни горива за целите на речния и морския транспорт, тъй като зареждането на плавателни съдове се извършва чрез подвижни резервоари под специализиран контрол.

Приета е законова промяна, с която е отменен режимът по чл. 118, ал. 7 от ЗДДС по отношение на петролните бази, като мярка за осъществяване на цялостен и ефективен контрол върху доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител.

Предвиден е шестмесечен преходен период за лицата, ползващи режима, да приведат дейността си в съответствие с новите изисквания на чл. 118 от ЗДДС, т.е. да прилагат общия режим за регистриране и отчитане на доставките/продажбите на течни горива в търговския обект чрез фискални устройства (електронни системи с фискална памет за отчитане на оборотите от продажби на течни горива чрез одобрени средства за измерване на разход по смисъла на Закона за измерванията) и да предават данни по дистанционната връзка на НАП, включително и данни, които дават възможност за определяне на наличните количества горива в резервоарите за съхранение в обектите за търговия с течни горива.

➤ Поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите и времеви график

Прието е поетапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите и времеви график за достигане на минималните нива на облагане от 90 евро за 1000 къса до 31 декември 2017 г., както следва:

Акцизната ставка за цигарите е:

1. на специфичния акциз – 70 лв. на 1000 къса;
2. на пропорционалния акциз:
 - а) 40 на сто от 1 януари 2017 г.;
 - б) 42 на сто от 1 януари 2018 г.

Размерът на акциза не трябва да е по-малък от:

1. 167 лв. за 1000 къса от 1 януари 2017 г.;
2. 177 лв. за 1000 къса от 1 януари 2018 г.

➤ Намаляване на възможностите за нерегламентирана продажба на тютюневи изделия

С цел намаляване на възможностите за нерегламентирана продажба на тютюневи изделия се забранява държането, пренасянето и превозването на ръчно свити цигари или цигари, изработени от заготовки с филтър, в количество над 40 къса.

➤ *Ограничаване на възможността за неправомерно използване на тежки и маркирани горива*

Приета е законова промяна, съгласно която се ограничават възможностите за неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение като гориво за отопление, а като моторно гориво, за което акцизната ставка е в по-висок размер и горивото се съдържа в резервоарите на моторни превозни средства, самоходни машини и всякакъв друг вид превозни средства. В тази връзка е приета промяна по отношение налагането на административнонаказателна санкция на лицата, получили или разпоредили се неправомерно с маркирано гориво за отопление. С цел предотвратяване на възможностите за злоупотреби и отклонение от акцизно облагане чрез неправомерно използване на тежки и маркирани горива не по предназначение като гориво за отопление, а като моторно гориво, е прието увеличение на акцизните ставки за енергийните продукти, използвани като гориво за отопление, с изключение на втечнен нефтен газ (LPG).

➤ *Усъвършенстване на контрола върху акцизните стоки със средства за измерване и контрол*

Ще продължи усъвършенстването на митническия контрол върху акцизните стоки чрез осъществяването на превантивен и последващ контрол със средства за измерване и контрол в обектите, в които се въвеждат, произвеждат, складираат и извеждат акцизни стоки.

Введено е задължение за данъчно задължените лица по ЗАДС да използват средства за измерване и контрол, които да отговарят на изискванията на закона и нормативните актове по прилагането му, а средствата за измерване и контрол, които са средства за измерване по смисъла на Закона за измерванията, трябва да отговарят на изискванията на Закона за измерванията и нормативните актове по прилагането му.

➤ *Усъвършенстване на контрола върху движението между данъчните складове*

Прието е движението от един данъчен склад до друг данъчен склад на един и същ лицензиран складодържател на територията на страната на акцизни стоки, облепени с бандерол, да не се счита за освобождаване за потребление, а същите да са под режим отложено плащане на акциз, след получено разрешение от директора на Агенция „Митници“. Съгласно действащия преди промяната режим възможност за движение на акцизните стоки, облепени с бандерол, от един данъчен склад до друг данъчен склад на същия лицензиран складодържател е уредено единствено в случаите, когато предстои прекратяване на действието на лиценза за управление на данъчния склад. С промяната се изравнява режимът за движение на акцизни стоки, облепени с акцизен бандерол, за всички лицензирани складодържатели.

➤ *Ред за авансово облагане на доходите от други източници*

Приета е законова промяна, според която доходите със случаен и нерегулярен характер (обезщетения за пропуснати ползи и неустойки с такъв характер, парични и предметни награди от игри, от състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител; лихви, които не се облагат с окончателен данък и т.н.) по чл. 35 от ЗДДФЛ се облагат авансово с данък, когато платещт на дохода е предприятие или самоосигуряващо се лице. Съгласно действащата разпоредба на закона преди промяната доходите със случаен и нерегулярен характер, се облагат само годишно, като дължимият данък се определя от физическото лице с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ. При сравнителен анализ на данните между годишната данъчна декларация и данните от справката от платците на доходите за 2014 г. е установено, че значителен брой физически лица – получатели на такива доходи – не са ги декларирали и обложили по установения в закона ред. С извършеното изменение ще се намали възможността за недеklarирани и необлагани на случайните и нерегулярни доходи по смисъла на чл. 35 от ЗДДФЛ.

3.1.1.2. Намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите

➤ *Облекчаване на регулационния режим по отношение на смазочните масла*

Прието е облекчаване на регулационния режим по отношение на смазочните масла, като същите са освободени от облагане с акциз за опаковки до 5 литра. Също така е опростена и процедурата за уведомяване по чл. 76в от ЗАДС в случаите на получаване на смазочни масла от друга държава членка в количества над 5 литра до 210 литра. Тези масла са в разфасовки и имат нулева акцизна ставка, а административната процедура отнемаше сериозен ресурс както на икономическите оператори, така и на митническата администрация, без пряк и непряк фискален ефект.

➤ *Директно освобождаване от акциз на денатуриран етилов алкохол, използван за производство на стоки, които не са предназначени за човешка консумация*

За данъчнозадължените лица, които използват в своята дейност денатуриран по специален метод етилов алкохол за производство на стоки, които не са предназначени за човешка консумация, е прието директно освобождаване от облагане с акциз, а не освобождаване чрез възстановяване на акциза. Мярката от една страна ще доведе до намаляване на административната тежест и разходите на лицата, а от друга страна - до повишаване на конкурентоспособността на българските производители и подобряване на ликвидността на икономическите оператори, каквато е практиката на други държави-членки на ЕС.

➤ *Прието е намаляване на сроковете за възстановяване на платения акциз за електрическата енергия от 3 месеца на 2 месеца;*

- *Прието е отпадане на изискването отчетът за бандеролите да се подава от лицензираните складодържатели;*
- *Облагаемият доход по чл. 29 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, придобит през данъчната година, се намалява със задължителните здравноосигурителни вноски по чл. 40, ал. 5 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) при определянето на окончателния размер на осигурителния доход.*

Приета е възможност за приспадане на задължителните здравноосигурителни вноски по чл. 40, ал. 5 от ЗЗО за всички доходи, които се вземат предвид при определянето на окончателния размер на осигурителния доход с цел максимално хармонизиране на данъчния закон с осигурителното законодателство, както и предотвратяването на противоречива практика по прилагането на законовите разпоредби.

- *Приета е законова промяна; според която дипломатическите представителства в България могат да удържат и внасят данък за доходите от трудови правоотношения на местните физически лица, които работят при тях.*

Съгласно изменението дипломатическите представителства са работодател по смисъла на § 1, т. 27 от допълнителните разпоредби на ЗДДФЛ и съответно могат да удържат и внасят данък за доходите от трудови правоотношения, изплатени на българския персонал. Преди промяната Виенската конвенция за дипломатическите отношения вмества ангажменти на дипломатическите представителства единствено за целите на социалното осигуряване. Поради тази причина местните физически лица, които получават доходи по трудови правоотношения от дипломатическите представителства на територията на Република България, трябва сами да определят и внасят дължимия от тях данък.

Съгласно законовите разпоредби преди изменението единствената възможност е подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ, което изключително затруднява физическите лица, независимо от факта че през течение на годината са получили доходи единствено от трудови правоотношения.

С цел облекчаване на местните физически лица, които са в трудови правоотношения с дипломатическите представителства, се предвиди възможност данъкът да се удържа и внася от дипломатическото представителство.

- *Извършване на постоянен анализ на нормативните режими и процедури с цел тяхното оптимизиране и опростяване*

С цел подобряване на инвестиционната и бизнес среда се извършва анализ на нормативната база, след оптимизацията на която ще се подобри инвестиционният климат, а също така и конкурентните предимства на България в международен план.

3.1.1.3. Стимулиране на инвестиционната активност и заетостта

- *Промени, налагани от правото на ЕС в областта на държавните помощи, които са необходими, за да бъде одобрено данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие*

След изтичане срока на действие на схемата за държавна помощ, под формата на данъчно облекчение по чл. 184 във връзка с чл. 189 от ЗКПО, беше предприета процедура по нотифициране на нова схема за държавна помощ, с която да се запази същността на данъчното облекчение, действало до 31 декември 2013 г. и да се прилага през новия програмен период. Целта на схемата за държавна помощ е насърчаване инвестициите за производствена дейност в общини с безработица с или над 25 на сто по-висока от средната за страната, както и намаляване на безработицата в тези общини, чрез осигуряване на определена заетост. За периода 2014-2020 г. съществуващата до 31 декември 2013 г. автоматична схема за държавна помощ е заменена с нова схема, предвиждаща индивидуално разглеждане на всеки инвестиционен проект и предварително одобрение на проект за първоначална инвестиция.

Въвеждат се четири типа условия, които следва да се спазват от всяко данъчно задължено лице, което би искало да прилага данъчното облекчение, представляващо държавна помощ:

- общи условия;
- условия, които оказват влияние върху размера и интензитета на помощта;
- условия, свързани с приемливите разходи, първоначалната инвестиция и активите, които са част от нея;
- допълнителни условия, в случаите когато първоначалната инвестиция е част от голям инвестиционен проект или единен инвестиционен проект.

Данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за земеделски стопани, се прилага за данъчните периоди 2015-2020, предвид получената от ЕК през месец март 2015 г. разписка с окончателния идентификационен номер на държавната помощ. По този начин допълнително ще се предостави възможност на земеделските стопани да прилагат същото облекчение за по-дълъг период от време, което ще доведе до повишаване на инвестиционната активност в тази сфера.

В процес на разработване е нова схема за намалена акцизна ставка на газьола, използван в първичното селскостопанско производство, за периода 2015-2020 г., като схемата ще се прилага след получаване на окончателния номер в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия.

3.1.1.4. Мерки в областта за събиране на просрочени задължения

Осъществява се текущо оперативното наблюдение на задължените лица чрез определяне на действия по събиране и селективен подход към длъжниците на база размера на дълга им, риска за събиране на задължението и тяхното поведение към

спазването на задълженията за регистриране, деклариране и заплащане на задължения за данъци и осигуровки и други публични държавни вземания.

Прилагат се техники за стимулиране и спазване на доброволното изпълнение на задълженията в зависимост от това към коя група попадат задължените лица: уведомявания, напомнителни писма, разясняване на възможностите за обезпечаване и погасяване на задълженията на лица с временно финансово затруднение, възможност за сключване на споразумения с приходната администрация.

В тази връзка са предприети и ще продължат да се изпълняват следните мерки:

- *Осъществяване на постоянен мониторинг спрямо длъжници с просрочени задължения в размер над 100 хил. лв. (200 хил. лв. за Териториална дирекция на НАП София-град) за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично-събираеми, в т.ч. и провеждане на персонални срещи от страна на директорите на териториални дирекции на НАП в цялата страна с лицата с невнесени публични задължения в особено големи размери*

Целта на мярката (която е с постоянен характер) е да се поемат изрични ангажименти за предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и др.

- *Приета е промяна, с която се предотвратява възможността лице-вложител, което има неуредени публични задължения, събирани от НАП и Агенция „Митници“, да прехвърля собствеността върху акцизните стоки на друго лице-вложител с цел избягване плащане на дължими публични задължения;*
- *Прието е да бъде прекратена практиката недобросъвестни лица, имащи задължения към Агенция „Митници“, да заобикалят заплащането на дължимите публични вземания чрез прехвърляне на дружеството-длъжник на безимотни лица и създаване на нови дружества, които да осъществяват дейност по закона.*

Въвежда се изискване да не се издават лицензи и удостоверения на лице, чиито собственици, управители, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери са или са били към момента на възникване на задълженията собственици, прокуристи, мажоритарни съдружници или акционери, членове на органи за управление или контрол на лица с неуредени публични задължения, събирани от митническите органи.

Данъчни приходи

Приходи от корпоративни данъци (вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица и други данъци по ЗКПО)

Прогнозните приходи от корпоративен данък за 2017 г. са 2 186,7 млн. лева. В прогнозата са включени следните данъци по ЗКПО:

1. Корпоративен данък (от финансови и нефинансови институции) – 1 987,9 млн. лв.;
2. Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица – 65,7 млн. лв.;
3. Други данъци по ЗКПО – 133,1 млн. лв.

Прогнозата за размера на приходите от тази група данъци е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 10% през 2016 г.;
- при прогнозиране на приходите от данъци по ЗКПО за 2017 г. са отчетени прогнозните макроикономически показатели, както и декларираните от данъчно задължени лица с годишните данъчни декларации данни за загуби, които подлежат на приспадане през следващи отчетни периоди;
- запазване на размера на внесените авансови вноски за корпоративен данък в края на годината.

Прогнозираните приходи по ЗКПО за 2018 г. и 2019 г. са съответно 2 268,5 млн. лв. и 2 355,6 млн. лева.

Приходи от ДДФЛ

Прогнозните приходи по КФП от данъци върху доходите на физически лица за 2017 г. са в размер на 2 954,0 млн. лв., за 2018 г. - 3 073,2 млн. лв. и за 2019 г. - 3 198,5 млн. лева.

Прогнозата за постъпленията от ДДФЛ е изготвена, като са взети предвид следните фактори:

- прогнозният ръст на средната работна заплата;
- прогнозният брой заети лица;
- очакваната по-висока събираемост на данъците по ЗДФЛ от страна на НАП;
- нормативните промени.

В размера на приходите от личното подоходно облагане са включени и постъпленията от патентен данък, постъпващ в местните бюджети.

Приходи от ДДС

Прогнозните приходи от ДДС за 2017 г. са 8 691,5 млн. лв. при относителен дял от потреблението 12,4%. Направено е допускането за запазване на относителния дял на постъпленията от ДДС към потреблението. Прогнозните приходи от ДДС за 2018 г. и 2019 г. са съответно 9 093,6 млн. лв. и 9 555,2 млн. лв. при относителен дял от потреблението съответно 12,5% и 12,6%.

При прогнозиране на приходите от ДДС са взети предвид следните фактори:

- предвидените показатели за средногодишна цена на суровия петрол тип „Брент“ и за средногодишния курс на лева спрямо долара за съответните периоди от 2017 до 2019 година в макрорамката на Министерството на финансите;
- оценки за промени в обема на внесен суров петрол на годишна база;
- оценки за промени в обема на внесен пряко дестилационен мазут за преработка;
- оценки за средногодишната цена на суровия петрол тип „Руска експортна смес“;
- оценки за средногодишна цена на мазут;
- очаквани промени на вноса от трети страни.

При оценката за очакваните постъпления от ДДС са отчетени и следните ефекти:

- положителен ефект от въвеждане на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България;
- положителен ефект върху приходите от ДДС от увеличението на акцизните ставки за цигарите през 2017 г. и 2018 г.;
- положителен ефект от засилване на митническия надзор и контрол и установяване на единна практика при допускане на стоки за свободно обръщение по отношение на елементите за облагане и усъвършенстване на сътрудничеството с правоохранителните и правопрिलाгащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в противодействието на нарушения и престъпления.

Приходи от акцизи

Прогнозните приходи от акцизи за 2017 г. са 4 834,5 млн. лв. при относителен дял от потреблението 6,9%. Прогнозните приходи по ЗАДС за 2018 г. и 2019 г. са съответно 5 028,5 млн. лв. и 5 182,7 млн. лв. при относителен дял от потреблението 6,9%.

Приходите от акцизи се формират основно от две групи стоки – горива с относителен дял 46,8% и тютюневи изделия с относителен дял 46,7%, останалите акцизни стоки (алкохолни напитки, бира, ел. енергия и други) са с 6,5% относителен дял.

При прогнозиране на приходите от акцизи освен допусканията за макроикономическите показатели е отчетено и влиянието на следните фактори:

- прогнозният ефект от увеличението на акцизните ставки за цигарите през 2017 г. и 2018 г.;
- положителният ефект от подобряване на контрола върху търговията с акцизни стоки;
- очакваното намаление в количествата освободени за потребление цигари, следствие на увеличение на ставките през 2017 г. и 2018 г.

Приходи от данък върху застрахователните премии

Прогнозните приходи от данък върху застрахователните премии за 2017 г. са 33,0 млн. лева. Прогнозата за размера на приходите от данъка върху застрахователните премии е базирана на следните допускания:

- запазване на ставката от 2% през 2017 г.;
- запазване на динамиката на нарастване на brutните премийни приходи в общото застраховане;
- запазване на тенденцията за разширяване и обогатяване на застрахователните продукти.

Прогнозните приходи от данъка върху застрахователните премии за 2018 г. и 2019 г. са съответно 34,3 млн. лв. и 35,7 млн. лева.

Приходи от мита

Прогнозираните приходи от мита за 2017 г. са в размер на 154,8 млн. лв., за 2018 г. - 158,6 млн. лв. и за 2019 г. - 160,0 млн. лева.

Прогнозата за приходите от мита за 2017 г. е съобразена с постигнатите догворености в рамките на Световната търговска организация за улесняване на търговията в последните повече от 10 г., в резултат на което търговската политика на ЕС е все по-либерална. Вследствие на това има все повече сключени споразумения за свободна търговия и споразумения за икономическо партньорство. На базата на тези споразумения стоките се оформят за внос в ЕС и в страната/групата страни партньор/партньори с намалени или нулеви ставки на митата.

Към настоящия момент либерализацията на търговията в световен мащаб може да доведе до това, че при почти три четвърти от вноса в ЕС не се заплащат или се заплащат намалени ставки на митата.

3.1.2. Осигурителна политика

За периода 2017-2019 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда:

- Запазват се съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на държавното обществено осигуряване, като за 2017 и 2018 г. се повишава размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на ДОО с по един процентен пункт. Целта е да се намали недостигът от средства по бюджета на ДОО и субсидирането му от държавния бюджет;
- Диференцираният минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход, за 2017 и 2018 г. се увеличава на 460 лв. и 500 лв., 550 лв. и 600 лв.;
- Запазване размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2016 г. – 8 на сто;
- Запазване на максимален осигурителен доход за всички осигурени лица – 2 600 лв. за целия период;
- За периода 2017-2019 г. не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“.

3.1.3. Други приходи

Приходи от дивидент за държавата

През 2017 г. не се предвижда промяна на ставката за отчисление от печалбата на държавните дружества и предприятия в полза на държавата, като същата остава 50%.

Предвижда се ставката да се запази без промяна и през 2018 и 2019 г., като по този начин се цели стабилизиране финансовото състояние на държавните дружества и предприятия, увеличаване на разполагаемия собствен капитал, който да се използва за издръжка и инвестиции.

Подходът за определяне на дължимата за държавата вноска се запазва, като за акционерните дружества, съставляващи консолидирани финансови отчети („БЕХ“ ЕАД, „ТЕРЕМ“ ЕАД и др.), размерът на дивидента ще се определя на консолидирана база.

През 2018 и 2019 г. се предвижда плавно увеличаване на приходите от дивидент с по 4-5 млн. лв. годишно, предвид очакваните по-добри годишни финансови резултати на част от дружествата, в т.ч. на „БЕХ“ ЕАД.

Прогнозираните приходи от дивидент по държавния бюджет са, както следва:

- за 2017 г. – 50,0 млн. лв.;
- за 2018 г. – 55,0 млн. лв.;
- за 2019 г. – 60,0 млн. лв.

Приходи от наеми за държавата

Приходите от наеми за държавата за периода 2017-2019 г. са разчетени при 50% отчисления от наемите, получени от държавните предприятия и търговски дружества, отдали под наем предоставените им застроени или незастроени недвижими имоти. Прогнозните приходи от наеми от държавни предприятия и търговски дружества за периода 2017-2019 г. са в размер на 15,0 млн. лв. годишно.

Приходи от концесионна дейност

Прогнозните приходи от концесии по КФП за 2017 г. възлизат на 106,3 млн. лв. За 2018 г. и 2019 г. прогнозираните приходи са в размер на 106,9 млн. лв. за всяка от годините.

От прогнозирания размер на приходите от концесии за периода 2017-2019 г. по бюджетите на министерствата и ведомствата се очаква да постъпят 66,8 млн. лв. за всяка от годините, в т.ч. 1 млн. лв. по бюджетите на областите, на чиято територия се намират морските плажове (във връзка с последното изменение на Закона за устройството на Черноморското крайбрежие, обн., ДВ, бр. 40 от 13.05.2014 г.). Постъпленията по бюджетите на общините, на чиято територия се намират находищата на подземни богатства, минералните води и морските плажове ще са в размер на около 40 млн. лева.

Основна мярка за повишаване събираемостта на приходите от концесии е подобряване контрола върху концесионните договори – чрез своевременно начисляване и предявяване на предвидените неустойки по договорите, завеждане на съдебни дела и прекратяване на концесионни договори със стари задължения и сключване на нови.

Приходи от такси

Прогнозата за приходите от държавни такси по бюджетите на ПРБ и други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма за прогнозния период, са разработени на база действащата нормативна уредба, макрорамката за периода 2017-2019 г., реализирането на мерки за подобряване събираемостта и намаляване на административната тежест.

3.2. РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.

Реализирането на разходните политики е в пряка зависимост от провеждането на структурни реформи в отделните сектори. Необходими са мерки за подобряване на ефективността на публичните разходи, вкл. и чрез засилване ролята на пазарните механизми и спазване на бюджетните тавани и ограничения.

Разходите по КФП и по функции за периода 2016-2019 г. са представени в следващите графики.

Графика: Структура на разходите по КФП в % за периода 2016-2019 г., вкл. резерв и вноса в бюджета на ЕС⁶

3.2.1. Политика по доходите

Предвидено е увеличаване на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2017 г. на 460 лв. и запазване на този размер за 2018 г. и 2019 г.

3.2.2. Пенсионна политика

Адекватността и устойчивостта на пенсионната система в дългосрочен план са от решаващо значение за предотвратяването на бедността и социалното изключване сред възрастните хора, които са една от уязвимите групи в обществото. В тази връзка ключов приоритет на провежданата пенсионна политика е осигуряването на адекватни пенсионни доходи за всички, гарантиращи разумен жизнен стандарт след пенсиониране.

⁶ В текущите неликвидни разходи са включени и предоставените трансфери за чужбина и прирастът на държавния резерв.

При разработването на прогнозата за разходите за пенсии за периода 2017-2019 г. са взети предвид последните законодателни промени, приети със Закона за изменение и допълнение на КСО (ДВ, бр. 61 от 2015 г.), както и отчетните данни по бюджета на ДОО за 2015 г.

От 2017 г. вместо осъвременяване на пенсиите, от 1 юли ще се извършва преизчисляване на всички пенсии за трудова дейност с по-голяма тежест на една година осигурителен стаж, като увеличението ще бъде с процент равен или по-голям от процента, определен по чл. 100 на КСО.

Процентите на увеличение на размерите на пенсиите от 1 юли всяка година са съответно:

- 2017 г. – 1,6% при увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,1 на 1,118;
- 2018 г. – 3,1% при увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,118 на 1,153;
- 2019 г. – 2,9% при увеличаване на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,153 на 1,186.

Предвижда се със същите проценти да се увеличават размерите на социалната пенсия за старост и минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Максималният размер на получаваните една или повече пенсии се запазва на 910 лв. за целия период от 2017 до 2018 г. включително, вследствие на запазване размера на максималния осигурителен доход, а за 2019 г. става 1 040,00 лв. (40% от размера на максималния осигурителен доход). Максималният размер за новоотпуснатите пенсии отпада от началото на 2019 година.

В резултат на тези допускания разходите за пенсии по бюджета на ДОО през 2017 г. нарастват с 228,5 млн. лв. спрямо закона за 2016 г. Годишните ръстове спрямо предходната година за 2018 и 2019 г. са съответно 230,7 млн. лв. и 340,8 млн. лева.

3.2.3. Социална политика

Политика по заетостта

Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. съдържа действия, програми и мерки, които подпомагат изпълнението на препоръките на ЕК към България за насърчаването на заетостта, доходите и социалното включване.

През периода 2017-2019 г. стратегическата цел на политиката по насърчаване на заетостта е повишаване на заетостта и подобряване на инвестирането в човешки капитал чрез осигуряване на по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст и обучение на безработните лица съобразно потребностите на пазара на труда.

В областта на активната политика на пазара на труда приоритет ще бъдат отново действия, насочени към по-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст чрез насърчаване разкриването на нови работни места и подобряване на посредническите услуги по заетост. Основен приоритет ще бъде и намаляване на безработицата и неактивността сред младежите чрез изпълнение на Европейската гаранция за младежта, както и достъпа до качествено, практически ориентирано обучение, осигуряващо знания и умения в съответствие с потребностите на бизнеса.

Активната политика на пазара на труда ще бъде насочена към интеграцията на уязвимите групи на пазара на труда, в т.ч.: безработни младежи до 29 г. с подгрупа до 25 г.; безработни над 50-годишна възраст; безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на ключови компетентности, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход); хора с увреждания и неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица. Ще продължат усилията, насочени към подобряване на ефективността и целенасочеността на изпълняваните национални и регионални мерки, програми и инициативи.

Изпълнението на включените мерки ще допринесе за постигане на по-висок и балансиран растеж чрез наличие на достатъчно работна сила с необходимите знания и умения за реализиране на икономически растеж и създаване на качествени работни места; по-бързо пренасочване на свободната работна сила и намаляване на продължителността на преходите между отделните състояния на пазара на труда. Решаваща е и ролята на институциите на пазара на труда, от капацитета на които зависи подобряването на общото функциониране на цялата система по заетостта и по-ефективното и ефикасно използване на наличните ресурси.

Социални помощи и обезщетения

Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. по отношение на социалните помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, е разработена при запазени параметри на действащото законодателство в КСО и Закона за бюджета на ДОО за 2016 г., а именно:

- запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане - 410 дни и размерът на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до две годишна възраст - 340 лв.;
- запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 от КСО – първите три работни дни се изплащат от осигурителя в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността се изплащат от ДОО;
- запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност - 18 календарни месеца; при бременност и раждане и при безработица - 24 месеца;

- запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице - 540 лв.;
- запазва се максималният размер на гарантираните вземания – 1 200 лв.

При планирането в средносрочен период ще продължи насърчаването на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст с цел намаляване на броя на пасивните потребители на социални помощи и създаване на възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях. Очакван резултат от тези стъпки ще бъде намаляване на зависимостта от социални помощи.

Помощи и обезщетения, изплащани от Министерството на труда и социалната политика

За периода 2017-2019 г. политиката по социална закрила и равни възможности ще продължи да се развива в съответствие със заложените цели в стратегическите документи и програми, като се гарантират основните жизнени потребности на нуждаещите се от подкрепа.

Приоритет остават гарантирането на социалната защита на уязвимите групи от населението чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаването на ефективността на програмите, прилагането на диференциран подход, усъвършенстването на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане и оптимизирането на институционалната структура, свързана със социалната защита на най-нискодоходните и рискови групи от населението.

В областта на равнопоставеността на половете и антидискриминацията усилията са насочени към осигуряване на условия за равенство между жените и мъжете във всички области на обществения живот, превенция и защита от дискриминация.

В областта на интеграцията на хората с увреждания се прилага интегриран подход при управление на политиката. Политиката за интеграция на хората с увреждания е свързана с универсалността, неделимостта и взаимната зависимост на всички права на човека и основни свободи и необходимостта на хората с увреждания да бъде осигурено пълното ползване на правата без каквато и да е дискриминация. В тази политика се прилага новият личностно ориентиран подход, който също така се основава на правата на човека и е насочен към осигуряването на интеграцията и пълноправното участие на хората с увреждания в обществото и трябва да бъде включен във всички релевантни политически области на международно, национално, регионално и местно ниво.

Политиката за интеграцията на хората с увреждания е насочена към създаване на условия и гаранции за равнопоставеност, социална интеграция и упражняване на правата, защита на хората с увреждания и техните семейства, както и интегрирането им в работна среда. Провеждането на политиката за хората с увреждания се основава на определена стратегическа рамка и многообразна нормативна уредба, която ангажира множество правителствени институции, както и частни фирми и неправителствени организации.

Предоставянето на материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск е основна част от политиката за социално включване за периода 2017-2019 г. В областта на политиката за подпомагане на семействата с деца приоритет е осигуряването на ефективна и целенасочена материална подкрепа за отглеждането на деца в семейна среда, включително и чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Политиката в областта на закрилата на детето е насочена към замяна на институционалната грижа за деца с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността. Оказването на финансова подкрепа за деца в риск е насочено към превенция на изоставянето, реинтеграция, подкрепа на деца, настанени в семейства на роднини и близки и в приемни семейства.

Социални програми за предоставяне на социални услуги от общини

По бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет са предвидени средства за въвеждане на нова социална услуга (дневен център за деца и/или пълнолетни лица с тежки множествени увреждания). Стандартите за специализираните институции и за социалните услуги от резидентен тип за лица с ментални увреждания (умствена изостаналост, психични разстройства и деменция) са увеличени с 10% и на център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания - с 15%. Намалени са стандартите за социалните услуги – на дневен център за стари хора с 30% и на център за временно настаняване с 8%. Стандартите за останалите социални услуги имат ръст от 2 до 3% във връзка с увеличението на минималната работна заплата за страната. Местата в специализираните институции са намалени с 369 броя, а за социалните услуги, предоставяни в общността местата са увеличени с 487 броя. Разчетени са средства за месечна помощ за ученик в социална услуга, като размерът на помощта се запазва на нивото от 2016 г. Политиката в областта на социалните услуги за периода 2017-2019 г. основно ще бъде насочена към деинституционализация на грижата за деца и възрастни хора и хора с увреждания и реформа на законодателството, уреждащо социалните услуги в България.

3.2.4. Здравна политика

Политиката в областта на здравеопазването ще бъде насочена към постигане на приоритетите на Националната здравна стратегия – 2020 чрез изпълнение на Плана за действие към Националната здравна стратегия, с цел подобряване на ефективността и удовлетвореността на гражданите от функционирането на сектора. През тригодишния период се предвижда да продължи развитието на спешната медицинска помощ, предоставяна в извънболнични и в болнични условия, с цел осигуряване на по-добро качество, достатъчност и своевременност, в съответствие с приетата от Министерския съвет „Концепция за развитие на системата за спешна медицинска помощ в Република България 2014-2020 г.“

Основните приоритети в областта на здравеопазването са следните:

- подобряване на диагностиката, качеството и достъпа до комплексно лечение на заболяванията;
- приоритетно развитие на спешната помощ чрез инвестиции в ресурсното, техническо, логистично и кадрово развитие;
- въвеждане на интегриран подход на медицинските грижи за репродуктивно, майчино и детско здраве;
- въвеждане на информационно-комуникационни технологии, които да предоставят информираност, проследяемост, справедливост, равнопоставеност и обективен контрол на процесите в здравната система;
- формиране на модел на болнично здравеопазване, който се характеризира с предвидимост на финансовите ресурси за осигуряване на качество и достъпност на лечението;
- въвеждане на национална здравна карта със задължителен характер, с която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна медицинска помощ;
- подобряване на изискванията и критериите за медицински и финансов контрол върху дейността на изпълнителите на медицинска помощ и аптеките;
- стабилизиране на здравноосигурителния модел и повишаване финансовата самостоятелност на здравния сектор.

Основа за постигането на тези приоритети са приетите от Народното събрание промени в нормативната уредба и конкретни мерки от страна на Министерството на здравеопазването, чиито основни функции са свързани с разработването и пропеждането на реформата в сектора на здравеопазване.

3.2.5. Политика в областта на образованието и науката

Образователната политика през периода 2017-2019 г. ще е насочена към постигане на по-висока прозрачност и ефективност на изразходването на публични средства чрез финансиране на продукта на образователната система, оптимизация на структурите в системата на училищната мрежа и по-пълно обхващане на ученици в системата. Подобряването на качеството на образованието ще се постигне чрез подобряване на училищната среда, което от своя страна ще подобри връзката между образователната система и пазара на труда.

Демографските тенденции през последните години са негативни и това води след себе си значителни предизвикателства пред сектора, а именно:

- *Да се справи с изравняването на старта за всички деца чрез подобряване на условията за ранно детско развитие;*

- *Подобряване на качеството на образованието във всички училища и нива на системата (основно, средно, висше).*

В областта на висшето образование целта на политиката е насочена към устойчиво развитие и гарантиране на качеството. Основните мерки, които ще продължат да се прилагат и през периода 2017-2019 г. са: утвърждаване на рейтинговата система на университетите в България; предоставяне на публични гаранции за студентски кредити.

Националното финансиране на образованието ще продължи да се допълва и със средства от структурните фондове на ЕС. Те са насочени главно към квалификация на учителите, практическо обучение и стажове за учениците.

3.2.6. Други секторни политики

3.2.6.1. Политика в областта на енергетиката

Основната цел на провежданата политика в областта на енергетиката е установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез по-рационално използване на полезните изкопаеми и възобновяеми енергийни източници, минимизиране влиянието върху околната среда на производството и използването на енергия, подобряване управлението на природните ресурси. Тенденцията е да се гарантира сигурно, безопасно и устойчиво снабдяване с енергия на достъпни цени.

Освен това усилията ще бъдат насочени към овладяване негативните промени в климата чрез използване на по-малко и по-чиста енергия, увеличаване дела на нискоемисионната енергия и бърз технически напредък.

Приоритетните направления за периода 2017-2019 г. са:

- овладяване на негативните промени в климата чрез включване на българските енергийни инсталации в европейската Схема за търговия с квоти на емисии на парникови газове (принос на Република България за изпълнение на общносттата цел за 20%-но намаление нивата на емисиите на парникови газове спрямо 1990 г.);
- 16% дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия (до 2020 г.);
- ограничаване на външната зависимост от енергиен внос чрез диверсификация на енергийните доставки;
- енергоспестяване и насърчаване на използването на местни ресурси и възстановяеми енергийни източници;
- либерализиране на енергийния пазар с оглед обезпечаване на достъпна и сигурна енергия за потребителите и др.

3.2.6.2. Околна среда и регионално развитие

Провежданата *политика в областта на опазването на околната среда* е предпоставка за осигуряване на икономически растеж, нови възможности за бизнеса, по-висока заетост и повече работни места, здравословен начин на живот, сигурност и социална равнопоставеност. В тази връзка политиката на правителството в областта на опазването на околната среда през прогнозния период 2017-2019 г. ще бъде реализирана чрез последователно и съгласувано съчетаване на екологичните проекти, както и чрез намаляване на общия натиск на различни източници и икономически дейности върху околната среда.

Сред основните приоритети в областта на околната среда е и продължаване на усъвършенстването на екологична инфраструктура на страната и екологична мрежа Natura 2000, което ще съдейства за подобряване на качеството на живот на населението и опазване на екосистемите, както и за изпълнение на ангажиментите на страната към ЕС.

В областта на ограничаването на изменението на климата се цели чрез предприемане на национални мерки и въвеждане на европейски и международни механизми да се гарантира намаляване на емисиите на парникови газове, както и да се осигури дългосрочно планиране на мерки за адаптация към климатичните промени.

Един от основните акценти в провежданите политики по околна среда през следващия тригодишен период ще бъде развитието на екологичния потенциал на икономиката посредством въвеждането на екологично чисти технологии и производства, намаляване на потреблението на първични суровини и ресурси, превенция и ограничаване на промишленото замърсяване, насърчаване на рециклирането, развитие на агроекологичните практики, биологичното земеделие и екотуризма, които опазват природното богатство на страната и предотвратяват неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве.

През следващите години правителството чрез политиките, провеждани от Министерството на околната среда и водите ще насочи усилията си в повишаване качеството на мониторинга и информацията за атмосферния въздух, за повърхностните и подземни води, за почвите, горските екосистеми, отпадъците, шума.

В областта на околната среда чрез бюджета на МРРБ ще бъдат реализирани геозащитни мерки, свързани с противодействие на свлачищните, ерозионните и абразионните процеси.

При изпълнение на *политиката в областта на регионалното развитие* средствата, разчетени за периода 2017-2019 г. по бюджета на МРРБ, ще бъдат насочени към интегрирано развитие на регионите в страната и подобряване качеството на жизнената среда чрез поддържане, модернизация и изграждане на техническа инфраструктура, интегрирано управление на водните ресурси, модернизирани на ВиК инфраструктурата.

През прогнозния период 2017-2019 г. ще бъдат осъществявани мерки и действия за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна

водопроводна мрежа в населените места, проектиране и изграждане на язовири. Предвидени са и дейности, свързани с устройственото планиране, нормативното регулиране и контрол на инвестиционния процес, разработване на кадастрални карти и регистри.

В рамките на прогнозния период ще продължат да се осъществяват и активните мерки за подобряване състоянието на жилищния сграден фонд и жилищните условия чрез изпълнението на „Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради“.

3.2.6.3. Селско стопанство и земеделие

Политиките в областта на селското стопанство са насочени основно към адаптирането на селскостопанското производство към европейските и световни стандарти, повишаването на конкурентоспособността на продукцията и разширяване експортния капацитет на българското земеделие при спазване на строги стандарти за опазване на околната среда, безопасност на храните и единен контрол по хранителната верига и хуманно отношение към животните. За целта ще бъде насърчавана иновативността и увеличена подкрепата за създаването на работни места в селските райони, като вниманието ще бъде насочено най-вече към малките и средни ферми.

За периода 2017-2019 г. основните приоритети в тази насока са:

- Предоставяне на необходимите условия за развитие на малкия и среден бизнес в земеделския сектор;
- Повишаване на конкурентоспособността на българските селскостопански продукти;
- Осигуряване на качествени и безопасни храни за потребителите.

Въз основа на правилата на законодателството на ЕС българските земеделски стопани могат да получават преходна национална помощ. Целта на преходната национална помощ е да се осигури подпомагане на важни за страната сектори на земеделието.

Провеждането на политиката в областта на земеделието и храните е насочена към развитието на ефективен растениевъден и животновъден сектор, стабилизиране на пазарите на земеделски продукти и повишаване на доходите на производителите, техническа и технологична модернизация, увеличаване дела на биологичното производство, устойчиво използване на поземлените ресурси и опазване на природните ресурси в селските райони.

Политиката в областта на рибарството и аквакултурите цели превръщането на сектор „Рибарство“ в модерен, конкурентоспособен, гъвкав, саморегулиращ се и икономически стабилен сектор. Ползите от провеждането на тази политика са свързани с осигуряването на добро екологично състояние на рибните ресурси и на присмлив жизнен стандарт на лицата, които зависят от риболовните дейности, като се вземат предвид крайбрежният риболов и социално-икономическите аспекти.

Изпълнението на политиката в областта на съхраняването и увеличаването на горите и дивеча е свързано с гарантирането на устойчивото и многофункционално стопанисване на горите и цели опазването и съхраняването на горите и дивеча в България, създаването на допълнителна трудова заетост в сектора и увеличаването на приходите от него.

3.2.6.4. Отбрана

Политиката в областта на отбраната е свързана с поддържането на модерни и боеспособни въоръжени сили (ВС). За нейното реализиране в съответствие с процеса на отбранително планиране на НАТО и процеса на развитие на отбранителни способности в ЕС ще се поддържа и развива ефективно и ефикасно планиране на отбраната, целящо изграждане, развитие, поддръжка и използване на необходимите способности на ВС за изпълнение на задачите по отбрана на страната, задълженията на Република България в системата за колективна сигурност и отбрана и за приносът ѝ към националната сигурност в мирно време.

Основните приоритети на политиката в областта на отбраната, която се провежда от Министерството на отбраната, са следните:

- Приемственост и устойчивост на развитието на ВС чрез провеждане на реалистична отбранителна политика, която съответства на заплахите за сигурността на страната, на съюзните ни ангажименти в НАТО и ЕС и на наличните финансови ресурси;
- Задълбочаване на трансатлантическото сътрудничество като гарант за сигурността и развитието на България;
- Поддържане на съществуващите и постепенно развитие на нови отбранителни способности;
- Разширяване на участието на ВС в интегрираната система за реакции при кризи за по-ефективна защита на населението при бедствия;
- Постепенно преустановяване на всички зависимости на българските отбранителни способности, потенциално водещи до неустойчивост на външната граница на евроатлантическата общност;
- Създаване на условия за висока мотивация и професионален подбор в Българската армия;
- Адекватно и последователно участие в европейската външна политика и подготовка за поемане на ротационното председателство на Съвета на ЕС през втората половина на 2018 г.;
- Развитие на отбранителните способности в рамките на Програмата за развитие на отбранителните способности на Въоръжените сили на Република България 2020. Ефективно използване на съюзни, многостранни, регионални и двустранни механизми за съвместно

финансиране чрез многогодишни програми и при намаляване на зависимостите от страни извън НАТО и ЕС;

- Законодателно уреждане на националната координация на специалните служби. Активно развитие на политиката на киберсигурността. Пълноценно участие в политиката на партньорите от НАТО и ЕС в тази област.

За реализирането на горните направления за периода 2017-2019 г. по централния бюджет са планирани допълнителни средства:

- за замяна на МиГ-29 с нов тип изстребител. С тези средства ще се осигури достатъчно количество самолети, което ще гарантира изпълнението на поставените задачи по осигуряване на въздушния суверенитет на Република България и носенето на дежурството по Air Policing; достатъчно изправна авиационна техника; изпълнението на мисията по оказването на помощ на населението при бедствия и аварии;
- за придобиване на многофункционални модулни патрулни кораби за Военноморските сили. Това ще способства за придобиване на съвременни кораби, с които ще се постигне пълна оперативна съвместимост с военноморските структури на НАТО; независимост на доставките на резервни части, свързани с ремонта и поддръжката на корабите; защита на колективната сигурност в Черноморския регион; възможност за пълноценно участие в постоянните корабни групи на НАТО, операциите и ученията на Алианса; принос в ранното откриване и реагиране на нелегалната имиграция, незаконния трафик, контрабанда на море и замърсяването на морската среда.

3.2.6.5. Култура

Политиката в областта на културата е свързана с укрепването, популяризирането и развитието на българската идентичност, култура и духовни ценности. Стратегическите цели на политиката са насочени към създаването на условия за устойчиво културно развитие и духовно консолидиране на нацията, утвърждаването на българската национална идентичност чрез изграждане образа на България като страна със самобитна култура и уникално културно наследство, активирането на международната дейност за популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентоспособността на българския културен продукт.

В областта на *опазването на недвижимото културно наследство* ще продължи държавната подкрепа за извършване на археологически проучвания, реставрация и съпътстваща консервация (укрепване, защитни покрития, вертикална планировка и др.) на значими археологически обекти, както и извършването на консервационно-реставрационни работи на недвижими културни ценности.

В областта на *опазването и представянето на движимото културно наследство* (държавните музеи, художествените галерии) ще продължи финансирането на дейностите им по стандарти. С делегираните бюджети се създава по-голяма самостоятелност и мотивация на работещите в музейното дело за популяризирането на националното културно богатство.

В областта на *филмовото изкуство* ще продължи подкрепата за създаването на нови български филми. Националното финансиране предвижда увеличаване на българските филми – копродукция с европейски страни. Разширяването на интеграцията с европейските кинематографии ще допринесе за издигане на художественото и техническо качество на филмите и ще разшири възможностите за разпространение на българско кино на международния пазар.

В областта на *сценичните изкуства* (театри, опери, оперно-филхармонични дружества, оркестри и ансамбли) ще продължи подобряване на управлението, осигуряване на по-голямо разнообразие от представления и на по-широк достъп на зрителите до художествения продукт, както и създаване на трайна уредба на единните разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства.

В областта на *литературното наследство* основните приоритети ще се насочат към подкрепа на книгоиздаването чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света и създаване на условия за развитието и утвърждаването на библиотеките като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно информационно обслужване на широк кръг потребители. Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ ще продължи финансирането на дейностите си по стандарти и ще прилага системата на делегиран бюджет.

В сферата на културата за общините е предвидено увеличение на стандарта за читалищата с 3% във връзка с ръста на минималната работна заплата. Разчетени са средства за увеличените през 2016 г. заплати на персонала, зает в библиотеките, музеите, художествените галерии с регионален характер. Предвидени са средства за увеличение на закритите площи на някои музеи.

Субсидираните бройки на музеите и художествените галерии с регионален характер са увеличени с 50 бр. и на читалищата с 80 бр. във връзка с осигуряване на средства за новорегистрирани читалища и разкриване на нови дейности в съществуващите такива.

3.2.6.6. Политика в областта на физическата култура, младежта и спорта

Политиката в областта на физическата култура, младежта и спорта ще бъде насочена към развитието и реализацията на младите хора, развитието на спорта за високи постижения, спорта за учачи и спорта в свободното време.

За периода 2017-2019 г. в областта на спорта са предвидени средства за изпълнение на целите и дейностите във връзка с реализирането на приоритетите на провежданите политики:

- Политика в областта на спорта за учаци и спорта в свободното време – осигуряване на ефективен учебно-тренировъчен процес в спортните училища; осигуряване на подкрепа за реализация на младите спортисти и деца с изяви дарби; насърчаване на учащите към двигателна активност и системно практикуване на физически упражнения и спорт; развитие на програми в областта на спорта за деца и хора с увреждания; създаване на условия и възможности за практикуването на спорта от всички;
- Политика в областта на спорта за високи постижения – създаване на условия на елитните спортисти за ефективна подготовка и реализиране на високи спортни резултати на световни и европейски първенства; провеждане на оптимална подготовка на спортисти за участието им в олимпийски игри; финансиране на дейности на спортни организации в областта на спорта за високи постижения;
- Политика в областта на провеждането на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти – реконструкция и модернизация на спортни обекти и съоръжения.

Политиката в областта на младежта включва следните приоритети: подобряване на качеството на живот на младите хора; подобряване на условията за успех на всеки млад човек чрез устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал на страната; мобилизиране на потенциала на младите хора за развитието на Република България и Европейския съюз.

3.2.6.7. Транспорт и съобщения

В областта на транспорта и съобщенията стратегическата цел на провежданата политика е изграждане на устойчива транспортна система, развит съобщителен и жизнеспособен пощенски сектор, съвременна електронна инфраструктура и услуги, както и технологично развитие и иновации. При изпълнение на политиката в областта на транспорта и съобщенията предвидените средства за периода 2017-2019 г. ще бъдат насочени към:

- Провеждане на национална транспортна политика, основана на приемственост, ефективност и експертност;
- Изграждане на модерна, балансирана и интегрирана транспортна инфраструктура по основната и разширената Трансевропейска мрежа на територията на България, както и подобряване на инфраструктурната свързаност на регионите чрез модернизиране на пътната инфраструктура;
- Развитие на железопътния транспорт като евтин, достъпен и екологичен;

- Осигуряване на качествени транспортни услуги на населението, равнопоставен достъп, сигурност, безопасност и опазване на околната среда;
- Изграждане на цифрова администрация, преориентирана от рутинни дейности към услуги за гражданите и бизнеса.

3.2.6.8. Туризъм

Основната стратегическа цел на провежданата политика в областта на туризма е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на България посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси за устойчиво развитие на туризма, а оперативната цел е утвърждаване на туризма като ключов за икономиката отрасъл.

Предвидените в СБП за периода 2017-2019 г. средства за развитието на българския туризъм са насочени към:

- предприемане на действия, гарантиращи устойчиво целогодишно развитие на туризма чрез диверсификация на националния туристически продукт;
- реализиране на мерки за повишаване на неговото качество и добавена стойност и стимулиране развитието на специализираните видове туризъм;
- провеждане на маркетингова и рекламна политика на националния туристически продукт, която да подобри неговия имидж и позициониране на туристическия пазар.
- оптимизирана система за привличане на чуждестранни туристи на територията на България.

3.2.6.9. Вътрешен ред и сигурност

Правителствената политика в областта на вътрешния ред и сигурността през периода 2017-2019 г. ще се реализира в следните основни направления:

- Противодействие на организирани и конвенционални форми на престъпност против икономиката, финансовата система и корупцията;
- Опазване на обществения ред и противодействие на престъпленията срещу личността и собствеността на гражданите с акцент върху малките населени места и рисковите групи;
- Намаляване нивото на организираната престъпност с предприемането на целенасочени действия към тези категории престъпления, създаващи висока степен на опасност за живота и здравето на населението и причиняващи големи финансови загуби и щети на държавния бюджет;

- Превенция на икономическата престъпност и корупцията в държавната администрация с акцент върху противодействието на престъпленията против паричната и кредитната система и измамите с ДДС;
- Поддържане на ефикасен граничен контрол и защита на границите на страната и противодействие на засиления миграционен натиск върху Република България;
- Интегрирано противодействие на незаконната миграция на територията на Република България, засилване контрола върху установяване на незаконно пребиваващи граждани на територията на страната и управление на процедурите по тяхното връщане;
- Недопускане извършването на терористични действия на територията на страната, охрана и оперативно обезпечаване на стратегически и особено важни обекти, дипломатически представителства и други обекти;
- Повишаване готовността за ефективни действия и осигуряване на надеждна защита на населението при възникване на пожари, бедствия и извънредни ситуации, въвеждане на най-добрите европейски практики за пожарна безопасност и защита на населението;
- Повишаване на ефективността при контрола и организацията на движението по пътищата и внедряване на технически системи за наблюдение и контрол с цел намаляване броя на убитите и ранените при пътно-транспортни произшествия;
- Осигуряване и прилагане на специални разузнавателни средства, наблюдение и контрол на процедурите по тяхното разрешаване и прилагане с цел защита на правата и свободите на гражданите, националната сигурност и обществения ред;
- Осигуряване на охрана, специализиран транспорт, специални комуникации и пропускателен режим на президента, председателя на Народното събрание, министър-председателя и вицепрезидента, както и на други правопомощници лица;
- Информационно-аналитично обезпечаване на държавното ръководство за подпомагане процеса на вземане на решения с цел защита на националната сигурност и интересите на Република България.

3.2.6.10. Правосъдие

През периода 2017-2019 г. политиката в областта на правосъдието ще бъде свързана със създаването на ефективно законодателство и съдействие за подобряване дейността на съдебната система с оглед постигане на ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие.

Приоритет на Министерството на правосъдието е извършването на законодателни промени, които следва да гарантират правовия ред в страната, борбата с

престъпността и създаването на условия за ограничаване на корупцията на всички нива на държавното управление.

Във връзка със Стратегията за развитие на единна централизирана електронна регистърна система, основен приоритет е въвеждането на модерна централизирана електронна регистърна система, която да обхване освен съществуващите регистри, водени от Агенцията по вписванията, и регистрите, водени понастоящем в рамките на съдебната система и структурните звена на Министерството на правосъдието.

Основната цел на реформата е извеждане на правоохранителни дейности от съдебната система, с което ще се укрепи административният ѝ капацитет, като същевременно, с оглед централизация на информацията относно юридическите лица в Република България ще се изгради единен регистърен център, включващ и информацията от водените от Министерството на правосъдието регистри - Централен регистър за особените залози и Регистър на юридическите лица с нестопанска цел за общественополезна дейност.

Предвижда се да се изгради и въведе централизирана електронна система за регистрация на търговците, юридическите лица с нестопанска цел, други стопански субекти на частното право, които по силата на специални закони притежават правосубектност и понастоящем се регистрират в съдилищата. Предвид характера на извършваната дейност и обстоятелството, че страни по сключваните договори за особени залози са основно посочените по-горе субекти, неразделна част от тази система следва да бъде и регистърът на особените залози.

Важна част на политиката е свързана с укрепването на пенитенциарната система и инфраструктурата по сигурността в затворите и следствените арести.

Реформирането на пенитенциарната система е неразделна част от процеса на ускорена съдебна реформа и успешното противодействие на престъпността.

Сред приоритетите за Министерството на правосъдието през следващите три години е и подобряването на условията в местата за задържане и местата за лишаване от свобода чрез изграждане на нови или преустройство на съществуващи сгради или на части от тях.

3.2.7. Финансово подпомагане на реалния сектор

Основните приоритети на държавното финансово подпомагане на реалния сектор са насочени към предоставяне на средства под формата на субсидии, компенсации и капиталови трансфери за нефинансови предприятия от транспортния сектор и за финансиране на проекти за отстраняване на минали екологични щети на приватизирани предприятия, причинени от минали действия или бездействия до приватизацията им, както и предоставяне на средства за осигуряване извършването на универсалната пощенска услуга.

Със средствата от държавния бюджет за нефинансовите предприятия се покриват само необходимите разходи, възникнали при изпълнение на възложените от

държавата задължения, свързани с предоставяне на обществени услуги, с цел избягване на свръхкомпенсация на предприятията. Предоставянето на средствата е обвързано с конкретни изисквания и критерии, като по този начин се цели повишаване на качеството на изпълняваните услуги и ефективното разходване на средствата от държавния бюджет за съответната дейност.

Политиката по отношение на нефинансовите предприятия не предвижда мерки за намаляване на разходите от централния бюджет за нефинансови предприятия от реалния сектор за периода 2017-2019 г. Предвижда се, в по-голямата му част, запазване на размера на средствата за периода за 2017-2019 г. на нивото от 2016 г., тъй като същите се предоставят за финансиране на дейности, свързани с предоставянето на услуги от общ икономически интерес и необходимите разходи за тяхното осъществяване се покриват със средства от държавния бюджет.

Субсидии за нефинансови предприятия

1. Национална компания „Железопътна инфраструктура“

Съгласно действащото законодателство Национална компания „Железопътна инфраструктура“ стопанисва и управлява предоставените ѝ активи – публична и частна държавна собственост и изпълнява дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура. Държавното участие се определя и финансово се осигурява ежегодно чрез закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

Предвижда се запазване на размера на средствата за субсидии за периода 2017-2019 г. на нивото от 2016 г. – по 135 млн. лв. на година. Чрез тези средства ще се осигури финансирането и изпълнението на дейностите по текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура. Предвидените средства за субсидии са съобразени с тенденциите и възможностите за реализиране на приходи от други дейности на управителя на железопътната инфраструктура, както и с очакванията по отношение на размера на инфраструктурните такси за годините от периода 2017-2019 г.

2. „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД

Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен между министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството.

Средствата за субсидии за „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД се планират по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

3. „Български пощи“ ЕАД

Средствата за субсидии се предоставят на „Български пощи“ ЕАД във връзка с изпълнението на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга, възложена му със Закона за пощенските услуги, когато това задължение води до нетни разходи и представлява несправедлива финансова тежест за него.

Предвижда се увеличение на средствата за субсидии за периода 2017-2019 г. спрямо нивото от 2016 г. на 30 млн. лв. за 2017 г. и по 18 млн. лв. за 2018 и 2019 г. Увеличението на средствата за 2017 г. е свързано с осигуряване на средства в размер на 12 млн. лв. за докомпенсиране на дружеството за извършваната от него универсална пощенска услуга за периода 2011-2014 г., както и средства за компенсиране за тази услуга за 2015 г., дължима през 2017 г., в размер на 18 млн. лева.

Средствата се предоставят до размера на компенсацията, дължима на „Български пощи“ ЕАД, който е определен от Комисията за регулиране на съобщенията с решението по чл. 29а, ал. 5 от Закона за пощенските услуги.

Средствата за субсидии за „Български пощи“ ЕАД се планират по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

4. Субсидии за вътрешноградски и междуселищни пътнически превози в планински и други райони

Ежегодно в държавния бюджет се предвиждат средства за субсидии за вътрешноградски и междуселищни пътнически превози в планински и други райони. Тези превози имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в чертите на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център.

Изпълнението на параметрите за качество, надеждност и достъпни цени на автомобилните превози ще съдейства и за постигане на целите за повишаване на мобилността и комуникациите на населението, минимизиране на регионалните различия, подобряване на заетостта и намаляване на безработицата.

За периода 2017-2019 г. се предвижда запазване на размера на средствата за тази цел на равнището на 2016 г. – по 23 млн. лв. на година, в т.ч. 8,5 млн. лв. за Столична община, с цел покриване на разходите на автомобилните превозвачи за осъществяване на превозите на пътници.

При определяне на размера на субсидиите са взети предвид условията на сключените договори между общините и превозвачите и изискванията на Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета.

Капиталови трансфери за нефинансови предприятия

1. Национална компания „Железопътна инфраструктура”

Цялостната инвестиционна програма на Национална компания „Железопътна инфраструктура”, свързана с изграждането, рехабилитацията и развитието на железопътната инфраструктура, се осъществява със средства от Кохезионния и структурните фондове на ЕС и със средства, които се предвиждат по централния бюджет под формата на капиталови трансфери.

На този етап, с изпълнението на инвестиционната програма се цели ускорена реализация на проекти, свързани с европейските транспортни оси и коридори на територията на страната, с оглед привеждане на инфраструктурата в съответствие с европейските норми, изисквания и стандарти, и повишаване на качеството и нивото на безопасност на железопътните превози.

Със средствата за капиталови трансфери се финансират проектите от железопътната инфраструктура, за които не се осигуряват средства от европейски източници - Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. (ОПТТИ 2014-2020 г.) и Механизма за свързване с Европа. В основната си част капиталовите трансфери се насочват за поддържане на техническото и експлоатационното състояние на съществуващата железопътна инфраструктура и съоръженията по сигнализация и безопасно управление на превозната дейност.

Освен това, през периода 2017-2019 г. се предвижда част от капиталовите трансфери да се насочват за осигуряване на собствения принос на бенефициента – Национална компания „Железопътна инфраструктура“, по ОПТТИ 2014-2020 г. и Механизма за свързване с Европа, както и за възстановяване на предоставената временна финансова помощ на предприятието в изпълнение на ПМС № 271/2015 г. за одобряване на допълнителни плащания от централния бюджет по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за 2015 г., и за приключването на инвестиционни проекти на Национална компания „Железопътна инфраструктура“ по Оперативна програма „Транспорт 2007-2013 г.

За периода 2017-2019 г. се предвижда запазване на размера на средствата за капиталови трансфери на равнището от 2016 г. – по 105 млн. лв. на година.

2. „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД

За периода 2017-2019 г. размерът на капиталовите трансфери от държавния бюджет се запазва на нивото от 2016 г. – по 30 млн. лв. на година. С предвидените средства ще се даде възможност, макар и частично, да се осигури финансирането на закупуване на най-необходимия подвижен състав за изпълнение на задълженията на „БДЖ - Пътнически превози” ЕООД по договора му с държавата, както и да се погасяват задълженията на дружеството към финансови институции във връзка със закупения подвижен състав.

3. ДП „Пристанищна инфраструктура”

Средствата от капиталови трансфери за предприятието се предвиждат през 2016 г. за възстановяване на пристанищно съоръжение при нос Шабла, довършване изграждането на терминал на пристанище Варна, възстановяване на настилки на корабни места, естакади и сграде на пристанище Бургас.

Размерът на предвидените капиталови трансфери от централния бюджет за периода 2017-2019 г. се запазва на нивото от 2016 г. – по 11 млн. лв. на година.

Финансиране на проекти за отстраняване на минали екологични щети

През периода 2017-2019 г. ще продължи изпълнението на Програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия до приватизацията. С изпълнението на програмите се цели трайно отстраняване на замърсяването от промишлената и добивна дейност на повърхностните и подземни води и почви с оглед подобряване на работната и околната среда на работещите в предприятията и населените места в района на дружествата. По-голямата част от средствата ще бъдат насочени към изпълнение на програмите за отстраняване на минали екологични щети на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД и „Оловно цинков комплекс“ АД – Кърджали.

През периода 2017-2019 г. е предвидено довършване изпълнението на програмите за „Агрополихим“ АД – Девня и „Геосол“ АД - Провадия. Предвижда се запазване на размера на средствата за тази цел за периода 2017-2019 г. на нивото от 2016 г. – по 5 млн. лв. на година.

Компенсирание на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници

Средствата от държавния бюджет за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници са предназначени да покрият разликата между цената на издадените превозни документи с намаление и тази по редовна тарифа. Определените категории пътници са ветерани от войните, военноинвалиди, военнопострадали, лица, получаващи пенсия при условията на глава шеста от Кодекса за социално осигуряване, навършили възраст по чл. 68, ал. 1-3 от същия кодекс, деца до 7 навършени години и деца от 7 до 10 навършени години, ученици, студенти и докторанти в редовна форма на обучение.

Предвижда се запазване на размера на средствата за периода 2017-2019 г. на нивото от 2016 г. – по 101,8 млн. лв. на година, с цел да се компенсират намалените приходи от прилагането на цени за пътуване, предвидени в нормативните актове за определени категории пътници.

Част 4. Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2017-2019 г.

Политиките в бюджета по отношение на общините са насочени към разширяване на възможностите за тяхното устойчиво и балансирано развитие. В процес на съвместни анализи са направенията за подобряване ефективността на местните власти и създаване на условия за подобряване на качеството и обхвата на дейностите на местно равнище. Сред приоритетите е и усъвършенстването на механизмите за разпределение на изравнителната субсидия и на целевата субсидия за капиталови разходи.

Продължава диалогът с представителите на местната власт както по отношение усвояването на европейските средства, така и по всички актуални въпроси, касаещи местните общности. Ще се иницират механизми за оценка на финансовото състояние на общините, за да се подобри ефикасността и устойчивостта на местните финанси.

Таблица: Бюджетни взаимоотношения с общините (в хил. лв.)

Бюджетни взаимоотношения тип данък	Закон 2016	от тук:		Прогноз 2017	от тук:		Прогноз 2018	от тук:		Прогноз 2019	от тук:	
		местни	делегиран		местни	делегиран		местни	делегиран		местни	делегиран
О БЩО:	2 662 137,0	403 618,3	2 258 518,7	2 719 925,1	438 213,5	2 291 711,6	2 727 183,3	429 433,5	2 297 759,8	2 727 183,3	429 433,5	2 297 759,8
- обща субсидия за държавни дейности	2 222 918,7		2 222 918,7	2 261 606,8		2 261 606,8	2 268 865,0		2 268 865,0	2 268 865,0		2 268 865,0
- обща изравнителна субсидия	269 000,0	269 000,0		274 000,0	274 000,0		274 000,0	274 000,0		274 000,0	274 000,0	
- трансфер за зимно поддържане и снегопочистване	28 128,1	28 128,1		32 228,1	32 228,1		32 228,1	32 228,1		32 228,1	32 228,1	
- целева субсидия за капиталови разходи	142 090,2	106 490,2	35 600,0	152 090,2	121 985,4	30 104,8	152 090,2	123 195,4	28 894,8	152 090,2	123 195,4	28 894,8

В КФП е предвидено общо увеличение на собствените приходи през целия период във връзка с тенденция за нарастване на постъпленията от имуществени данъци, общински такси и приходи и доходи от собственост. Допълнителни ефекти върху собствените приходи на общините се очакват в резултат на подобряване събираемостта им, вкл. във връзка с подобряване на системите за администриране на местните данъци и такси.

Увеличението за периода от 2016 г. до 2018 г. в размера на бюджетните взаимоотношения между общините и централния бюджет е с над 65,0 млн. лв. спрямо закона за 2016 г., в т.ч.: на общата субсидия за делегираните от държавата дейности – с 45,9 млн. лв.; на изравнителната субсидия – с 5,0 млн. лв.; на трансферите за зимно поддържане и снегопочистване – с 4,1 млн. лв.; на целевата субсидия за капиталови разходи – с 10,0 млн. лв.

Средствата за всяка делегирана от държавата дейност се определят по утвърдените стандарти и натурални показатели, съгласувани с отрасловите министерства и Националното сдружение на общините в Република България. Продължава тенденцията на намаляване дела на услугите в специализираните институции за сметка на увеличаването на услугите в общността. Разчетени са високи стандарти в сферата на социалните дейности, образованието, здравеопазването и културата, които отразяват основните макроикономически допускания, както и параметрите за натуралните показатели за следващата година.

Част 5. Управление на средствата от фондовете и програмите на ЕС за периода 2017-2019 г.

5.1. СРЕДСТВА ОТ ФОНДОВЕТЕ И ПРОГРАМИТЕ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.

5.1.1. Национален фонд

При планиране на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз е взет под внимание опита от програмен период 2007-2013 г. Реално схемите по отделните програми стартираха през първата година след тяхното одобрение от ЕК и то предимно с авансови плащания към бенефициентите. Следва да се има предвид, че идейната и техническа подготовка на част от инфраструктурните проекти, които ще се изпълняват през програмен период 2014-2020 г., вече е извършена със средства от оперативните програми, съфинансирани от СКФ 2007-2013 г., което предполага по-ранно стартиране на тяхната реализация. За целите на коректността на прогнозите е взето под внимание и забавеното одобряване на новите оперативни програми от ЕК, като техният реален старт се очаква да бъде през 2016 г. с изключение на оперативни програми „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.“, „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. и Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане. За периода 2017-2019 г. се очаква постепенно да се увеличат разходите по всички оперативни програми.

По отношение на приходната част са взети предвид и промените в подхода за предоставяне на средства от страна на ЕК, а именно начинът на предоставяне на предварителното финансиране, както и въведеното годишно уравниване на сметки, което ще окаже влияние след 2017 г.

РАЗХОДНА ЧАСТ

При планирането на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз за периода 2014-2020 г., са взети под внимание новите правила за програмен период 2014-2020 г., забавеното одобрение на оперативните програми от страна на ЕК, етапът на подготовка на всяка от тях, особеностите на подпомаганите сектори, както и характерът и сроковете за реализация на отделните проекти.

Оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, са насочени към изграждане на балансирана и устойчива транспортна система чрез развитие и модернизация на ключовата транспортна

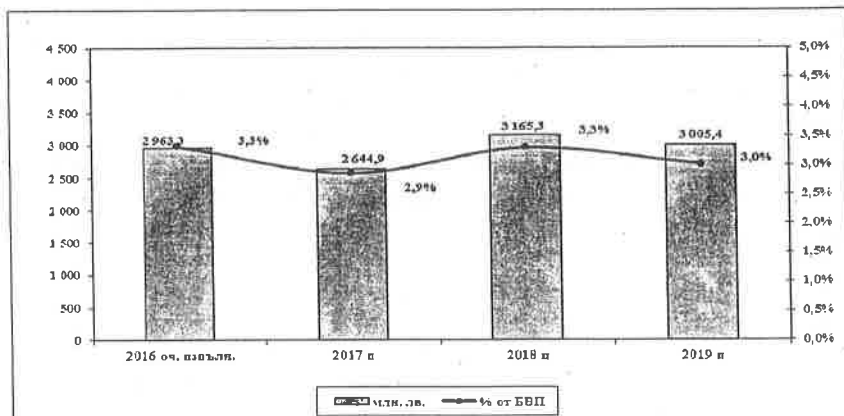
инфраструктура за връзки от национално, трансгранично и европейско значение и към развитието на екологичната инфраструктура и подобряване, опазване и възстановяване на природната среда и биоразнообразието, обхващат проекти с голям мащаб от национално значение, реализиреми поетапно във времето с ангажиране на значителен ресурс за изпълнението им.

Програмите, съфинансирани от Европейския социален фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, са насочени към насърчване на заетостта на населението и подпомагане на най-нуждаещите се. Важен приоритет е подобряване качеството на услугите в образованието и обучението, подпомагане въвеждането на иновационни образователни технологии и методи в учебния процес чрез ефективно използване на съвременни информационни и комуникационни технологии (ИКТ). Също така се цели и модернизирание на публичната администрация чрез по-нататъшното разгръщане на услугите в областта на електронното управление и разширяване на употребата на ИКТ от страна на публичните администрации, включително за системите за събиране на данъци, както и намаляване на бюрокрацията чрез улесняване на процедурите и опростяване на регулаторните режими. Поради спецификата на изпълняваните мерки при такъв тип проекти се генерират регулярни, но сравнително по-малки по обем разходи.

Двустранните програми за трансгранично сътрудничество (ТГС) по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП II) на Европейския съюз имат за цел преодоляването на общи предизвикателства, установени съвместно в граничните региони, като същевременно се засилва процесът на сътрудничество за целите на разширяването и цялостното хармонично развитие на Европейския съюз.

Също така е отчетена и необходимостта от текущо осигуряване на национални средства за извършване на плащания във връзка с въведените правила за възстановяване от 90% от сертифицираните разходи преди годишното уравниване на сметките с ЕК на база представените от държавите членки годишни счетоводни отчети.

Графика: Разходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2016-2019 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

ПРИХОДНА ЧАСТ

Планираните приходи за периода 2017-2019 г. по оперативните програми, съфинансирани от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кожезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз, включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период.

Прогнозните приходи са изчислени като са взети под внимание следните особености:

- 90% от размера на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през последните два месеца на предходната година. Съгласно правилата на ЕК само заявленията за плащане, които държавата членка изпраща до 31 октомври гарантирано ще бъдат изпълнени в рамките на годината, в която са изпратени. Поради тази причина всички заявления за плащане, които се очаква да бъдат изпратени след тази дата са планирани за получаване през следващата година;
- 90% от размера на разходите по оперативни програми, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през първите десет месеца на настоящата година;
- до 10% от размера на сертифицираните разходи през предходната счетоводна година, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК при годишното уравниване на сметките;
- предварителното финансиране (първоначално и годишно), което се очаква да получи България.

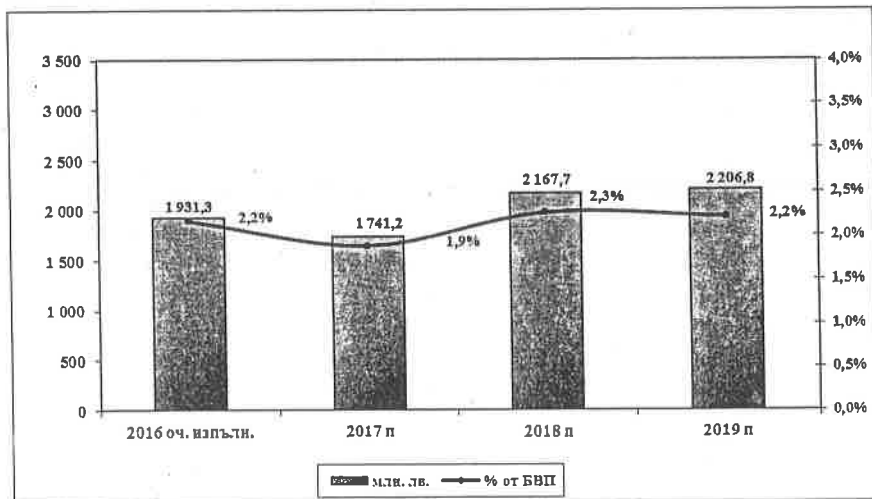
Съгласно приетите в края на 2013 г. регламенти ЕК ще превежда първоначално предварително финансиране за 2014 г., 2015 г. и 2016 г. по всяка оперативна програма в размер на 1% от нейния бюджет без резерва за изпълнение. Изключение правят Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане, при която предварителното финансиране бе еднократно в размер на 11% от бюджета на програмата; Инициативата за младежка заетост, където бе предоставено допълнително предварителното финансиране еднократно в размер до 30% и двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на ЕС, като при тях размерът на предварителното финансиране възлиза на 50% от първите три поети бюджетни задължения към съответната програма. Първоначалното предварително финансиране се предоставя за целия период на действие на програмите до окончателното уравниване на сметките.

В периода 2016-2022 г. ЕК ще превежда на държавите членки годишно предварително финансиране, като за 2017 г. то е в размер на 2,625%, за 2018 г. - 2,75% и за периода от 2019 г. до 2022 г. по 3% от европейската компонента в бюджетите на оперативните програми без резерва за изпълнение. Същото се представя на годишна база и се приспада при уравниването на сметките за предходната счетоводна година.

С Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета се въвежда и годишно уравниване на сметките с ЕК на база представените от държавите членки годишни счетоводни отчети. В тези отчети се включва информация за изминалата счетоводна година, която обхваща периода от 1 юли на година „n-1“ до 30 юни на година „n“. Съгласно това правило ЕК ще възстановява текущо 90% от допустимите разходи, включени в изпратените от държавите членки заявления за плащания, а останалата за възстановяване част ще си изчислява след приспадане на полученото годишно предварително финансиране и вече получените 90%. При годишното уравниване на сметките се взимат под внимание следните компоненти: общият размер на допустимите разходи, включени в исканията за плащане, изпратени до ЕК; оттеглените и събраните суми; сумите, подлежащи на събиране към края на счетоводната година; неподлежащите на събиране суми, както и полученото годишно предварително финансиране. На база на изчисленията Комисията уравнива съответното годишно предварително финансиране и изплаща всяка допълнителна дължима сума в срок от 30 дни от приемането на годишните счетоводни отчети.

Изключително важно е да се отбележи, че всяко забавяне на темповете на извършване на разходи по програмите, съфинансирани със средства от ЕС, спрямо разчетените данни, би довело до намаляване размера на разходите, които се сертифицират към ЕК, което ще се отрази в намаление на постъпленията към Република България през съответните години.

Графика: Приходи на Национален фонд - сметка за средства от ЕС за периода 2016-2019 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

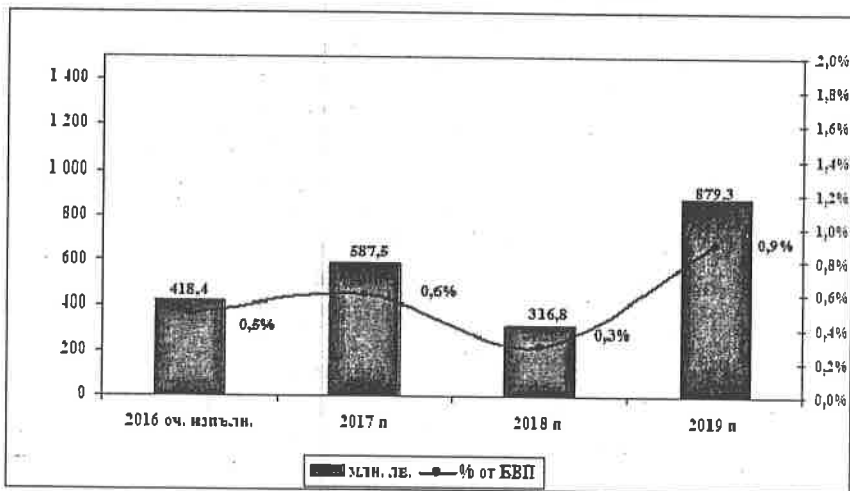

5.1.2. ДФ „Земеделие“

ПРИХОДИ И ПОСТЪПЛЕНИЯ

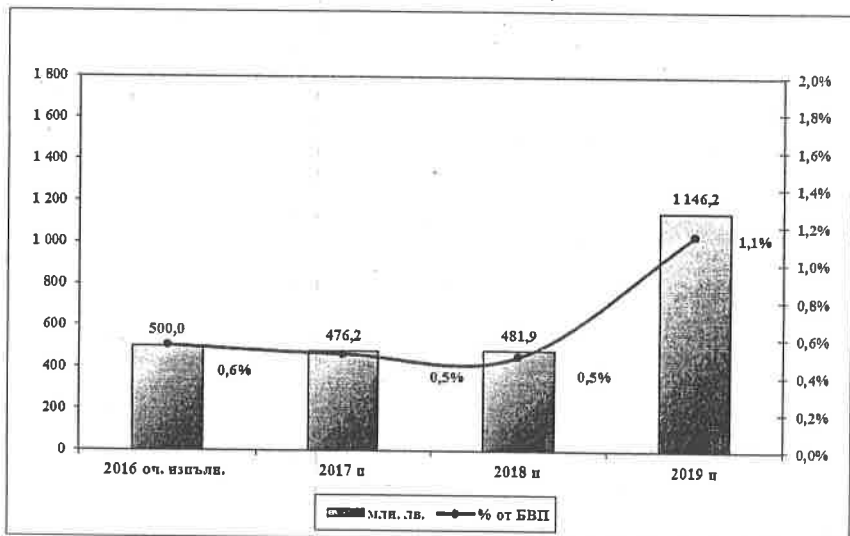
При разработване разчетите за приходите и постъпленията за периода 2017-2019 г. по програмите, финансирани от ЕС, са взети под внимание определените индикативни размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК през този период. Очакваните приходи и постъпления по години са, както следва: за 2017 г. – 2 362,1 млн. лв.; за 2018 г. – 2 112,5 млн. лв. и за 2019 г. – 2 672,0 млн. лв.

Графика: Приходи (без постъпленията) на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2016-2019 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

РАЗХОДИ И ПЛАЩАНИЯ

Графика: Разходи (без плащанията) на ДФ „Земеделие“ - сметка за средства от ЕС за периода 2016-2019 г. (в млн. лв. и в % от БВП)

ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към осигуряване на стабилна пазарна среда, подкрепа на доходите на земеделските стопани и развитие на селските райони.

Основните инструменти за провеждането на общата селскостопанска политика са директните плащания и пазарната подкрепа на земеделските стопани (1-ви стълб на ОСП) и политиката за развитие на селските райони (2-ри стълб на ОСП).

По линия на първия стълб на ОСП ще се изплащат средства за подпомагане на земеделските стопани по обвързани и необвързани с производството схеми за директни плащания и за пазарна подкрепа.

По схемата за единно плащане на площ през 2017 г. се предвижда да бъдат усвоени 1 549,9 млн. лв. - директни плащания на земеделски стопани – плащания за сметка на ЕС. През 2018 г. директните плащания ще възлизат на 1 551,4 млн. лв. и 1 554,4 млн. лв. за 2019 г.

Мерките за пазарна подкрепа за периода 2017-2019 г. могат да включват различни механизми - интервенции, с цел стабилизиране на пазара в сектори като зърнени култури, ориз, мляко; експортни субсидии за компенсирани на разликите в цените в ЕС и световния пазар; помощи за повишаване на консумацията на някои продукти; пазарна подкрепа за вино (преструктуриране на лозя), пчеларство и други.

Общият бюджет за финансиране на пазарни мерки за 2017 г. е в размер на 138,0 млн. лв., от които 92,2 млн. лв. са средства от ЕС и 45,8 млн. лв. представляват национално съфинансиране. Общият бюджет за 2018 г. е в размер на 133,5 млн. лв., от които 90,5 млн. лв. са средства от ЕС и 43,0 млн. лв. представляват национално съфинансиране, а за 2019 г. – 117,2 млн. лв., от които 81 млн. лв. са средства от ЕС и 36,2 млн. лв. представляват национално съфинансиране.

Съгласно законодателството на ЕС национално съфинансиране се прилага по следните пазарни мерки: Схема „Училищен плод“; Схема „Училищно мляко“, „Подпомагане на групи производители на плодове и зеленчуци“; Подпомагане в сектор Вино - мярка „Промоции на вина в трети страни“; „Публична интервенция на зърно“; „Национална програма за пчеларство“ и „Промоционални програми за земеделски продукти“.

По линия на втория стълб на ОСП ще се изплащат средствата за развитие на селските райони.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за селскостопанската политика са, както следва:

- за 2017 г. и 2018 г. – 592,9 млн. лв., от които 481,0 млн. лв. са средства от ЕС и 111,9 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания;
- за 2019 г. – 1 257,7 млн. лв., от които 1 025,1 млн. лв. са средства от ЕС и 232,6 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания.

За програмен период 2014-2020 г. се предвижда с финансираните мерки по ПРСР да се осъществят шест приоритета на ЕС за развитие на селските райони:

- стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;
- повишаване на конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата;
- насърчаване на организацията на хранителната верига и управлението на риска в селското стопанство;
- възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, зависещи от селското и горското стопанство;
- насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горския сектор;
- насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони.

ОБЩА РИБАРСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2017-2019 г.

Преобладаващата част от мерките по Програмата за морско дело и рибарство за периода са насочени към:

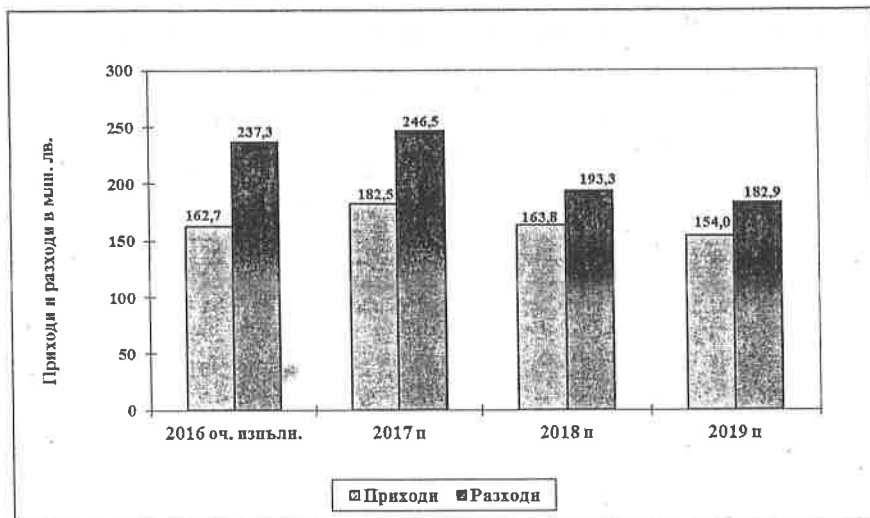
- повишаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектор рибарство;
- насърчаване на устойчиво, отличаващо се с ефективно използване на ресурсите рибарство;
- диверсификация на дейностите в рамките на сектор рибарство, както и в други сектори на морската икономика;
- подобряване на пазарната организация за продуктите на риболов и аквакултурите;
- рибарски пристанища, кейове за разтоварване и покрити лодкостоянки.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за общата рибарска политика са, както следва:

- за 2017 г. – 23,2 млн. лв., от които 17,4 млн. лв. са средства от ЕС и 5,8 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания;
- за 2018 г. – 30,1 млн. лв., от които 22,6 млн. лв. са средства от ЕС и 7,5 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания;
- за 2019 г. – 38,2 млн. лв., от които 28,7 млн. лв. са средства от ЕС и 9,5 млн. лв. национално съфинансиране и авансови плащания.

5.2. Други сметки за средства от ЕС и средства по международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС за периода 2017-2019 г.

Графика: Приходи и разходи по другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС за периода 2017-2019 г. (в млн. лв.)

Със средносрочната бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г. са разчетени приходи, разходи и съответното съфинансиране от държавния бюджет по други сметки за средства от Европейския съюз и средства по международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз. Разчетите са изготвени на база предложенията на първостепенните разпоредители с бюджет за очакваните приходи и разходи, включително и за съфинансирането им, по различните международни програми и договори, като например: Европейски фонд „Вътрешна сигурност“, Европейски фонд „Убежище, миграция и интеграция“, Българо-швейцарска програма за сътрудничество, Програми на Европейската комисия с директно кандидатстване от бенефициентите, Програма за фонд „Солидарност“, Гръцкия план за икономическо, социално, институционално и екологично възстановяване на Балканите, Програма „Интелигентна енергия за Европа“, Програма „Еразъм+“, Програма за Статистически изследвания на Евростат, Седма рамкова програма, Програма за Европейски потребителски център, Програма за Изследване на структурата на земеделските стопанства, Програма за „Митници 2020“ и „Фискалис 2020“, различните програми за трансгранично сътрудничество и др.

5.3. Вноска в общия бюджет на ЕС за периода 2017-2019 г.

Прогнозата за размера на вноската на Република България в общия бюджет на ЕС по години за периода 2017-2019 г. е както следва: 1 015,1 млн. лв. за 2017 г., 1 072,6 млн. лв. за 2018 г. и 1 143,8 млн. лв. за 2019 г.

Тази прогноза е изготвена въз основа на новото Решение на Съвета относно системата на собствени ресурси на ЕС (2014/335/ЕС, Евратом), което ще влезе в сила след като бъде прието от всички държави членки – процес, който се очаква да приключи през второто полугодие на 2016 г.

Оценка на бюджетните ефекти от промените в допусканията, макроикономическите показатели и/или в нормативната уредба по години за периода 2017-2019 г.

Извършената оценка показва, че промяната в размера на всеки един от компонентите на вноската на България в бюджета на ЕС, както и на лежащите в основата му приходи и/или макроикономически показатели, би довела до правопрпорционално изменение и на общия размер на вноската.

Конкретно по отношение на ресурса на база ДДС следва да се има предвид, че нарастването на т.нар. „ДДС-база“ на съответната държава членка, въз основа на която се изчислява и самият ресурс на база ДДС, е ограничено до 50% от brutния ѝ национален доход и в този смисъл ресурсът на база ДДС би могъл да нараства до определени граници.

Намаляването (или увеличаването) на който и да било от останалите собствени ресурси на България ще предизвика съответно увеличаване (или намаляване) на размера на ресурса ѝ на база БНД, т.е. налице е обратнопропорционална зависимост.

Поради характера на системата на собствените ресурси на ЕС и взаимнообвързаността между елементите ѝ, промени в размера на собствените ресурси, предоставяни от останалите държави членки, биха дали отражение върху размера на ресурса на база БНД на България, като зависимостта в общия случай е обратнопропорционална.

Независимо от предварителните прогнози за приходите от мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза държавите членки ще превеждат (през месец n+2) в бюджета на ЕС 80% от реално събраните (през месец n) суми (производствените такси за захар и изоглюкоза – еднократно, веднъж годишно до 2017 г. включително).

При таксите за производство на изоглюкоза не могат да бъдат прогнозирани евентуални приходи от такси за свръхпроизводство, допълнителни суми върху излишъци и т.н.

Не се очакват промени в европейското законодателство в областта на системата на собствените ресурси в периода 2017-2019 г., поради което настоящата прогноза не се основава на допускания в това отношение.

В процеса на изпълнението на бюджета на ЕС е възможно да се наложи промяна в размера (увеличение/намаление) на вноската на България поради въздействието на следните фактори: възникналите допълнителни или непредвидени нужди от средства по бюджета на ЕС при изпълнение на разходните политики; промяна в размера на другите приходи на ЕС (извън собствените ресурси); промяна в размера на събраните традиционни собствени ресурси от всички държави членки; периодични актуализации на данните за предишни години за хармонизираната ДДС-база и за brutния национален доход на държавите членки с оглед постигане на по-голяма точност при изчислението на вноските им и др.

5.4. Оценка на макроикономическите ефекти от усвояването на средствата от европейските фондове и програми на ЕС за периода 2017-2019 г.

В таблицата по-долу са представени очакваните макроикономически ефекти от усвояването на средствата от европейските фондове и програми на ЕС за периода 2017-2019 г. За изчислението им е използван макроиконометричният модел СИБИЛА⁷. Оценявани са ефекти⁸, дефинирани като промени в нивата на основни макроикономически показатели в средносрочен хоризонт¹⁰.

Таблица: Ефекти от усвояването на средствата от европейските фондове и програми на ЕС

Макроикономически показател	Ефект към 2019 г.
БВП	7,2%
Износ на стоки и услуги	2%
Внос на стоки и услуги	10,9%
Текуща сметка, % от БВП	-3,5 пр.п.
Частно потребление	6%
Частни инвестиции	16,6%
Загост (15-64 г.), хил.	6%
Коефициент на безработица (15-64 г.)	-2,8 пр.п.
Средна работна заплата	15,8%
Инфлация по ХИПЦ	1,7 пр.п.
Бюджетен баланс, % от БВП	0,6 пр.п.

Източник: МФ, СИБИЛА.

⁷ Simulation model of Bulgaria's Investment in Long-term Advance - SIBILA

⁸ Предвид спецификата на модела е направена експертна оценка на Министерството на финансите за разпределението на общата сума на инвестиционните разходи по типове фактори за дългосрочен растеж.

⁹ Цялостните ефекти от изпълнението на инвестиционната програма на правителството върху икономиката са получени като разлика между два сценария – базисен сценарий, в който е симулирано развитието на икономиката без планираните интервенции, и хипотетичен алтернативен сценарий, който отчита планираното усвояване на средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове.

¹⁰ Към 2019 г.

Общият ефект върху добавената в икономиката стойност от планираното усвояване на средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове се очаква да бъде подчертано положителен, като се изразява в кумулативно нарастване от 7,2% на БВП към 2019 г. Това се дължи основно на предвижданите положителни ефекти от инвестиционните разходи върху производството в страната, а оттам и върху индуцираните промени в частното потребление и инвестиции. В резултат на подобрената икономическа конюнктура частното потребление ще се повиши с 6% спрямо сценария без средства от ЕС, а кумулативният ръст на частните инвестиции ще достигне 16,6% към 2019 г. Съществени негативни тенденции в посока ускоряване на растежа на ценовото равнище в страната от предвижданите инвестиционни разходи на правителството не се очакват, въпреки че все пак инфлацията се ускорява с 1,7 пр.п. спрямо базисния сценарий.

В резултат на планираните интервенции към края на 2019 г. ще се наблюдава положителна промяна по отношение на заетостта (увеличение с 6% над базисния сценарий) и коефициента на безработица (намаление с 2,8 пр.п.). Следва да се отчете, че наблюдаваният ефект върху пазара на труда е генериран както пряко, така и косвено, т.е. от една страна в направените симулации са включени ефектите от директната намеса на пазара на труд (чрез програмите и мерките за създаване на заетост и преквалификация на работната сила), а от друга са отразени и очакванията за развитие на пазара на труда в резултат на повишената икономическа активност.

Според направения анализ в средносрочен план фискалната позиция на страната би се подобрила с 0,6 пр.п. в резултат на планираното усвояване на средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове. Като цяло общият ефект е комбинация от няколко противоположни по посока влияния – от една страна, пряко увеличаване на разходите на правителството (с размера на направените разходи за съфинансиране на проектите), а от друга – генериране на по-високи бюджетни приходи в резултат на подобрената конюнктура и нарасналата данъчна база. Цялостният ефект от направените инвестиции върху държавните финанси към края на 2019 г. е положителен.

Търговското салдо на страната също ще бъде повлияно от планираното усвояване на средства по Европейските структурни и инвестиционни фондове, като в средносрочен план ще се наблюдава по-бързо нарастване на вноса (10,9%) спрямо темпа на нарастване на износа (2%). Това ще е свързано с по-високия очакван растеж на доходите и нарасналото производство в страната, което е силно зависимо от внос на суровини. Поради тази причина нетният ефект върху текущата сметка на страната в средносрочен план се очаква да бъде отрицателен (влошаване от 3,5 пр.п. от БВП спрямо базисния сценарий), като в дългосрочен план стойността на отрицателния ефект ще намалява в резултат на подобрените конкурентни позиции на икономиката.

Част 6. Политика по дълга и финансирането

Политиката на правителството за управление на държавния дълг за следващия тригодишен период, в съответствие с основните цели и правила на фискалната политика и управлението на публичните финанси, ще бъде насочена към осигуряване на необходимите средства за финансиране на държавния бюджет и рефинансиране на дълга в обращение като пряко следствие от нуждите за покриване на падежиращия се дълг, бюджетните дефицити и гарантиране стабилността на фискалния резерв. Управлението на държавния дълг ще бъде осъществявано при отчитане състоянието и перспективите за развитие на различни сектори на икономиката, обвързано с макроикономическите прогнози в тригодишен хоризонт и предлагайки различни варианти на действие в зависимост от благоприятстващите фактори на вътрешните и международните пазари.

Усилията ще бъдат насочени към обезпечаване достъпа на правителството до финансов ресурс чрез свободно пазарно-ориентирано финансиране както на местния, така и на външните пазари посредством действащата средносрочна програма за емитиране на държавни ценни книжа на международните капиталови пазари, след извършване на анализ и оценка на различните източници за дългово финансиране (вътрешни и външни) и спецификата и състоянието на дълговите пазари. Планирането и провеждането на емисионна политика за предлагане на пазарноориентирани инструменти ще бъде съобразено както с нуждите от финансиране, така и с инвеститорското търсене, вкл. поддържане на добре функциониращ и диверсифициран дългов пазар чрез предоставяне на високоликвидни, при подходящо съотношение доходност/риск дългови инструменти, позиционирани във всички матуритетни сегменти.

Паралелно ще бъдат изготвени необходимите нормативни и инфраструктурни изменения за насърчаване развитието на вторичния пазар на държавни ценни книжа посредством използването на място за търговия – платформа за електронна търговия (МСТ) и регулиран пазар. По такъв начин се очаква да се постигне развитие и модернизация на пазара на държавни ценни книжа в България чрез възприемането на най-добрите пазарни практики от развитите финансови системи в ЕС и насърчаването на по-нататъшната му интеграция към единния вътрешен пазар, включително в посока засилване интеграцията и на чуждестранни инвеститори към местния пазар на суверенен дълг. Освен допълнителна диверсификация на инвеститорската база, тези промени са продиктувани и от регулаторните реформи на ниво ЕС – MiFIDII/MiFIR, CRR/CRDIV.

6.1. Държавен дълг. Обслужване и финансиране

През следващия тригодишен период се предвижда при поемането на нови правителствени задължения да се запази тенденцията в структурно отношение на дълга с оглед предвидимост на средствата в бюджета, необходими за обезпечаване на обслужването на дълга, и като се отчита структурата на номиналния размер на

държавния дълг в края на 2015 г. – 22 714,1 млн. лв., в т.ч. външен дълг 15 430,8 млн. лв. (67,9%) и вътрешен – 7 283,3 млн. лв. (32,1%), както и лихвената и валутна структура на дълга с ясно изразен превес на задълженията с фиксиран лихвен процент (93,3%) и стабилизирани относителен дял на евровия и левовия компонент на дълга (99,0%).

Запазването на максимална гъвкавост при избора на структурата на финансирането по отношение на пазари, инструменти и валути при съобразяване с пазарната ситуация за емитиране ще бъде от приоритетно значение през периода 2017-2019 г. Изборът на подходящ вариант за финансиране ще бъде резултат от текущите условия на пазара, нивото на търсене, както и очакваните стойности на лихвените проценти и на валутните курсове. В рамките на разглеждания период се предвижда предприемане на стъпки за удължаване на матуритета на дълга в обращение и изграждане на балансирана матуритетна структура на дълговото портфолио, паралелно с разширяване на еталонната крива на доходността.

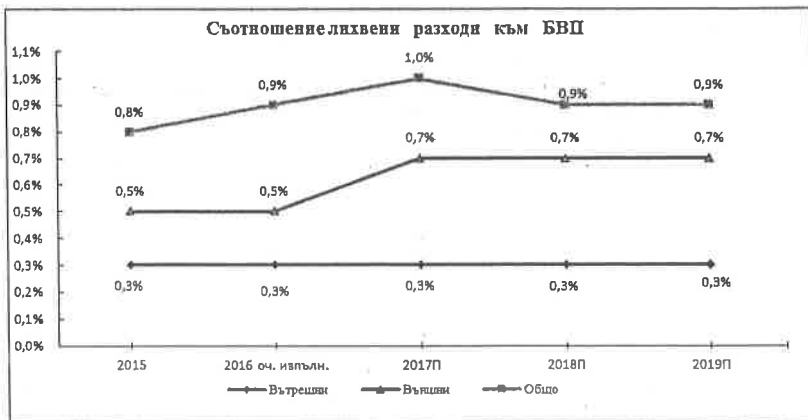
Планира се максимално разширяване и диверсификация на инвеститорската база в български суверенен дълг посредством привличане по-широк кръг чуждестранни и институционални инвеститори. Ще бъдат прилагани всички възможни механизми за осигуряване на необходимото дългово финансиране, в т.ч. заеми и ценни книжа, както от вътрешни източници, така и от външни такива под различни форми като провеждане на аукциони, публични емисии, частен пласмент и т.н. В тази връзка ще продължи използването на средносрочната програма за емитиране на дълг на международните капиталови пазари (GMTN програма), която бе създадена с цел предоставяне на по-голяма гъвкавост на правителството при осигуряване на пазарно-ориентирано финансиране на външните пазари в рамките на ограниченията, определени с годишния закон за държавния бюджет. Програмата предоставя на Република България, като емитент на държавен дълг, възможност за гъвкавост при предлагането на ценни книжа чрез многократни траншове и с различни параметри за определен период от време. По такъв начин се постига и по-ефективно управление на рисковия профил на държавния дълг, по-конкретно - риска от рефинансирне, пазарния и ликвидния рискове. Създават се предпоставки за изграждане и на високостандартизирана бенчмарк крива на доходността и по външните ценни книжа.

Предвижда се емисионната активност на вътрешния пазар да обезпечи поддържането на ликвидна дългова крива в основните бенчмаркови сегменти и стандартизирани обеми.

Въз основа на допусканията и прогнозното нетно дългово финансиране за периода 2017-2019 г. съотношението държавен дълг към прогнозния БВП се очаква да не надвиши 30% към края на периода. Основна предпоставка за нарастване на държавния дълг е потребността от осигуряване на средства за рефинансирне на дълга в обращение, финансиране на бюджетните дефицити и поддържане нивото на фискалния резерв като антициклически механизъм за посрещане на текущи ликвидни дисбаланси.

През следващите три години съотношението на лихвените разходи по държавния дълг се предвижда да не превишава 1,0% от прогнозния БВП.

Графика: Съотношение на лихвените разходи по държавния дълг към БВП

Предвид набавянето на финансов ресурс чрез пазарноориентирани източници на вътрешния и международните пазари, влияние върху лихвените разходи ще оказват както промяната в нивата на лихвените проценти, така и цената на дълговото финансиране.

6.2. Държавногарантиран дълг

Към края на 2015 г. размерът на държавногарантирания дълг възлиза на 0,6 млрд. лв., основна част от който се формира от външен държавногарантиран дълг. Държавногарантираният дълг възлиза на 0,7% от прогнозния БВП, което е предпоставка за ниска степен на уязвимост на дълговия портфейл при материализиране на условните задължения.

По отношение на поемането на нови държавни гаранции през периода 2017-2019 г. ще продължи следването на последователен аналитичен подход и законово регламентираната практика при отчитане степента на тяхната ефективност в контекста на изпълнението на поставените правителствени приоритети за насърчване развитието на ключови сектори в икономиката.

6.3. Държавен дълг чрез финансов лизинг и други форми на държавен дълг

За периода 2017-2019 г. не се предвижда поемане на нов дълг под формата на финансов лизинг или други форми на дълг от първостепенните разпоредители с бюджет.

В номинално изражение дългът, формиран чрез поети договори за финансов лизинг, към края на 2015 г. възлиза на 0,1 млн. лв. Съгласно амортизационните планове през 2016 г. се предвижда тези задължения да бъдат погасени окончателно.

6.4. Други операции в частта на финансирането

6.4.1. Финансиране по чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане

Съгласно чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане (ЗЕЗ) в закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се предвиждат средствата от централния бюджет за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ (дейността за сметка на държавата). Предвидените в държавния бюджет за 2016 г. средства за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ са в размер на 100 млн. лв.

За периода 2017-2019 г. се предвижда запазване на размера на средствата за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ на нивото от 2016 г. – по 100 млн. лв. за всяка от годините.

Прогнозата е съобразена с текущата дейност на „Българска агенция за експортно застраховане“ ЕАД за сметка на държавата (нетния застрахователен капацитет по ЗЕЗ) и очакванията за развитието ѝ през следващите години.

6.4.2. Постъпления от приватизация и следприватизационен контрол

Прогнозните приходи от приватизация и следприватизационен контрол за периода 2017-2019 г. са съответно 17,3 млн. лв. за 2017 г., 55,6 млн. лв. за 2018 г. и 19,1 млн. лв. за 2019 г.

Основните приходи по години се очакват от продажбата на следните дружества:

- 2017 г. – „Транзитна търговска зона Варна“ АД, „Булгарплодекспорт“ ООД, „НИТИ“ ЕАД, „Пазар за плодове и зеленчуци“ АД, „Институт по маркетинг“ ЕАД;
- 2018 г. – „Научни изследвания по геодезия и фотограметрия“ ЕООД, „Слънчев бряг“ АД, „Сортови семена Елит“ ЕАД;
- 2019 г. – „ГУСВ“ ЕАД, „Пловдивпроект“ ООД.

Допълнително се очакват приходи и в резултат на продажба на имоти - частна държавна собственост, миноритарни пакети и следприватизационен контрол.

Част 7. Перспективи за развитието на публичните финанси

7.1. Устойчивост на публичните финанси

В този раздел се разглежда устойчивостта на фискалната позиция, като се оценява текущото състояние на публичните финанси от гледна точка на бъдещото нарастване на публичните разходи, свързани със застаряването на населението. За тази цел се използват индикаторите за устойчивост S1 и S2, изчислени по методология, разработена от ЕК¹¹. Индикаторът за фискална устойчивост в средносрочен план (S1) показва необходимата корекция в структурното първично бюджетно салдо, подsigуряваща ниво на правителствения дълг до 60% от БВП през 2030 г. Индикаторът за фискална устойчивост в дългосрочен план (S2) показва необходимата корекция в текущия първичен баланс, за да се спази времевото бюджетно ограничение (дисконтираната стойност на бъдещите структурни първични баланси да покрива равнището на дълга в настоящия момент) за безкрайно дълъг период от време с включени допълнителни разходи, произтичащи от застаряването на населението. Положителна стойност на индикаторите означава необходимост от фискална консолидация или структурни реформи, които да намалят тежестта на застаряването на населението върху публичните финанси.

Таблица: Индикатори за устойчивост (2016 г.)

	S1	S2
Стойност, от която:	-2,0	2,8
Начална бюджетна позиция	1,0	2,1
Дългово ограничение	-2,1	
Бъдещи промени в бюджетната позиция	-0,9	0,7

Източник: МФ

По оценки на Министерството на финансите стойността на индикатора S1 за 2016 г. е отрицателна, което според референтните стойности на ЕК¹² означава нисък риск за фискалната устойчивост в средносрочен план. Единственият компонент с негативен ефект върху индикатора е началната бюджетна позиция, но политиката на правителството е насочена към намаляване на отрицателното бюджетно салдо, което ще подsigури устойчивостта на публичните финанси и ниво на дълга под 60%. Що се отнася до S2, неговата стойност от 2,8% съответства на умерен риск за фискалната устойчивост и показва, че е необходима политика на бюджетен излишък в дългосрочен план. Необходимо е коригиране както на началната бюджетна позиция (2,1 пр.п.), така и на компонента, свързан с разходите по застаряването (0,7 пр.п.).

¹¹ Приложение 2 от Fiscal Sustainability Report 2015.

¹² Референтни стойности, заложи в Доклада за фискална устойчивост 2015 (Fiscal Sustainability Report 2015), посочващи степента на риск за устойчивостта на публичните финанси:

S1<0 – нисък риск; 0<S1<2.5 – умерен риск; S1>2.5 – висок риск;

S2<2 – нисък риск; 2<S2<6 – умерен риск; S2>6 – висок риск.

Демографските промени, свързани със спад на населението в трудоспособна възраст, представляват основно предизвикателство пред публичните финанси в дългосрочен план поради увеличаване на бюджетните разходи за пенсии и здравеопазване. Ефектът от застаряването на населението ще бъде почувстван по линия на баланса на приходите и разходите по бюджета на държавното обществено осигуряване. Застаряването на населението ще се отрази в намаление на работната сила, на заетите и от там на броя на осигурените лица, които плащат осигурителни вноски. Въпреки това, проведената пенсионна реформа ще ограничи тези негативни ефекти. Разходите за здравеопазване се очаква също да нараснат в резултат на увеличаващия се дял на хората във възрастовата група 65+, тъй като разходите за лечение на човек от тази група са най-високи. Останалите разходи, свързани с демографските процеси, като разходи за образование и за социални грижи, не се очаква да имат сериозно отрицателно влияние върху бюджетните разходи.

Изводите на Европейската комисия от доклада им за фискална устойчивост, публикуван през януари 2016 г., се припокриват с изложения анализ. Според ЕК, въпреки дефицита на структурно коригирания първичен баланс и нарастващото съотношение на дълг към БВП, не се очертават рискове за устойчивостта в средносрочен план, благодарение на ниското начално ниво на дълг към БВП. В дългосрочен план България е в умерен риск поради неблагоприятната начална бюджетна позиция и разходите, свързани със застаряването на населението.

7.2. Фискални рискове

Рисковете пред реализирането на прогнозата за растежа на българската икономика са балансирани. Основен риск в посока надолу за растежа на БВП представлява несигурната външна среда. Международните институции ревизираха надолу своите очаквания за растежа на световната икономика и еврозоната през есента на 2015 г. Миграционният натиск към страни от ЕС и засилването на граничния контрол между отделни страни може да ограничат търговията в региона. Предоставянето на значителни парични средства от бюджета на ЕС за справяне с тази криза може да ограничи ресурсите за инвестиции. Забавянето на търсенето в някои от големите икономики в ЕС ще се отрази негативно и на българския износ. По-слабото представяне на европейската икономика крие риск не само за растежа на българския износ, но може също така да се отрази в понижаване на инвестиционната активност и потребителското доверие в България.

Промените в структурата и степента на растеж на българската икономика оказват съществено влияние върху възможностите за реализиране на заложените средносрочни фискални цели и параметри. Имайки предвид високия дял на косвените данъци в общите данъчни постъпления, евентуално влошаване в динамиката на вътрешното търсене и в частност на крайното потребление ще окажат значително въздействие върху приходната страна на бюджета. В допълнение, при по-бавно от очакваното развитие на пазара на труда и задържане растежа на компенсацията на

наетите, ще се стигне и до по-бавни темпове на увеличение на постъпленията от данъците и осигуровките върху трудовата дейност.

От друга страна, наблюдаваната положителна динамика на пазара на труда може да доведе до по-високи потребителски разходи от предвидените в прогнозата. Предприемането на мерки за подобряване на инвестиционната среда би се отразило в повишаване на частните инвестиции в икономиката. Намаляване на геополитическата несигурност и подобряване на външната среда ще се отразят в по-висок от очаквания икономически растеж както по линия на по-силно търсене от страна на основните търговски партньори, така и на по-високо вътрешно търсене. Подобряването на перспективите пред икономическия растеж би повлияло положително на постъпленията в бюджета.

7.3. Процедури и качество на публичните финанси

Бюджетни процедури

Процесът на планирането и съставянето на бюджетните документи и адекватността и качеството на информацията, съдържаща се в тях, в хода на одобрената от правителството бюджетна процедура е фактор както за качеството на публичните финанси, така и за тяхното добро управление. Цялостният успех на бюджетната процедура зависи от активното участие на всички ангажирани институции - както бюджетните организации, така и юридическите лица, които въпреки че не са част от консолидираната фискална програма, попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“.

Бюджетната процедура за 2016 г. беше продължение на наложената през последните години практика, с която се гарантира устойчивост на бюджетния процес. Тя беше организирана и проведена съгласно правилата и изискванията на ЗПФ и стартира с приемането на Решение № 62 на Министерския съвет от 30 януари 2015 г. При нейната подготовка са отразени заложените изисквания за структурата и съдържанието на ключови бюджетни документи и срокове за тяхното приемане в двата ѝ основни етапа.

С процедурата се създаде добра организация и се осигури необходимата координация при съставяне на средносрочната бюджетна прогноза, нейното актуализиране и разработване на законопроекта на държавния бюджет, при съобразяване с определените в ЗПФ основни участници в бюджетния процес, етапи, срокове и изисквания за структурата на бюджетните документи.

Бюджетната процедура за 2016 г. беше съобразена със сроковете по прилагането на механизмите и мерките, заложи в основните етапи на Европейския семестър, като по този начин се осигури постигането на изискваната със семестъра съгласуваност при подготовката на основните бюджетни документи на правителството за отразяване на ангажиментите, свързани с мнението и препоръките на Съвета по изпълнението на мерките, заложи в Националната програма за реформи в рамките на Стратегия „Европа 2020“ и в Конвергентната програма.

Първият етап на бюджетната процедура за 2016 г. приключи с приемането на Решение № 267 на Министерския съвет от 23 април 2015 г. за одобряване на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г., която беше разработена на основата на средносрочната фискална стратегия на правителството за елиминирание на бюджетните дисбаланси и възстановяване на бюджетната позиция посредством провеждането на последователни, умерени и балансирани стъпки за фискална консолидация.

Вторият етап на процедурата обхваща подготовката, разглеждането и одобрението на Бюджет 2016 от Министерския съвет и последващите стъпки за отразяване на одобрените от Народното събрание окончателни бюджетни параметри. Успешната реализация на втория етап предполага постигане на обвързаност на фискалната политика с провежданите секторни политики на правителството в периода 2016-2018 г. при съобразяване както с фискалните правила на ЗПФ, така и с последните макроикономически параметри и очакванията за развитието на националната и световна икономика.

През втория етап от бюджетната процедура с Решение № 847 на Министерския съвет от 2015 г. беше одобрена актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г., която беше внесена като мотиви към законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2016 г., а с Решение № 1025 на Министерския съвет от 2015 г. бяха одобрени промени в нея в съответствие с параметрите на приетия от Народното събрание Закон за държавния бюджет на Република България за 2016 г. (обн., ДВ, бр. 96 от 2015 г.). В края на годината Министерският съвет прие Постановление № 380 за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2016 г.

В рамките на своите правомощия и в съответствие с определените в процедурата срокове министърът на финансите даде указания и насоки за съответните етапи с цел подпомагане процесите на планиране и изготвяне на бюджетните прогнози и проектобюджетите на бюджетните организации, включително тези, прилагащи програмен формат на бюджет. Насоките към бюджетните разпоредители се свързват не само с определянето на бюджетните параметри на прогнозите им, но и с повишаване на качеството на изготвяните от тях бюджетни документи.

С цел да се подобрят процесите на стратегическо планиране и формулиране на националните политики в съответствие с приоритетите на правителството и възможностите за тяхното финансиране с Решение № 468 на Министерския съвет от 25 юни 2015 г. бе одобрена класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет по бюджетите на Министерския съвет, на министерствата, на държавните агенции и на Държавен фонд „Земеделие“ за периода 2016-2018 г.

В рамките на втория етап от бюджетната процедура за 2016 г. с Решение № 961 от 7 декември 2015 г. Министерският съвет одобри изменения в класификацията, които кореспондират с влезли в сила нормативни промени, пораждащи необходимост от предефинирането/заличаването на области на политики/бюджетни програми по

бюджетите - предефиниране на област на политика и бюджетна програма от програмния бюджет на Министерството на образованието и науката в резултат от приетия Закон за предучилищното и училищното образование и заличаване на бюджетна програма от програмния бюджет на Министерството на икономиката в резултат на измененията и допълненията в Закона за обществените поръчки, свързани с преминаването на държавната политика в областта на обществените поръчки (и на Агенцията за обществени поръчки) към министъра на финансите.

Съгласно утвърдената класификация в хода на бюджетната процедура за 2016 г. бюджетните организации, прилагащи програмен формат на бюджет, разработиха проектобюджетите си за 2016 г. и актуализираните си бюджетни прогнози за 2017 и 2018 г.

Създадени са предпоставки за устойчивост на утвърдената класификация, която да съответства на заложените в правителствената програма цели и приоритети, като е предвидена възможност промените в нея, произтичащи от организационни, структурни или нормативни промени, които засягат дейността на бюджетните организации, да се изготвят и внасят в Министерския съвет от министъра на финансите по предложение на съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

Стартът на бюджетната процедура за 2017 г. беше даден в началото на настоящата година с приемането на Решение № 56 на Министерския съвет от 28 януари 2016 г., с което беше спазена наложената през последните години традиция за своевременно дефиниране на ролята и отговорностите на основните участници в бюджетния процес, като основната цел продължава да бъде повишаване на качеството и усъвършенстване на бюджетните документи в рамките на бюджетната процедура.

Фискални правила и ограничения

Съгласно ЗПФ определянето на фискалната политика на страната по отношение на различни показатели е обвързано с прилагането на набор от фискални правила. Наличието на законова рамка, определяща правила, ограничения и процедури за действие при наличие на отклонения от заложените цели за даден показател, е предпоставка за повишаване на предсказуемостта на провежданата фискална политика, за спазването на бюджетна и финансова дисциплина и за гарантиране на устойчивостта на публичните финанси. В закона са определени както ограниченията (максимално допустимите граници и параметри) на определени показатели, така и механизми, които се задействат в случаите на негативни фискални тенденции и/или констатирани значителни отклонения от поставените фискални цели.

Концентрирането на фискалните правила и тяхната трайна уредба в рамките на ЗПФ оказва положително влияние с това, че гарантира тяхната дългосрочна устойчивост, обвързва разработването на фискалната политика с извършването на комплексна оценка за тяхното прилагане и създава предпоставки за спазване на бюджетната дисциплина на всички нива на управление на публичните финанси.

Фискалните правила и ограничения обхващат както показатели по националната методология – за бюджетното салдо и разходите по консолидираната фискална

програма (на касова основа) и за държавния дълг, така и показатели за сектор „Държавно управление“ (за някои правила – и за съответните му подсектори) – за средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит, за бюджетното салдо и за консолидирания дълг за сектор „Държавно управление“. Конструкцията от три групи фискални правила - балансови, дългови и разходни, спомага за отразяване на влиянието на политиките върху параметрите на ключови бюджетни показатели, относими за сектор „Държавно управление“ и за съответните му подсектори, а също така за консолидираната фискална програма, в т.ч. и за местно ниво (общини/общински бюджети). Правилата са доразвити чрез включването на конкретни разпоредби за случаите на отклонение от целта/ограничението и съответните корективни механизми и мерки за връщане към целта или определеното с правилото ограничение.

Наличието на фискални правила и ограничения, които да индикират състоянието на публичните финанси, е механизъм за превенция на неблагоприятни фискални тенденции и за вземането на навременни и адекватни решения, включително базирани на мненията и препоръките на Фискалния съвет, който след конституирането му в края на 2015 г. от тази година на практика започва да изпълнява своята функция съгласно Закона за Фискален съвет и автоматични корективни механизми.

Правилата по отношение на бюджетното салдо (и в частност залагането на фискални цели относно структурния бюджетен дефицит) играят съществена роля за изглаждането на икономическите цикли посредством недопускане провеждането на проциклична фискална политика и съобразяването на определяните целеви стойности на фискалните параметри с моментното състояние на икономиката. Те също така спомагат за плавен преход към желаните нива по отношение на основните фискални показатели в средносрочен период. Разходните правила, залагащи максимален размер на разходите по КФП и ограничаващи обема на годишния ръст на разходите, целят подобряване на ефективността в процеса на разпределение на разходите за финансиране на правителствените политики, както и освобождаване на необходимото фискално пространство за инвестиции, включително и на частния сектор. Едновременното действие на комбинацията от три типа фискални правила следва да допринесе най-вече за подобряване на предсказуемостта на провежданите фискална и бюджетна политика в средносрочен план, което е от важно значение за спазването на бюджетна дисциплина, както и за цялостното повишаване на качеството на публичните финанси.

Министерският съвет в средата на месец февруари 2016 г. внесе в Народното събрание проект на Закон за изменение и допълнение на ЗПФ, разработен от Министерството на финансите след задълбочен анализ и идентифицирана необходимост от регулиране на обществени отношения за гарантиране на устойчивостта на общинските финанси. Заложено е също и прецизиране и доразвиване на някои норми от закона, като резултат от възникнали казуси в периода на действие на ЗПФ относно прилагането му.

Предложените със законопроекта промени са насочени към решаване на редица проблеми, свързани с необходимостта от предприемане на действия бюджетната

позиция на общините да бъде приведена в рамките на изискванията на националните фискални правила, приложими за общините съгласно ЗПФ, като с него се уреждат въпроси по идентифициране на общини с финансови затруднения, въвеждането на процедури за тяхното оздравяване и реализирането на план за финансово оздравяване. В частта на ЗПФ, уреждаща фискалните правила, законопроектът включва уредба, регламентираща предоставянето на данни за състоянието и движението на дълга на сектор „Държавно управление“, разширяване на обхвата на публикуваната ежемесечна официална информация за държавния и държавногарантирания дълг, даване на определение за „значително отклонение“ и други.

Качество на публичните финанси

Стратегията на политиката в областта на качеството на публичните финанси е многоаспектна и се свързва от една страна с укрепването на управлението на публичните финанси чрез утвърждаването на практики по прилагането на ЗПФ, а от друга – с качеството на бюджетните документи и процедурите по тяхното изготвяне и не на последно място – с ефективните механизми за поддържане на фискалната стабилност.

Запазват се целите за повишаване качеството на публичните финанси чрез реализиране на бюджетния процес съобразно ЗПФ, придържане към фискалните правила и ограничения и постоянното наблюдение на въздействието на бюджетното законодателство и неговото усъвършенстване, както и прилагане на добрите бюджетни практики. Във връзка с това беше извършен преглед и анализ на прилагането на ЗПФ от влизането му в сила както по отношение на спазването на правилата и процедурите, така и по отношение на нормативни празноти и несъответствия, идентифицирани в хода на реализиране на бюджетния процес. В резултат на това бяха очертани основните насоки за подобряване на структурата и съдържанието на бюджетните документи и актове на съответните органи, свързани с прилагане на конкретни разпоредби на ЗПФ, както и необходимостта от усъвършенстване на бюджетното законодателство, в т.ч. и чрез промяна в ЗПФ.

Повишаването на ефективността на публичните разходи в отделните сектори продължава да бъде сред приоритетите на правителството, като мерките не се ограничават само до реализирането на програми за структурни реформи, а се фокусират и върху характера и насочеността на разходите в съответния сектор с цел засилване на техния принос за повишаване на икономическия растеж.

Важен елемент в тази насока е и процесът по прилагане на програмно и ориентирано към резултатите бюджетниране от страна на бюджетните организации, отговорни за провеждането и изпълнението на политики в публичната сфера. Постигането на максимална степен на обвързаност между залаганите от бюджетните организации цели и приоритети, извършваните за изпълнението им дейности и предоставяните в рамките на този процес продукти/услуги с постиганите резултати (измерени посредством обективно дефинирани индикатори за изпълнение) и осигуряването на адекватното ниво на финансиране съобразно степента на изпълнение

на поставените цели е основен инструмент за подобряване на качеството на разходите в публичния сектор.

С цел подобряване на процесите на стратегическо планиране и разработване на националните политики в съответствие с правителствените приоритети и възможностите за тяхното финансиране законово беше определено изискване за създаване на устойчива класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми. Изготвянето от страна на първостепенните разпоредители с бюджет, прилагачи програмни формат на бюджет, на бюджетните им прогнози за периода 2017-2019 г. следва да се основава на приетия с решение на Министерския съвет класификатор на разходите по области на политики и бюджетни програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет, с което се осигурява приемственост и последователност на изпълняваните от тях политики и бюджетни програми.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1 Преглед на изпълнението на КФП за 2015 г., изпълнение към 29.02.2016 г. и оценка на изпълнението на КФП за 2016 г.

1. Преглед на изпълнението на КФП за 2015 г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет 2014 г.	Отчет 31.12.2015 г.			Изпълнение спрямо 2014 г.
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства ¹³	
к.г.	к.г.	к.г. к.г. н.с.	к.г.	к.г.	к.г. к.г. н.с.
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	29 409,1	32 213,4	28 654,3	3 559,1	109,5%
Данъчни приходи	23 027,8	24 855,6	24 855,6		107,9%
Преки данъци	4 275,9	4 591,6	4 591,6		107,4%
Косвени данъци	11 480,8	12 450,5	12 450,5		108,4%
Приходи от социални и здравноосиг. вноски	6 448,8	6 947,1	6 947,1		107,7%
Други данъци**	822,3	866,4	866,4		105,4%
Неданъчни приходи	3 459,9	3 710,1	3 692,0	18,1	107,2%
Помощи	2 921,4	3 647,7	106,6	3 541,0	124,9%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	32 482,0	34 697,6	28 320,0	6 377,6	106,8%
Нелихвени	30 947,3	33 052,9	26 675,3	6 377,6	106,8%
Текущи	26 005,3	26 164,7	25 109,0	1 055,6	100,6%
Капиталови***	4 942,0	6 888,2	1 566,3	5 322,0	139,4%
Лихвени	579,9	698,3	698,3	0,0	120,4%
Вноски в общия бюджет на ЕС	954,9	946,4	946,4		99,1%
Трансфери - нето			-2 504,1	2 504,1	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-3 072,9	-2 484,2	-2 169,7	-314,5	

* Данните са на база тримесечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ

** Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

*** Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Изпълнение на приходите по КФП

Постъпилите *приходи и помощи по КФП* за 2015 г. са в размер на 32 213,4 млн. лв., 37,3% от БВП, при 35,2% за 2014 година. Съпоставени с 2014 г. постъпленията по КФП бележат номинален ръст от 9,5% (2 804,3 млн. лева).

Общата сума на *данъчните постъпления* (вкл. приходите от осигурителни вноски) за 2015 г. възлиза на 24 855,6 млн. лв., или 100,5% спрямо актуализираните

¹³ Европейски средства - включват средствата по предприемачинителни инструменти на ЕС и по оперативни програми от Кохезионния и структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, и Европейския фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“), както и други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС. В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране.

годишни разчети¹⁴), а съпоставено с първоначалните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. изпълнението е 103,5 на сто. Данъчните постъпления имат относителен дял от 77,2% в общите постъпления по КФП. Спрямо 2014 г. данъчните приходи нарастват с 1 827,9 млн. лв. (7,9%).

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 4 591,6 млн. лв., което представлява 103,1% спрямо годишния разчет. Съпоставени с 2014 г. преките данъци нарастват със 7,4% (315,7 млн. лв.), за което допринасят основно постъпленията от корпоративен данък и от данък върху доходите на физически лица.

Приходите от *косвени данъци* са в размер на 12 450,5 млн. лв., което представлява ръст от 8,4% (969,7 млн. лв.) спрямо предходната година.

Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и други) са в размер на 866,4 млн. лв., което представлява 100,3% спрямо годишния разчет и нарастват с 5,4% (44,1 млн. лв.) спрямо 2014 година.

Приходите от *социални и здравноосигурителни вноски* за 2015 г. са в размер на 6 947,1 млн. лв. или 104,5% спрямо планираните за годината, като спрямо 2014 г. нарастват с 498,3 млн. лв. (7,7%).

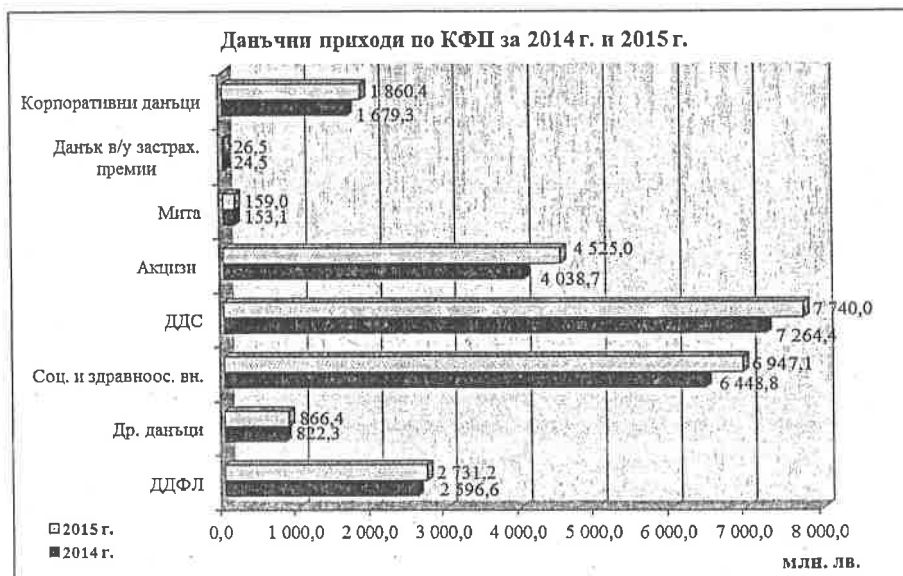
Неданъчните приходи са в размер на 3 710,1 млн. лв., което представлява 102,5% изпълнение на актуализираните годишни разчети.

Постъпленията от *помощи* от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на 3 647,7 млн. лв., което представлява 110,4% спрямо годишния разчет и със 726,3 млн. лв. (24,9%) повече спрямо 2014 г.

На графиката са представени данъчните приходи по КФП за 2014 г. и 2015 г.:

¹⁴ Годишни разчети към ЗДБРБ за 2015 г. след промените, приети със ЗДБРБ за 2016 г., обн., ДВ, бр. 96/09.12.2015 г.

Графика: Данъчни приходи по КФП за 2014 г. и 2015 г.

Изпълнение на разходите

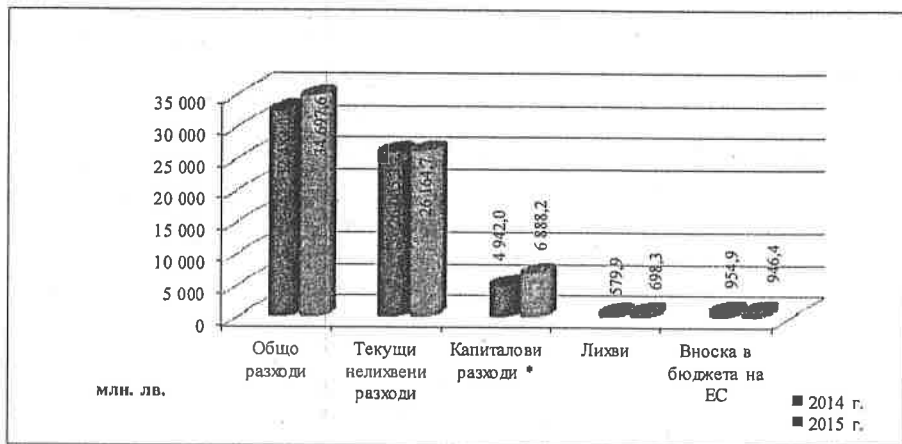
Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2015 г. са в размер на 34 697,6 млн. лв., 100,5% спрямо актуализирания годишен разчет, 40,2% от БВП срещу 38,8% за 2014 година. Съпоставено с предходната година общите разходи по КФП нарастват с 2 215,6 млн. лв. (6,8%). В структурно отношение ръст се отчита основно при капиталовите разходи (39,4%) и лихвените разходи (20,4%), докато текущите нелихвени разходи нарастват едва с 0,6%. Основната част от отчетения ръст на разходите по КФП спрямо предходната година се отчита в частта на капиталовите разходи, които нарастват с 1,9 млрд. лв. в номинално изражение. Това се дължи на по-високите инвестиционни разходи по оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони и Програмата за развитие на сектор „Рибарство“ през последната година за финализиране на разплащанията по проектите, съфинансирани от ЕК за програмния период 2007-2013 г.

Разгледани по икономически елементи разходите по КФП са както следва: **лихвените разходи** са в размер на 698,3 млн. лв., **текущите нелихвени разходи** – 26 164,7 млн. лв. и **капиталови разходи** – 6 888,2 млн. лева.

Частта от вноската на България в общия бюджет на ЕС, изплатена за 2015 г. от централния бюджет, възлиза на 946,4 млн. лв., което е в съответствие с действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом, относно системата на собствените ресурси на

Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Графика: Основни разходни показатели по КФП за 2014 г. и 2015 г.

*Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

Държавен бюджет

Общият размер на *разходите по държавния бюджет* (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2015 г. е 20 945,8 млн. лв. или 98,1% от годишния разчет.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2015 г. са в размер на 8 022,1 млн. лв., което представлява 93,3% от годишния разчет. Съпоставено с данните за предходната година нелихвените разходи са с 60,8 млн. лв. (0,8%) повече.

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 3 839,7 млн. лева. За сравнение разходите за персонал за 2014 г. бяха в размер на 3 869,6 млн. лв., т.е. съпоставено с предходната година разходите за персонал намаляват с 29,8 млн. лева. Със ЗДБРБ за 2016 г. бяха одобрени промени в ЗДБРБ за 2015 г., като бе одобрен допълнителен ресурс, включително и за изплащане на дължими обезщетения при съкращаване на числеността на персонал. При някои разпоредители с бюджет предвиденото съкращаване на щатни бройки с първоначалните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. не можа да се реализира в пълен размер, поради законодателни и други ограничения, като необходимост от поддържане на определена численост за

изпълнение на ангажиментите по охраната на държавната граница при засиления миграционен натиск, ангажименти, свързани с членството на България в НАТО и т.н. Поради тези причини планираният ефект в икономии при разходите за персонал не бе възможно да се реализират в пълен размер. *Разходите за издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 644,0 млн. лева. *Социалните разходи* (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 986,9 млн. лв. или 93,3% от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи и добавки по Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца и др. *Разходите за субсидии* са в размер на 894,5 млн. лв. или 101,6% спрямо планираните за годината. От тях 134,8 млн. лв. са субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (99,9% от планираните в ЗДБРБ за 2015 г.); 179,8 млн. лв. за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД (99,9% от уточнения план) и 12,5 млн. лв. (100,0% спрямо планираните в ЗДБРБ за 2015 г.) за „Български пощи“ ЕАД. През 2015 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 315,0 млн. лв., от които 107,4 млн. лв. субсидии по преходна национална помощ за сектор „Тютюн“; 112,3 млн. лв. държавна помощ и 93,2 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“.

Капиталовите разходи (вкл. нетният прираст на държавния резерв) възлизат на 656,9 млн. лева.

Лихвените плащания по държавния бюджет за 2015 г. са в общ размер на 654,9 млн. лв. или 77,4% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на *трансферите по държавния бюджет* за 2015 г. е 11 322,4 млн. лева.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) за 2015 г. са в размер на 12 840,7 млн. лв., което представлява 101,0% спрямо разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 9 707,1 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 2 988,9 млн. лева.

Разходи по бюджетите на общините

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети, са в размер на 4 624,4 млн. лв. или 99,0% от актуализираните разчети за 2015 година. Текущите разходи възлизат на 3 858,4 млн. лв. (99,5% от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 766,0 млн. лв. или 96,7% от разчета за годината.

Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма за 2015 г.

Бюджетното салдо по КФП за 2015 г. е отрицателно в размер на 2 484,2 млн. лв. (2,9% от прогнозния БВП). За сравнение за 2014 г. бюджетното салдо по КФП е отрицателно в размер на 3 072,9 млн. лв. (3,7% от БВП), т.е. отнесено към БВП бюджетната позиция се подобрява с 0,8 процентни пункта. Отчетените данни за бюджетното салдо по КФП сочат, че заложените цели по отношение на бюджетното салдо по КФП за годината са изпълнени, като дефицитът на касова основа отчита дори по-голяма консолидационна стъпка от планираната. Дефицитът по КФП се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 2 169,7 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 314,5 млн. лева. При анализа на параметрите за бюджетното салдо по националния бюджет и по сметките за средствата от ЕС следва да се отчете влиянието на предоставените от националния бюджет за сметките за средства от ЕС трансфери и временни безлихвени заеми, които съпоставени с предходната година са с 1,4 млрд. лв. по-високи. Предоставените от националния бюджет за сметките за средства от ЕС трансфери и временни безлихвени заеми влошават салдото по националния бюджет и подобряват салдото по сметките за средства от ЕС, което трябва да бъде отчетено при анализа на данните.

Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за 2015 г. е 5 163,7 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 31.12.2015 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 4 217,3 млн. лева.

Размерът на фискалния резерв¹⁵ към 31.12.2015 г. е 7,9 млрд. лв., в т.ч. 6,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,1 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

¹⁵ Съгласно § 1, т. 41 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси в обхвата на фискалния резерв се включват и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

2. Оценка на изпълнението на КФП към 29.02.2016 г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Разчет към ЗДБРБ 2016 г.	Отчет 29.02.2016 г.			Изпълнение отчет/разчет
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства	
к.1	к.2	к.3=к.1+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3/к.1
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	33 017,7	5 519,4	5 024,2	495,2	16,7%
Данъчни приходи	25 992,2	4 233,8	4 233,8		16,3%
Преки данъци	4 684,9	487,5	487,5		10,4%
Косвени данъци	13 261,6	2 516,6	2 516,6		19,0%
Приходи от социални и здравноосиг. вноски	7 134,2	1 107,4	1 107,4		15,5%
Други данъци**	911,5	122,3	122,3		13,4%
Неданъчни приходи	4 481,6	775,4	775,1	0,3	17,3%
Помощи	2 544,0	510,3	15,3	494,9	20,1%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	34 817,7	4 604,1	4 418,8	185,3	13,2%
Нелихвени	33 005,7	4 307,7	4 122,4	185,3	13,1%
Текущи	26 510,8	4 077,3	3 962,2	115,0	15,4%
Капиталови****	6 107,2	230,4	160,1	70,3	3,8%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи ****	387,7				
Лихвени	802,3	116,8	116,8		14,6%
Вноски в общия бюджет на ЕС	1 009,7	179,7	179,7		17,8%
Трансфери - нето			-96,8	96,8	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-1 800,0	915,2	-508,6	406,6	

* Данните са на база месечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ

** Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

*** Вкл. нетният прираст на държавния резерв

**** В позицията „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на приходите по КФП

Постъпилите *приходи и помощи* към 29.02.2016 г. са в размер на 5 519,4 млн. лв., което представлява 16,7% изпълнение спрямо програмата за годината. Съпоставено със същия период на предходната година приходите и помощите нарастват със 757,8 млн. лв. (15,9%).

Общата сума на *данъчните приходи* (вкл. приходите от осигурителни вноски) е 4 233,8 млн. лв., което е 76,7% от общите постъпления по КФП за периода. Постъпленията в групата представляват 16,3% от годишните разчети към ЗДБРБ за 2016 г. и нарастват номинално с 383,5 млн. лв. (10,0%) спрямо отчетените към февруари 2015 г.

¹⁶ Европейски средства - включват средствата по предприемачески инструменти на ЕС и по оперативни програми от Кохезионния и структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделното, и Европейския фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“), както и други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС. В европейските средства участват и средствата от национално сфинансиране.

Постъпленията в групата на *преките данъци* за първите два месеца на годината са в размер на 487,5 млн. лв., което представлява изпълнение от 10,4% на разчета за годината, при 479,5 млн. лв. за същия период на 2015 година. Ръстът при преките данъци е 1,7% (8,0 млн. лв.).

Отчетените приходи от *осигурителни вноски* на общественото и здравно осигуряване към 29.02.2016 г. са в размер на 1 107,4 млн. лв. или 15,5% изпълнение спрямо разчета. В номинално изражение осигурителните вноски нарастват с 3,2% (34,8 млн. лв.) спрямо първите два месеца на 2015 година.

Постъпленията от *косвени данъци* са в размер на 2 516,6 млн. лв., което представлява 19,0% от предвидените в ЗДБРБ за 2016 г. и нарастват с 331,4 млн. лв. (15,2%) спрямо същия период на предходната година.

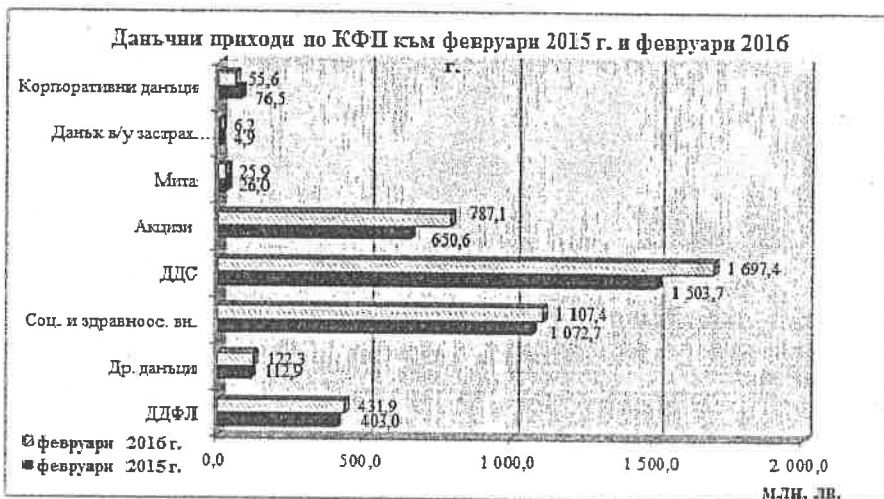
Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 122,3 млн. лв., което представлява 13,4% от разчетите към ЗДБРБ за 2016 г.

Неданъчните постъпления по КФП към края на месец февруари 2016 г. са в размер на 775,4 млн. лв., което представлява 17,3% изпълнение на годишните разчети. Това е със 105,7 млн. лв. (15,8%) повече спрямо първите два месеца на 2015 година.

Постъпилите *помощи* от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на 510,3 млн. лв., което представлява 20,1% от годишния разчет и с 268,5 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година.

На следната графика са представени данъчните приходи по КФП към февруари 2015 г. и февруари 2016 г.

Графика: Данъчни приходи по КФП към февруари 2015 г. и февруари 2016 г.

Изпълнение на разходите

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първите два месеца на 2016 г. са в размер на 4 604,1 млн. лв., което представлява 13,2% от годишния разчет. Разходите за същия период на миналата година са в размер на 4 867,1 млн. лева.

Нелихвените разходи са в размер на 4 307,7 млн. лв., 13,2% от годишния разчет. **Текущите нелихвени разходи** към февруари 2016 г. са в размер на 4 077,3 млн. лв. (15,4% от разчета за годината), **капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 230,4 млн. лева.

Лихвените плащания са в размер на 116,8 млн. лв. (14,6% от планираните за 2016 г.).

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към 29.02.2016 г. от централния бюджет, възлиза на 179,7 млн. лв., което е в съответствие с действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом, относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000, изменен с Регламент № 2018/2004, Регламент № 105/2009 и Регламент № 1377/2014, за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Графика: Основни разходни показатели по КФП към 28.02.2015 г. и 29.02.2016 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

Държавен бюджет

Общият размер на *разходите по държавния бюджет* (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към февруари 2016 г. е 3 267,1 млн. лв. или 14,6% от предвидените със ЗДБРБ за 2016 година.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) към февруари 2016 г. са в размер на 1 161,3 млн. лв., което представлява 11,4% от годишния разчет. Съпоставено с данните към февруари 2015 г. нелихвените разходи нарастват с 43,2 млн. лв. (3,9%).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 621,6 млн. лв. или 16,4% от планираните за 2016 г. *Разходите за издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 186,1 млн. лева. *Социалните разходи* (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 172,3 млн. лв. или 16,1% от предвидените за годината и са основно разходи по бюджета на МТСП за помощи и добавки по Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейните помощи за деца и др. *Разходите за субсидии* са в размер на 89,6 млн. лв. или 10,1% от планираните за годината. От тях 29,1 млн. лв. са субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД (16,6% от планираните в ЗДБРБ за 2016 г.) и 3,2 млн. лв. за „Български пощи“ ЕАД (25,6% от планираните в ЗДБРБ за 2016 г.). Към 29.02.2016 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 30,1 млн. лв., от които 28,0 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“.

Капиталовите разходи (вкл. нетният прираст на държавния резерв) възлизат на 91,7 млн. лева.

Лихвените плащания по държавния бюджет към февруари 2016 г. са в общ размер на 110,3 млн. лв. или 14,3% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на *трансферите по държавния бюджет* за отчетния период е 1 815,8 млн. лв. или 17,4% от одобрените за годината.

Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове към 29.02.2016 г. са в размер на 2 166,5 млн. лв., което представлява 16,3% от разчета за годината, в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 1 599,1 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 546,2 млн. лева.

Разходи по бюджетите на общините

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените целеви трансфери от други бюджети, са в размер на 642,5 млн. лв. или 14,2% от разчетите към ЗДБРБ за 2016 година. Текущите разходи възлизат на 591,8

млн. лв. (15,5% от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 50,7 млн. лв. или 7,1% от разчета за годината.

Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма към 29.02.2016 г.

Бюджетното салдо по КФП към 29.02.2016 г. е положително в размер на 915,2 млн. лв. (1,0% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 508,6 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 406,6 млн. лева. За сравнение за първите два месеца на 2015 г. бе отчетен дефицит по КФП в размер на 105,5 млн. лв. (0,1% от БВП), което означава, че като относителен дял в БВП бюджетната позиция се подобрява с 1,1 процентни пункта. По-високите приходи и помощи продължават да бъдат сред основните фактори за подобрението в бюджетната позиция, като положителен ефект оказва и свиването на разходите спрямо същия период на предходната година.

Общият размер на **касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първите два месеца на 2016 г. е 631,1 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 29.02.2016 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 451,4 млн. лева.

Размерът на **фискалния резерв**¹⁷ към 29.02.2016 г. е 8,9 млрд. лв., в т.ч. 6,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 2,1 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Оценка за изпълнението на КФП за 2016 г.

Параметрите по изпълнението на приходите през първите месеци на 2016 г. очертават положително развитие при някои данъци и при приходите от помощи (основно възстановени средства от ЕК по оперативните програми и фондовете на ЕС), като приходите по КФП към февруари нарастват номинално с 15,9 на сто спрямо същия период на предходната година. Следва обаче да се отбележи, че предвид ранния етап на изпълнението на бюджета и по-конкретно на данъчните приходи и приходите от осигурителни вноски, включително поради спецификата на данъчния календар, прогнозите в годишен план са по-надеждни на база изпълнението за полугодieto. На база на текущите параметри по изпълнението на приходите се очаква годишните разчети при основните данъци и осигурителни вноски да бъдат изпълнени.

¹⁷ Обхватът на показателя фискален резерв е в съответствие с § 1, т. 41 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

Потенциални рискове при изпълнението на данъчните приходи могат да възникнат при влошаване на външната и/или вътрешната среда, задълбочаване на негативните развития при цените на петрола на международните пазари и при курса на щатския долар спрямо допусканията при изготвянето на макрорамката на Бюджет 2016, които биха се отразили негативно основно при постъпленията от ДДС от внос. За корпоративните данъци, ДДФЛ и постъпленията от осигурителни вноски по-коректна оценка в годишен план може да се направи след месец май, когато ще са налични и данни за резултатите от данъчната кампания през месеците март и април.

Към момента параметрите по разходите се развиват съобразно фискалната рамка за годината, като разходите за първите два месеца представляват 13,2 на сто от плана за годината. Предвид началния етап на проектите по новия програмен период 2014-2020 г. по оперативните програми и фондовете на ЕС капиталовите разходи през първите месеци на годината са по-ниски от отчетените за същия период на 2015 година, като традиционно се очаква по-голямата част от плащанията при инвестиционните разходи да се извършат в края на годината поради спецификата на изпълнението на инфраструктурните проекти и на сезона за извършване на строителни дейности. Съпоставено със същия период на предходната година по-ниски са и лихвените разходи, вноската на Република България в общия бюджет на ЕС и др., с което общо разходите (вкл. вноската за бюджета на ЕС) към февруари 2016 г. се свиват с 263 млн. лв. спрямо разходите за първите два месеца на 2015 г.

Положителното развитие от страна на приходите и запазването на разходите под нивото за същия период на предходната година се отрази в подобрене на бюджетното салдо за първите два месеца на годината, като отнесено към БВП бюджетното салдо по КФП се подобрява с 1,1 пр.п. По данни от месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет към края на месец февруари 2016 г. бюджетното салдо по КФП е излишък в размер на 915,2 млн. лв. (1,0% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 508,6 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 406,6 млн. лева.

На база допускане за запазване на наблюдаваните тенденции в приходите и разходите от първите месеци на 2016 г. в годишен план може да се очаква постигане на заложената фискална цел за годината – дефицитът по КФП да не надвиши 2 на сто от прогнозния БВП. В средносрочен хоризонт се предвижда България да продължи да следва благоразумна фискална политика, насочена към последователна фискална консолидация, засилване устойчивостта на българската икономика и неутрализиране в максимална степен на потенциалните рискове от вътрешните и външните дисбаланси.

Приложение № 2 Основни допускания по актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2017-2019 г.

№	ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2017 г.			2018 г.			2019 г.			
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Размер на данъчната ставка за облагане с ДДС в т.ч.: - Данъчна ставка за настаяване, предоставяно в хотели и подобни заведения	Б	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
2.	Размер на основната данъчна ставка на корпоративния данък	%	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
3.	Данък върху доходите на физическите лица, основна ставка в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от стопанска дейност на едноголичните търговци - Данък върху придобитите от местни физически лица доходи от лихви по банков сметки	%	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4.	Данъци, удържани при източника в т.ч.:		10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4.1.	Данък, удържан при приходи от дивидентите и ликвидационните дялове, в т.ч.: - от дивидентите и ликвидационните дялове разпределени в полза на чуждестранно юридическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава-членка на Споразумението за Европейското икономическо пространство и другите лица по чл. 194, ал. 3 от ЗКПО	%	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

№	А	Б	1	2	3
4.2.	Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица в т.ч.: - Данъчна ставка за данъка върху доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, когато са изпълнени допълнителните условия по чл. 195, ал. 7-12 от Закона за корпоративното подоходно облагане	%	10	10	10
5.	Данък върху разходите	%	10	10	10
6.	Данък върху хазартната дейност от игри, при които залогът за участие е чрез цената на телефонна или друга електронна съобщителна услуга (основна ставка)	%	15	15	15
7.	Данък върху приходите на бюджетни предприятия в т.ч.: - на общините	%	3	3	3
8.	Акцизи		2	2	2
	в т.ч.:				
8.1.	Акциз на безоловен бензин	лв./1000 л.	710	710	710
8.2.	Акциз на газьол (в т.ч. използван и като гориво за отопление)	лв./1000 л.	646	646	646
8.3.	Акциз на втечен нефтен газ (LPG)				
	- използван като моторно гориво	лв./1000 л.	340	340	340
	- използван като гориво за отопление		0	0	0
8.4.	Акциз на керосин	лв./1000 л.	646	646	646
8.5.	Акциз на кокс и въглища	лв./гигагажул	0.60	0.60	0.60
8.6.	Акциз на електрическа енергия	лв./МWh	2	2	2
8.7.	Акциз на цигари - общ (не по-малък от)	лв./1000 къса	167	177	177
8.8.	Акциз на тютюн за пушене (за лула и цигари)	лв./кг.	152	152	152
8.9.	Акциз на пури и пурети	лв./1000 къса	270	270	270

№	А	Б	1	2	3
8.10.	Акциз на спиртни напитки (етилов алкохол) - Акциз на етилов алкохол (ракия) - намалена ставка	лв./хектолитър	1 100	1 100	1 100
8.11.	Акциз на междинни продукти	лв./хектолитър	90	90	90
8.12.	Акциз на бира - основна ставка - намалена ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни	лв./хектолитър градуе Плато	1,5 0,75	1,5 0,75	1,5 0,75
8.13.	Акциз на природния газ: * - използван като моторно гориво - използван като гориво за отопление	лв./гигалжул	0,85* 0,60	0,85* 0,60	0,85* 0,60
8.14.	Акциз на тежки горива: - използвани като моторно гориво - използвани като гориво за отопление	лв./1000 кг	646 400	646 400	646 400
9.	Донък върху застрахователните премии	%	2	2	2
10.	Размер на минималната работна заплата	лева	460 от 1 януари	460	460
11.	Размер на осигурителните вноски за държавното общество осигуряване в т.ч.:				
11.1.	за фонд „Пенсия” **	%	18,8 за родените преди 1 януари 1960 г.;	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.;	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.;
11.2.	за фонд „Общо заболяване и майчинство”	%	13,8 за родените след 31 декември 1959 г.	14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	14,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.3.	за фонд „Трудова злополука и професионална болест”	%	3,5 0,7	3,5 0,7	3,5 0,7
11.4.	за фонд „Безработица”	%	/от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/ 1	/от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/ 1	/от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска/ 1

№	А	Б	1	2	3
12.	Размер на осигурителната вноски за здравно осигуряване	%	8	8	8
13.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване – Универсални пенсионни фондове	%	5	5	5
14.	Размер на осигурителната вноски за Учителския пенсионен фонд	%	4,3	4,3	4,3
15.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване за работещите при условията на първа и втора категория труд - професионални пенсионни фондове	%	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд; 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд
16.	Размер на вноската за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	%	0	0	0
17.	Размер на гарантирания минимален доход (ГМД)	лева	65	65	65
18.	Максимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година	лева	2 600	2 600	2 600
19.	Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица	лева	до 5 400 лв. - 460 лв. 5 400/6 500 лв. - 500 лв. 6 500/7 500 лв. - 550 лв. над 7 500 лв. - 600 лв.	до 5 400 лв. - 460 лв. 5 400/6 500 лв. - 500 лв. 6 500/7 500 лв. - 550 лв. над 7 500 лв. - 600 лв.	до 5 400 лв. - 460 лв. 5 400/6 500 лв. - 500 лв. 6 500/7 500 лв. - 550 лв. над 7 500 лв. - 600 лв.
20.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени в т.ч.:				
20.1.	Разпределение на осигурителните вноски за социалноосигурителни фондове между осигурители и осигурени лица (с изключение на фонд „Пенсиум“)	съотношение	60:40	60:40	60:40

№	А	Б	1	2	3
20.2.	Разпределение на осигурителната вноски за фонд „Пенсии“ между осигурители и осигурени	съотношение	10,5-8,3 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 7,7-6,1 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	11,1-8,7 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 8,3-6,5 за лицата родени след 31 декември 1959 г.	11,1-8,7 за лицата родени преди 1 януари 1960 г.; 8,3-6,5 за лицата родени след 31 декември 1959 г.
20.3.	Разпределение на здравноосигурителната вноски между осигурители и осигурени	съотношение	60-40	60-40	60-40
21.	Минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст	лева	Осъвременяване с процента на увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж	Осъвременяване с процента на увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж	Осъвременяване с процента на увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж
22.	Максимален размер на получаваните една или повече пенсии	лева	910	910	1 040
23.	Пенсионна политика		Осъвременяване чрез увеличаване на тежестта на всяка година осигурителен стаж с процент, равен или по-голям от процента по чл. 100, ал. 1 от КСО	Осъвременяване чрез увеличаване на тежестта на всяка година осигурителен стаж с процент, равен или по-голям от процента по чл. 100, ал. 1 от КСО	Осъвременяване чрез увеличаване на тежестта на всяка година осигурителен стаж с процент, равен или по-голям от процента по чл. 100, ал. 1 от КСО
24.	Размер на месечното парично обезщетение за отглеждане на малко дете	лева	340	340	340
25.	Размер на средномесечния доход по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца	лева	400	400	400
26.	Размер на еднократната помощ при бременност по чл. 5а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	150	150	150

№	А	Б	1	2	3
27.	Размер на еднократната помощ при раждане на живо дете по чл. 6, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.: - за първо дете - за второ дете - за трето дете - за четвърто и всяко следващо дете				
27.1.	- за първо дете		250	250	250
27.2.	- за второ дете		600	600	600
27.3.	- за трето дете	лева	300	300	300
27.4.	- за четвърто и всяко следващо дете		200	200	200
28.	Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания 50 и над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст по чл. 6, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
29.	Размер на еднократната помощ при осъвявяване на дете по чл. 66, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	250	250	250
30.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на близници по чл. 6а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	1200	1200	1200
31.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновицелка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, по чл. 8в, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	2880	2880	2880
32.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година по чл. 8, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
33.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:				

№	А	Б	1	2	3
33.1.	- за семейство с едно дете		37	37	37
33.2.	- за семейство с две деца		85	85	85
33.3.	- за семейство с три деца	лева	130	130	130
33.4.	- за семейство с четири деца, като за всяко следващо дете в семейството помощта за семейството расте с 20 лв.		140	140	140
34.	Размер на месечната помощ за отглеждане на дете с трайно укреждане по чл. 7, ал. 8 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100
35.	Размер на месечната помощ за отглеждане на близнаци по чл. 7, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	75	75	75
36.	Размер на месечната добавка за отглеждане на дете с трайно укреждане по чл. 8д, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	240	240	240
37.	Минимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	7,20	7,20	7,20
38.	Ниво на салдото по консолидираната фискална програма	% от БВП	-1,4	-1,0	-0,5

Забележки:

* По т. 8.13. - акцизната ставка върху природния газ за моторно гориво в размер на 0,85 лв. за гигаджул е запазена до постановяване на акт за несъответствие от Европейската комисия с правилата в областта на държавните помощи.

** По т. 11.1. - посочените размери за осигурителната вноска за фонд „Пенси“ за лицата родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд.

Приложение № 3 Консолидирана фискална програма за периода 2015-2019 г.

Показатели	2015 Предв. отчет	2016 Очаквано изпълн.	2017 Прогноза	2018 Прогноза	2019 Прогноза
млн. лв.					
Приходи, помощи и дарения	32 213,4	33 067,2	33 575,5	34 925,9	36 593,8
Данъчно-осигурителни приходи	24 855,6	25 992,2	27 252,7	28 451,7	29 503,5
<i>Прекъс данъци</i>	<i>4 591,6</i>	<i>4 748,9</i>	<i>5 007,6</i>	<i>5 206,0</i>	<i>5 415,0</i>
Корпоративни данъци	1 860,4	1 907,0	2 053,6	2 132,8	2 216,5
от нефинансови предприятия	1 680,3	1 729,3	1 856,8	1 928,4	2 004,6
от финансови институции	180,1	177,7	196,8	204,4	211,9
Данъци върху доходите на физическите лица	2 731,2	2 841,9	2 954,0	3 073,2	3 198,5
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>6 947,1</i>	<i>7 134,2</i>	<i>7 586,6</i>	<i>7 952,4</i>	<i>8 147,0</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	4 836,6	5 013,2	5 329,3	5 653,5	5 806,4
Здравноосигурителни вноски	2 110,5	2 121,0	2 257,3	2 298,9	2 340,6
<i>Косвени данъци</i>	<i>12 450,5</i>	<i>13 197,6</i>	<i>13 713,8</i>	<i>14 315,0</i>	<i>14 933,6</i>
ДДС	7 740,0	8 345,6	8 691,5	9 093,6	9 552,2
Акцизи	4 525,0	4 670,0	4 834,5	5 028,5	5 182,7
Данък върху застрахователните премии	26,5	32,0	33,0	34,3	35,7
Мита и митнически такси	159,0	150,0	154,8	158,6	160,0
<i>Такса върху производството на захар и изоглюкоза</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>		
<i>Други данъци</i>	<i>865,3</i>	<i>910,5</i>	<i>943,6</i>	<i>978,3</i>	<i>1 007,9</i>
Неданъчни приходи	3 710,1	4 531,0	3 777,9	3 792,8	3 816,9
<i>Превъзпитие на приходите над разходите на БНБ</i>	<i>48,6</i>	<i>27,3</i>			
<i>Други</i>	<i>3 661,5</i>	<i>4 503,7</i>	<i>3 777,9</i>	<i>3 792,8</i>	<i>3 816,9</i>
Приходи от такси	1 726,9	1 930,6	1 824,0	1 833,2	1 845,4
Приходи и доходи от собственост	1 022,8	1 089,0	1 064,6	1 071,5	1 083,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	223,3	178,9	160,6	160,8	161,0
Постъпления от продажба на нефинансови активи	402,6	487,2	483,9	482,8	484,6
Приходи от концесии	126,7	705,2	106,3	106,9	106,9
Други приходи	159,2	112,8	138,4	137,5	136,1
Помощи и дарения	3 647,7	2 544,0	2 544,9	2 681,4	3 273,4
помощи от страната	21,1	17,9	21,0	20,5	20,7
помощи от чужбина	3 626,6	2 526,1	2 523,9	2 660,9	3 252,7

Показатели	2015	2016	2017	2018	2019
	Предв. отчет	Очаквано изпълн.	Прогноза	Прогноза	Прогноза
	млн. лв.				
Общо разходи и Вноски в бюджета на ЕС	34 697,6	34 797,7	34 915,5	35 925,9	37 133,8
Разходи	33 751,2	33 788,0	33 900,4	34 853,4	35 990,0
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>33 052,9</i>	<i>33 005,7</i>	<i>32 963,6</i>	<i>33 940,4</i>	<i>35 074,7</i>
Текущи разходи	26 195,9	27 281,1	28 317,2	28 809,7	29 147,5
Заплати и стипендии	4 711,9	4 791,5	4 868,1	4 874,7	4 863,0
Заплати	4 615,7	4 716,6	4 795,7	4 801,2	4 789,6
Стипендии	96,2	74,9	72,4	73,5	73,5
Осигурителни вноски	1 382,3	1 433,9	1 472,9	1 499,1	1 497,0
Издръжка - общо	4 258,7	4 768,7	4 894,8	4 943,8	4 920,5
Субсидии и други текущи трансфери - общо	1 601,5	1 523,2	1 700,4	1 792,0	1 704,2
Субсидии и други текущи трансфери	1 504,9	1 439,1	1 604,7	1 696,3	1 608,5
Субсидии и др. тек. трансф. за осъществяване на болнична помощ	96,6	84,1	95,7	95,7	95,7
Социални и здравноосигурителни плащания	13 543,1	13 981,6	14 444,3	14 787,3	15 247,6
Пенсии	8 432,6	8 727,0	8 958,4	9 192,0	9 535,6
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2 423,5	2 445,3	2 475,8	2 495,1	2 514,6
Здравноосигурителни плащания	2 687,0	2 809,2	3 010,2	3 100,1	3 197,4
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	32,9	11,9	12,9	12,9	12,9
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	18,1	19,2	19,2	19,2	19,2
Капиталови разходи	6 744,6	6 088,0	5 130,9	5 581,4	6 369,4
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	759,7	387,7	420,1	430,1	440,9
- за допълнителни фискални мерки	387,2				
- по бюджетите на бюдж. организации	302,5	317,7	340,1	350,1	360,9
НЗОК	301,9	316,6	339,0	349,0	359,8
Народно събрание		0,5	0,5	0,5	0,5
Съдебна власт	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	70,0	70,0	80,0	80,0	80,0
<i>Лихви</i>	<i>698,3</i>	<i>782,3</i>	<i>936,7</i>	<i>913,0</i>	<i>915,3</i>
Външни лихви	431,2	506,9	666,2	655,4	656,8
Вътрешни лихви	267,1	275,3	270,6	257,5	258,5
Вноски в бюджета на ЕС	946,4	1 009,7	1 015,1	1 072,6	1 143,8
Първичен баланс (+/-)	-1 785,9	-948,3	-403,3	-87,0	375,3
Бюджетно състояние (+/-)	-2 484,2	-1 730,6	-1 340,0	-1 000,0	-540,0
Финансирание (+/-)	2 484,2	1 730,6	1 340,0	1 000,0	540,0
Б В П	86 372,6	89 218,9	92 425,6	95 979,3	99 729,7

Показатели в % от БВП	2015	2016	2017	2018	2019
	Предв. отчет	Очаквано изпълн.	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Приходи, помощи и дарения	37,3%	37,1%	36,3%	36,4%	36,7%
Данъчно-осигурителни приходи	28,8%	29,1%	29,5%	29,6%	29,6%
<i>Прекъс данъци</i>	5,3%	5,3%	5,4%	5,4%	5,4%
Корпоративни данъци	2,2%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%
от нефинансови предприятия	1,9%	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%
от финансови институции	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Данъци върху доходите на физическите лица	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	8,0%	8,0%	8,2%	8,3%	8,2%
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5,6%	5,6%	5,8%	5,9%	5,8%
Здравноосигурителни вноски	2,4%	2,4%	2,4%	2,4%	2,3%
<i>Касови данъци</i>	14,4%	14,8%	14,8%	14,9%	15,0%
ДДС	9,0%	9,4%	9,4%	9,5%	9,6%
Акцизи	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%	5,2%
Данък върху застрахователните премии	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Мита и митнически такси	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
<i>Такса върху производството на захар и глюкоза</i>	0,0%	0,0%	0,0%		
<i>Други данъци</i>	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Неданъчни приходи	4,3%	5,1%	4,1%	4,0%	3,8%
<i>Превъзпитие на приходите над разходите на БНБ</i>	0,1%	0,0%			
<i>Други</i>	4,2%	5,0%	4,1%	4,0%	3,8%
Приходи от такси	2,0%	2,2%	2,0%	1,9%	1,9%
Приходи и доходи от собственост	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Постъпления от продажба на нефинансови активи	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Приходи от концесии	0,1%	0,8%	0,1%	0,1%	0,1%
Други приходи	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Помощи и дарения	4,2%	2,9%	2,8%	2,8%	3,3%
помощи от страната	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
помощи от чужбина	4,2%	2,8%	2,7%	2,8%	3,3%

Показатели в % от БВП	2015	2016	2017	2018	2019
	Предв. отчет	Очаквано изпълн.	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Общо разходи и Вноски в бюджета на ЕС	40,2%	39,0%	37,8%	37,4%	37,2%
Разходи	39,1%	37,9%	36,7%	36,3%	36,1%
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>38,3%</i>	<i>37,0%</i>	<i>35,7%</i>	<i>35,4%</i>	<i>35,2%</i>
Текущи разходи	30,3%	30,6%	30,6%	30,0%	29,2%
Заплати и стипендии	5,5%	5,4%	5,3%	5,1%	4,9%
Заплати	5,3%	5,3%	5,2%	5,0%	4,8%
Стипендии	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Осигурителни вноски	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%	1,5%
Изяржка - общо	4,9%	5,3%	5,3%	5,2%	4,9%
Субсидии и други текущи трансфери - общо	1,9%	1,7%	1,8%	1,9%	1,7%
Субсидии и други текущи трансфери	1,7%	1,6%	1,7%	1,8%	1,6%
Субсидии и др. тек. трансф. за осъществяване на болнична помощ	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Социални и здравноосигурителни плащания	15,7%	15,7%	15,6%	15,4%	15,3%
Пенсии	9,8%	9,8%	9,7%	9,6%	9,6%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2,8%	2,7%	2,7%	2,6%	2,5%
Здравноосигурителни плащания	3,1%	3,1%	3,3%	3,2%	3,2%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Прирает на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Капиталови разходи	7,8%	6,8%	5,6%	5,8%	6,4%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	0,9%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%
- за допълнителни фискални мерки	0,4%				
- по бюджетите на бюдж. организации	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
НЗОК	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Народно събрание		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Съдебна власт	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Лихви	0,8%	0,9%	1,0%	1,0%	0,9%
Външни лихви	0,5%	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%
Вътрешни лихви	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Вноски в бюджета на ЕС	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Пъричен баланс (+/-)	-2,1%	-1,1%	-0,4%	-0,1%	0,4%
Бюджетно салдо (+/-)	-2,9%	-1,9%	-1,4%	-1,0%	-0,5%
Финансиране (+/-)	2,9%	1,9%	1,4%	1,0%	0,5%

Приложение № 4 Тавапи на разходите по отделни първостепенни разпоредители с бюджет за периода 2017-2019 година на бюджетните организации

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2017 г.	2018 г.	2019 г.
	1	2	3	4
1	Администрация на президента	6 118,0	6 136,0	6 136,0
2	Министерски съвет	83 370,0	83 623,0	83 578,0
3	Конституционен съд	2 815,0	4 227,0	2 827,0
4	Омбудсман	2 800,0	2 809,0	2 809,0
5	Министерство на финансите	421 235,0	434 105,0	438 215,0
6	Министерство на външните работи	122 893,0	122 973,5	122 973,5
7	Министерство на отбраната	1 009 412,0	1 009 723,0	1 009 723,0
8	Министерство на вътрешните работи	1 128 578,6	1 128 939,0	1 128 939,0
9	Министерство на правосъдието	193 548,0	193 898,0	193 898,0
10	Министерство на труда и социалната политика	1 112 328,9	1 112 943,0	1 112 943,0
11	Министерство на здравеопазването	448 847,7	449 844,1	449 844,1
12	Министерство на образованието и науката	438 550,8	439 620,4	439 620,4
13	Министерство на културата	144 004,5	144 159,7	144 159,7
14	Министерство на околната среда и водите	46 046,9	47 227,9	47 227,9
15	Министерство на икономиката	76 431,8	76 606,6	76 606,6
16	Министерство на енергетиката	118 790,1	118 825,5	118 825,5
17	Министерство на туризма	13 254,5	13 265,1	13 265,1
18	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	400 402,3	400 661,1	400 661,1
19	Министерство на земеделието и храните	246 900,4	247 738,8	247 738,8
20	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	271 211,3	259 445,6	259 445,6
21	Министерство на младежта и спорта	70 926,7	70 979,1	70 979,1
22	Държавна агенция "Национална сигурност"	97 330,0	97 336,0	97 336,0
23	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	3 415,0	3 430,0	3 430,0
24	Комисия за защита от дискриминация	2 500,0	2 510,0	2 510,0
25	Комисия за защита на личните данни	2 450,0	2 459,0	2 459,0
26	Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество	6 162,0	6 192,0	6 192,0
27	Национална служба за охрана	34 000,0	34 084,0	34 084,0
28	Държавна агенция "Разузнаване"	20 700,0	20 700,0	20 700,0
29	Национален статистически институт	18 941,4	19 030,7	19 030,7
30	Комисия за защита на конкуренцията	3 775,6	3 798,1	3 798,1
31	Комисия за регулиране на съобщенията	9 318,3	9 355,5	9 355,5
32	Съвет за електронни медии	1 261,7	1 267,9	1 267,9
33	Комисия за енергийно и водно регулиране	4 940,7	4 962,3	4 962,3
34	Агенция за ядрено регулиране	5 008,2	5 358,0	6 458,0
35	Държавна комисия по сигурността на информацията	3 897,0	3 913,0	3 913,0
36	Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"	40 478,4	40 539,9	40 539,9
37	Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси	1 338,0	1 345,0	1 345,0
38	Комисия за финансов надзор	11 253,6	11 543,4	11 543,4
39	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	1 313,0	1 320,0	1 320,0
40	Централна избирателна комисия	3 080,0	3 092,0	3 092,0

	1	2	3	4
41	Държавен фонд "Земеделие"	367 745,3	367 965,3	367 965,3
42	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	1 340,0	1 346,0	1 346,0
43	Държавна агенция "Технически операции"	43 650,0	43 672,0	43 672,0
44	Сметна палата	16 000,0	16 060,0	16 060,0
45	Национален осигурителен институт	10 303 421,4	10 571 712,3	10 932 082,3
	в т.ч. Пенсии	8 928 500,0	9 159 200,0	9 500 000,0
46	Фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите"	1 957,4	2 011,6	2 010,2
47	Учителски пенсионен фонд	30 009,2	32 939,3	35 669,3
48	Национална здравноосигурителна каса	3 424 553,0	3 524 731,0	3 632 788,0

Приложение № 5 Препоръчителни тавани на разходите по бюджетите на Народното събрание и на съдебната власт за периода 2017-2019 г.

(в хил.лв.)

№	Бюджетни организации	2017 г.	2018 г.	2019 г.
	1	2	3	4
1	Народно събрание	53 600,0	54 400,0	54 400,0
2	Висш съдебен съвет	533 774,0	537 074,0	537 074,0

Приложение № 6 Размери на бюджетните взаимоотношения (трансферите) на държавния бюджет с бюджетите на Българската национална телевизия, Българското национално радио, Българската телеграфна агенция, Българската академия на науките, държавните висши училища и държавните висши военни училища за периода 2017-2019 г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни взаимоотношения (трансфери)	2017 г.	2018 г.	2019 г.
	1	2	3	4
1	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската национална телевизия	65 272,2	65 397,4	65 397,4
	в т.ч. по чл. 70, ал. 4, т. 2 от Закона за радиото и телевизията	8 100,0	8 100,0	8 100,0
2	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българското национално радио	42 224,4	42 336,8	42 336,8
	в т.ч. по чл. 70, ал. 4, т. 2 от Закона за радиото и телевизията	3 900,0	3 900,0	3 900,0
3	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската телеграфна агенция	4 401,3	4 417,6	4 417,6
4	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за бюджетите на Българската академия на науките и държавните висши училища - общо	461 618,3	462 778,3	463 328,3
4.1.	- за бюджета на Българската академия на науките	78 287,0	79 447,0	79 997,0
4.2.	- за бюджетите на държавните висши училища	383 331,3	383 331,3	383 331,3
5	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на околната среда и водите за бюджета на Българската академия на науките	2 550,0	2 550,0	2 550,0
6	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за бюджетите на държавните висши военни училища	24 149,0	24 214,0	24 214,0

Приложение № 7 Тавапи на разходните и/или на трансферните (нето) по сметките за средствата от Европейския съюз за периода 2017-2019 г.

(в хил. лв.)

№	Сметки за средствата от Европейския съюз	2017 г.				2018 г.				2019 г.			
		Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.	
		к.2.1-к.2.2	2	Разходи	Трансфери (нето)	к.3.1-к.3.2	3	3.1	3.2	к.4.1-к.4.2	4	4.1	4.2
	1			2.1	2.2			3.1	3.2			4.1	4.2
1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделне“	562 733,1		476 234,5	-86 498,6	319 449,5	481 914,0	162 464,5	867 826,8	1 146 185,1	278 358,3		
2	Сметка за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	2 069 143,2		2 644 895,4	575 752,1	2 459 899,6	3 165 256,7	705 357,2	2 399 203,1	3 005 410,2	606 207,1		
3	Другите сметки за средства от Европейския съюз и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз	199 133,7		246 503,4	47 369,7	163 757,3	193 269,7	29 512,4	153 972,7	182 934,6	28 961,9		

Приложение № 8 Таващи на разходите и трансферите (нето) по държавни предприятия, включени в КФН за периода 2017-2019 г.

(в хил. лв.)

№	Държавни предприятия, включени в консолидираната фискална програма	2017 г.			2018 г.			2019 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето) к.2.1-к.2.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.3.1-к.3.2	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето) к.4.1-к.4.2	в т.ч.	
			Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)		Разходи	Трансфери (нето)
1	1	74 809,0	95 507,0	20 698,0	73 735,7	80 135,7	6 400,0	74 285,7	80 235,7	5 950,0
2	2	284 900,0	284 900,0	0,0	284 900,0	284 900,0	0,0	284 900,0	284 900,0	0,0

Приложение № 9 Размери на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за периода 2017-2019 г.

(в хил. лв.)

№	Показатели	2017 г.	2018 г.	2019 г.
1	2	3	4	5
	Бюджетни взаимоотношения - всичко	2 719 925,1	2 727 183,3	2 727 183,3
	от тях:			
1.	Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	2 261 606,8	2 268 865,0	2 268 865,0
2.	Трансфери за местни дейности	306 228,1	306 228,1	306 228,1
	от тях:			
2.1.	Обща изравнителна субсидия	274 000,0	274 000,0	274 000,0
2.2.	За зимно поддържане и снегочистване на общински пътища	32 228,1	32 228,1	32 228,1
3.	Целева субсидия за капиталови разходи	152 090,2	152 090,2	152 090,2

